

2023

GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ABD

GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

RECEP KAÇDI

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİMİ BİLİM DALI

İLKOKULLARDA ÖDEV POLİTİKALARI: ÖDEV İKİLEMİNDE STANDARTLAŞMA

YÜKSEK LİSANS

RECEP KAÇDI

GAZİANTEP
ARALIK 2023

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMI VE ÖĞRETİMİ BİLİM DALI

İLKOKULLARDA ÖDEV POLİTİKALARI: ÖDEV İKİLEMİNDE STANDARTLAŞMA

YÜKSEK LİSANS

RECEP KAÇDI

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Recep KAHRAMANOĞLU

GAZİANTEP
ARALIK 2023

TEZ ONAY SAYFASI**Öğrencinin Adı ve Soyadı:** Recep KAÇDI**Üniversite :** Gaziantep Üniversitesi**Enstitü :** Eğitim Bilimleri Enstitüsü**Ana Bilim Dalı ve Bilim Dalı:** Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Programı ve Öğretimi Bilim Dalı**Tezin Başlığı:** İlkokullarda Ödev Politikaları: Ödev İnkileminde Standartlaşma**Tezin Savunma Tarihi :** 14/12/2023

Bu tezin yüksek lisans tezi olarak gerekli şartları sağladığını onaylarım.

Prof. Dr. Mahmut MURAT
Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımca okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Recep KAHRAMANOĞLU
Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleriİmzası

Doç. Dr. Recep KAHRAMANOĞLU (Jüri Başkanı)

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ŞENEL

Dr. Öğrt. Üyesi Sezai DEMİR

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Onayı

Doç. Dr. Mahmut KALMAN
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde, bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu kabul ederim. Bu bilgiler doğrultusunda tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edilmesi halinde doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu onayladığımı beyan ederim.

İmza:.....

Adı ve Soyadı: Recep KAÇDI

Öğrenci Numarası: 222604111046

Tezin Savunma Tarihi: 14/12/2023

ÖNSÖZ

Bu çalışmada, ilkokullarda ödev politikalarının belirlenmesi, ideal ödev politikalarının özellikleri, eğitim paydaşlarının sorumlulukları ve okul çevre şartları, öğrenci özelliklerinin ödev politikalarına yansımaları belirlenmeye çalışılmıştır. Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışma, Gaziantep Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı/Eğitim Programları ve Öğretimi bünyesinde gerçekleştirilmiştir.

Çalışma süresi boyunca deneyim ve desteklerini esirgemeyen, bilgi, birikim ve tecrübeleriyle yolumu aydınlatan kendisiyle yol yürütmekten gurur duyduğum tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Recep KAHRAMANOĞLU'na şükranlarımı sunuyorum.

Araştırmama katkı sunmuş, bilim dünyasında “Türk Asrı”nın mihmandarı ve yol başçımız, Türk Dünyasının ilim ve irfan neferi olan başta Prof. Dr. Erdal BAY olmak üzere tüm alan hocalarıma teşekkür ediyorum. Tanımakla bahtiyar olduğum vefalı bir ağabey, mümtaz bir kalem ehli olan Faruk KORKMAZ Reise ve anne-baba ayrı öz ağabeyim Cihat TARIM'a teşekkür ediyorum. Tez savunmama jüri olarak katılmayı kabul ederek beni onurlandıran saygıdeğer hocalarım Dr. Öğr. Mustafa ŞENEL ve Dr. Öğr. Üyesi Sezai DEMİR'e ayrıca teşekkürlerimi sunuyorum.

Hayatımın her alanında yanımda olan, sıkıntılı zamanlarımda göstermiş oldukları sabır ve sevgiyle bana güç veren annem, babam, ablam, eşim ve biricik kızım Almila'ma minnettarım.

Bu çalışma; Nizam-ı Alem, İ'la-yı Kelimetullah davası için canlarını feda eden aziz şehedaya, Ege koridorlarında tarih yazan FIRAT ÇAKIROĞLU'na, Derik Eski Kaymakamı Şehit Muhammet Fatih SAFİTÜRK'e ve Şehit Öğretmen Necmettin YILMAZ'a atf edilmiştir.

Recep KAÇDI

Aralık 2023

ÖZET

İLKOKULLARDA ÖDEV POLİTİKALARI: ÖDEV İKİLEMİNDE STANDARTLAŞMA

KAÇDI, Recep

Yüksek Lisans

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı

Eğitim Programı ve Öğretimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Recep KAHRAMANOĞLU

Aralık-2023, 118 sayfa

Bu araştırmanın amacı, ilkokullarda uygulanan ödev politikalarını öğretmen ve yönetici görüşleri alınarak tespit etmektir. Sistemli, birbiri ile bağlantılı ödevlerin verilip verilmediği, öğretmenlerin ödev konusunu ne derece ciddiye aldığı belirlenmeye çalışılmıştır. Ödev politikasının öğrenmeye ve eğitim paydaşlarına yansımalarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada, nitel araştırma desenlerinden “bütüncül tek durum deseni” kullanılmıştır. Katılımcılar 2023-2024 eğitim öğretim yılında Gaziantep Şahinbey ve Şehitkamil merkez ilçeleri ilkokullarında görev yapan 9 sınıf öğretmeni ve 6 okul yöneticisinden ibarettir. Belirlenen amaçlar doğrultusunda araştırma sorularına açıklık getirebilmek adına veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırma verileri nitel içerik analizi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, orta ve yüksek sosya-ekonomik düzey çevreye sahip okullarda farklı tür ödevlerin tercih edildiği, öğrenci merkezli olarak ödev özelliklerinin belirlendiği tespit edilmiştir. Ödevlerin verilme miktarı ve sıklığının düşük sosyo-ekonomik çevreye sahip okullarda daha az olduğu tespit edilmiştir. Okullarda ödev politikalarını gerekli olduğu fakat eğitim paydaşlarının sorumluluklarının net tanımlanarak iş birliği yapmaları gerektiği anlaşılmıştır. Öğrenci merkezli eğitimin, mesleki gelişimin, öğrenci sosyal çevresinin ve aile demografik özelliklerinin ödev politikalarında belirleyici olduğu kanısına ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: ödev, ilkokul, ödev politikası

ABSTRACT**HOMEWORK POLICIES IN PRIMARY SCHOOLS: STANDARDIZATION
IN THE HOMEWORK DILEMMA**

KAÇDI, Recep

Master Thesis,

Department of Educational Sciences

Division of Curriculum and Instruction

Supervisor: Asst. Prof. Dr. Recep KAHRAMANOĞLU

December-2023, 118 pages

The purpose of this research is to determine the homework policies implemented in primary schools by taking the opinions of teachers and administrators. It was tried to determine whether systematic, interconnected homework was given or not and how seriously the teachers took the subject of homework. It is aimed to determine the reflections of the homework policy on learning and education stakeholders. In this research, "holistic single case design", one of the qualitative research designs, was used. Participants consist of 9 classroom teachers and 6 school administrators working in primary schools in Gaziantep Şahinbey and Şehitkamil central districts in the 2023-2024 academic year. In order to clarify the research questions in line with the determined purposes, semi-structured interview technique was used as a data collection tool. Research data were analyzed with qualitative content analysis. As a result of the research, it was determined that different types of homework were preferred in schools with medium and high SES environments, and homework features were determined in a student-centered way. It has been determined that the amount and frequency of homework is given less in schools with low SES environment. It has been understood that homework policies are necessary in schools, but education stakeholders need to clearly define their responsibilities and cooperate. It has been concluded that student-centered education, professional development, student social environment and family demographic characteristics are decisive in homework policies.

Keywords: homework, primary school, homework policy

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
TABLolar LİSTESİ	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ	ix
KISALTMALAR	x
EKLER	xi

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu	4
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Önemi	6
1.4. Araştırmanın Sınırlılıklar	7
1.5. Araştırma Varsayımları	8
1.6. Tanımlar	8

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Ödev Kavramı	9
2.2. Ödevin Amacı	10
2.3. Ödevin Tarihsel Gelişimi	12
2.4. Ev Ödevlerinin Türk Eğitim Sistemindeki Yeri	14
2.5. Ödev Türleri	16
2.5.1. Sınıf Ödevi	17
2.5.2. Ev Ödevi	17
2.6. Ödevlerin İşlevleri	19
2.7. Ödevlendirmede Paydaşların Rolü	21
2.7.1. Ödevlendirmede Öğretmenin Rolü	21
2.7.2. Ailenin Rolü	23
2.8. Ev Ödevlerinin Öğrenci Üzerindeki Etkileri	24
2.8.1. Ödevlerin Akademik Başarıya Etkisi	25
2.8.2. Ödevlerin Duygusal Gelişime Etkisi	26

	vii
2.8.3. Ödevlerin Sosyal Gelişime Etkisi.....	27
2.9. Ödevlendirme Tekniğinde Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar	28
2.9.1. Ödevlendirmede Gerekli İdeal Süre	29
2.9.2. Ödevlendirmede Kontrol, Geribildirim ve Değerlendirme.....	30
2.9.3. Ödevlendirmede Düzeltme Teknikleri	31
2.10. İlgili Araştırmalar	32
2.10.1. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar	32
2.10.2. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar	36

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli	40
3.2. Çalışma Grubu	41
3.3. Veri Toplama Aracı.....	42
3.4. Verilerin Toplanması.....	43
3.5. Verilerin Analizi	44
3.6. Geçerlilik ve Güvenirlik	45

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Okullarda Ödev Politikalarına Yönelik Mevcut Duruma İlişkin Bulgular	47
4.2. Okullarda Ödev Politikalarının Gerekliliğine Yönelik Bulgular	57
4.3. Okullarda İdeal Ödev Politikasının Özelliklerine Yönelik Bulgular	59
4.4. Okullarda Ödev Politikaları Belirlenirken Paydaşların Sorumluluklarına Yönelik Bulgular	65
4.5. Okul Bazlı Ödev Politikalarının Avantaj ve Dezavantajlarına Yönelik Bulgular..	68
4.6. Araştırmada Elde Edilen Bulguların Okul Bazlı Karşılaştırılması	72

BÖLÜM V

TARTIŞMA

5.1. Tartışma	74
---------------------	----

BÖLÜM VI

SONUÇ ve ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar	79
6.2. Öneriler.....	80
KAYNAKLAR	83
ÖZGEÇMİŞ	103
VİTAE	103

TABLÖLAR LİSTESİ

- Tablo 3.1.** Katılımcıların Demografik Özellikleri
Tablo 3.2. Katılımcılar İle Yapılan Görüşme Bilgileri
Tablo 4.1. Ödev Algıları Teması Kod Frekansları
Tablo 4.2. Verilen Ödev Türleri Teması Kod Frekansları
Tablo 4.3. Ödev Sıklığı Teması Kod Frekansları
Tablo 4.4. Ödevlere Verilen Süre Teması Kod Frekansları
Tablo 4.5. Ödev Kontrol Şekli Teması Kod Frekansları
Tablo 4.6. Öğrenci ve Velilerin Ödevlere Geribildirimleri Teması Kod Tablosu
Tablo 4.7. Katılımcıların Ödev Politikalarının Gerekliliğine Yönelik Görüşleri
Tablo 4.8. İdeal Ödev Politikasının Niteliksel Özellikleri
Tablo 4.9. İdeal Ödev Politikasının Niceliksel Özellikleri
Tablo 4.10. İdeal Ödev Politikasında Ödevlerin Verilme Şekli
Tablo 4.11. İdeal Ödev Politikasında Ödev Dönütü
Tablo 4.12. Ödev Politikaları Belirlenirken Öğretmen ve Yönetici Sorumlulukları
Tablo 4.13. Okul Bazlı Ödev Politikalarının Avantaj ve Dezavantajları
Tablo 4.14. Araştırma Bulgularının Okul Sosyo-ekonomik Kültürel Özelliklerine Göre Karşılaştırılması

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 3. 1. Araştırma Sürecinde İzlenen Yol

Şekil 4. 1. Katılımcıların Mevcut Ödev Politikalarına Yönelik Temalar

KISALTMALAR

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı
SED : Sosyo-Ekonomik Düzey

EKLER

- Ek 1.** Etik Kurul İzni
- Ek 2.** Araştırma Uygulama izni
- Ek 3.** Görüşme Formu

BÖLÜM I

GİRİŞ

Formal öğrenmenin merkezi okullar olarak görünse de, kişiler hayatın her alanında bilgi almayı ve öğrenmeyi sürdürürler. Öğrencilerin, öğretim programında yer alan amaçları gerçekleştirebilmeleri için okul dışı öğrenme aracı olarak ev ödevleri kullanılmaktadır (Alpayar, 2020). Ev ödevleri okullarda öğretilen bilgilerin pekiştirilmesi için okul dışında yapılması gereken görev ve faaliyetler olarak tanımlanmaktadır (Cooper, 2007). Bazı araştırmacılara göre ise ödevler, veli desteği ile tamamlanması beklenen etkinlikler olarak ifade edilmektedir (Kidwell, 2004). Bu yönüyle ev ve okul arasındaki bağlantının ödevler aracılığı ile sağlandığı söylenmektedir (Corno, 1996). Genel olarak ev ödevleri; sınıf ortamında işlenen tüm konuların sınıf dışı ortamlarda pekiştirilmesi, tekrarının yapılması, yeni öğrenme yöntemlerinin keşfi ve aile işbirliğini gerçekleştiren etkinlik ve faaliyetlerin bütünüdür.

Kalıcı izli davranışların öğrenciler tarafından benimsenmesi için sınıf içinde kazandırılan davranışların sınıf dışında da pekiştirilmesi gerekmektedir (Şen ve Gülcan, 2012). Sınıf mevcutlarının fazla olması öğrencinin bazı durumlarda bireysel çalışma yapmasını engellemektedir. Böyle durumlarda öğretmenler ödev tekniğini tercih ederek öğrencilere bireysel çalışma fırsatı sunmaktadır (Öcal, 2009). Ailelerin ders kaynaklarını temin edememesi, işlenen konunun muhakkak tekrar edilmesi gibi nedenlerden kaynaklı konuyu destekleyici ödevlere ihtiyaç duyulmaktadır (Gürlevik, 2006). Bu sayede ödevler öğrencilerin akademik başarılarını, konuları pekiştirmelerini, sorumluluk ile araştırma becerileri kazanmalarını ve kendine

güvenlerini artırmaktadır (Büyüktokatlı, 2009). Öğrencinin neden sonuç ilişkisi kurabilmesi, bilişsel, sosyal ve psikolojik gelişimlerinin desteklenmesi ve girişimci olabilmeleri için öğretmenler ödev tekniği kullanmaktadır (Gür, 2003). Ödevler akademik başarıyı desteklediği gibi sosyal, psikolojik, fiziksel gelişime katkı sunmakta, öğrencinin ihtiyaç duyduğu alanlarda ona destek olmaktadır.

Eğitici amaçla verilen ödev türleri arasında uygulama yapmak ve tekrar amaçlı gözden geçirme ödevleri, öğretmenler tarafından sıklıkla kullanılmaktadır (Cooper, 2007). Bu tarz ödevler ile öğrencinin okulda öğrendiklerini pekiştirmesi, istenen becerileri kazanması hedeflenmektedir (Epstein ve Becker, 1982). Aynı zamanda ev ödevleri okulda öğrenilmiş fakat bir şekilde uygulamaya dönüştürülememiş bilginin farklı ortamlarda kullanılmasına olanak sağlamaktadır. Ev ödevleri başka bir şekilde ise derse başlamadan öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyini belirlemek için kullanılmaktadır (Babadoğan, 2003). Dijital ve kütüphane kaynaklarının nasıl kullanılması gerektiğinin sorumluluğu da ev ödevleri ile verilebilmektedir. Bu sayede öğrenci araştırma becerisi ve eleştirel düşünme yetisi kazanmaktadır (Ersoy ve Anagün, 2009). Ders başlangıcı, süreci ve sonucunda öğretimde aktif rol oynayan ödev tekniği, öğretmenin rehberi niteliğindedir.

Ödevlerin öğretim programında yer alan genel ve özel hedeflere hizmet edebilmesi için bir takım özelliklere sahip olması gerekmektedir. İlk olarak öğrencilerin, ödevlerin önemli olduğuna dair güdülenmeleri gerekmektedir (Kohn, 2006). Gerekli durumlarda öğretmenler ödev vermeli, öğrencilerin ödevin ne için verildiğini bilmesi sağlanmalıdır. Bu şartların dikkate alınması anlamlı öğrenmelerin gerçekleşmesini sağlamaktadır (Sullivan ve Sequare, 1996). Ödev etkililiğinde diğer bir nokta ise güçlük düzeyidir. Ödevler, öğrencinin bilişsel ve akademik başarı düzeyine göre verilmelidir (Cooper, Robinson ve Potali, 2006). Düzeye göre verilen ödevler; tekrar, hazırlık, uygulama ve amaca hizmet etme gibi bütüncül işleve sahip olmalıdır. Öğrencileri araştırmaya yönlendirecek ve kısa zamanda tamamlanacak ödevler tercih edilmelidir. Çünkü uzun ödevler bıkkınlığa neden olmaktadır. Yapılan araştırmalar incelendiği zaman okuduğunu anlamaya yönelik ev ödevlerinin öğrenci başarısını olumlu ve anlamlı şekilde etkilemektedir (Aslanoğlu ve Kutlu, 2015). Ev ödevlerinin sıklığı, miktarı ve ayrılacak zaman belirlenirken sınıf düzeyleri dikkate alınmalıdır. Bunun için en uygun ölçüt “sınıf düzeyi x 10” dakika olarak

kullanılmaktadır (Cooper, 2003). Ödev tekniğinin uygulamasında dikkat edilmesi gereken diğer nokta ise öğretmenlerin ödev tekniğine hakim olmaları, disiplinler arası bağlantılı ödevler vererek öğrencilere dönüt vermeleridir (Berberoğlu, 2008). Walberg ve Paik (1999) göre, öğretmenlerin ödevleri ortak görüş çerçevesinde sistemli olarak vermeleri, ödevler üzerine düzeltmeler yapmaları, gelişim alanları üzerinde katkı sağlayıcı yorumlamaları, bireysel ya da gruplar üzerinden tartışmaları ve değerlendirmeleri öğrenci başarısını üç katı artırmaktadır.

Araştırmacıların bazıları ödevlendirmede başarıyı yakalayabilmek için bazı unsurlara dikkat edilmesi gerektiği vurgulamışlardır. Aytuna (1963), çalışmasında öğrencilerin yaşlarının büyüdükçe ödevleri ciddiye alma düzeylerinin arttığını tespit etmiştir. Okan (1989), değerlendirilmesinin ve kontrolünün yapıldığı ödevlerin fayda sağladığını vurgulamıştır. Epstein ve Polloway (1993) ise, öğrenci hazırbulunuşluk düzeyine dikkat edilerek ödevlerin verilmesinin daha verimli olacağını ileri sürmüştür. Sonuç olarak öğrencinin bireysel farklılıklarına dikkat eden, sosyo-ekonomik düzey ve psikolojik durumunu iyi bilen öğretmenin kapsamlı gözlem yaparak ödev tekniğini etkili kullandığı ifade edilebilir.

Ödev öğrencinin yaşam boyu öğrenmesini sağlamaktadır. Aynı zamanda ailelerin eğitime katılarak çocuğu ile yakından ilgilenmesine olanak sağlamaktadır (Yuladur ve Doğan, 2009). Ailelerin ders dışı faaliyet ve ödevlere dahil edilmesi etkileşim ve iletişimi artırmakta öğrencinin öz disiplin kazanmasına fırsat sunmaktadır. Fakat ödevlerin aileler üzerinde olumlu etkilerinin yanı sıra olumsuz etkilerinin de olduğunu savunan araştırmacılar bulunmaktadır. Kralovec ve Buell (2001), ödevlendirmenin aileler üzerindeki olumsuz etkilerini şu şekilde sıralamıştır: Ödevler aile düzenini bozmakta, ebeveynlerin çocuk yetiştirme süreçlerine müdahale etmektedir. Anne babanın fazla çalışması ödev sürecinde öğrencinin kendini yalnız hissetmesine neden olmaktadır. Ev ödevi yüzünden hissedilen stres ve gerginlik aile ortamında tartışmaları beraberinde getirmektedir. Eğitim ve ekonomik seviyesi farklı olan ailelerin çocuklarına verilen aynı ödevler, toplumsal eşitsizliği hissettirmektedir. Buna bağlı olarak olanakları yetersiz öğrencilerin akademik başarılarında düşüş gözlenmektedir. Ödevlerin olumlu ve olumsuz etkilerine bakıldığı zaman ekonomik, çevresel ve fiziksel özelliklerin farkına varılarak verilecek ödevlerin daha etkili olacağı kanısına varılmaktadır.

Öğrenci özelliklerine, çevresel faktörlere ve öğretim programına göre farklı amaçların söz konusu olduğu öğretim ortamında verilen ödevlerin de değişkenlik göstermesi beklenmektedir. Ödevlerin farklı türlerinin ortaya atıldığı çeşitli araştırmalar mevcuttur (Ergün ve Özdaş, 1997; Cooper, 2007). Ödevler sınıflandırılırken hedef, miktar, beceri, öğrenci tercihi, zaman, çalışma şekli ve içerik gibi değişkenler dikkate alınmaktadır. Türkoğlu ve diğerleri (2014) ödevleri genel olarak pratik alıştırmalar, geliştiren ödevler ve hazırlık ödevleri şeklinde üçe ayırmıştır. Pratik ödevler yeni öğrenilen bilgilerinin tekrarını, geliştiren ödevler ise yaratıcılığı, eleştirel düşünmeyi ve araştırma becerisini kazandırmayı amaçlamaktadır. Hazırlık ödevleri de ders öncesi hazırlık etkinliklerini kapsamaktadır. Ödev türlerine bakıldığında zaman öğrenciden istenen bilgi ve beceriye dayalı olarak ödev türü değişmektedir.

1.1. Problem Durumu

Ödevler eğitimin her alanında kullanılan bir tekniktir. Kalıcı davranışların kazandırılması, sorumluluk bilincinin aşılması ve düzenli çalışma ile öğrenmeyi desteklemede ödevlendirme yararlı olmaktadır (Odabaş ve Aslan, 2020). Ödevlerin olumlu etkilerinin gerçekleşebilmesi ancak etkili kullanılmasıyla mümkündür. Ödevlerin olumlu etkilerinin nasıl ortaya çıkacağı, nelere dikkat edilmesi gerektiği, öğrencilerde ödev üzerine olumlu tutumun geliştirilmesi gibi sorunların çözümü kavuşturulması gerekmektedir.

Alan yazın incelendiğinde ilkökul öğretmenlerinin hemen hemen hepsinin ev ödevlerini öğretim dışı etkinlikler olarak gördüğü (Hizmetçi ve İflasoglu, 2006), ödevleri tekrar ve pekiştirme olarak verdikleri tespit edilmiştir (Cooper, 2001; Özer ve Öcalan, 2013). Bunun yanında gelişime destek olacak ödevlerin verildiğini (Ersoy ve Anagün, 2009), ödevlerin sıklıkla öğretmen tarafından kontrol edildiğini belirleyen çalışmalar da mevcuttur (Akbaba ve Tüzemen, 2015). İlkokullarda ev ödevlerine yönelik öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerini belirlemeye yönelik çeşitli çalışmalar yürütülmüştür (Çetinkaya, 1992; Büyüktokatlı, 2009; Yapıcı, 1995). Akademik başarı ile ödev arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar da mevcuttur (Aklar, 2019; Elgit, 2019; Hizmetçi, 2007; Özben, 2006; Taşlıcalı, 2020; Yılmaz,

2013). Bunların yanı sıra ödevle ilişkin tutum (Atlı, 2012; Öcal, 2009) ve metaforik algı (Ekici ve Akdeniz, 2018; Emeksever ve Kozan, 2019) ile ilgili çalışmalara da literatürde rastlanmaktadır.

Konu ile ilgili araştırmalar, ev ödevleri hakkında ortak bir anlayışın ve okul bazlı politikaların olmadığını göstermektedir. Ödevin paydaşı olarak görülen öğretmen, öğrenci, veli ve okul yöneticilerinin ortak ödev anlayışlarında ve ödev tekniğini uygulama tarzlarında uyumsuzluklara rastlanmıştır (Turanlı, 2007). Bu uyumsuzluklar ev ödevini sorun haline getirerek paydaşları çıkmaza sokmaktadır. Okulların farklı sosyo-ekonomik çevreye sahip olması, velilerin eğitim durumları, eğitim-öğretim faaliyetlerine katkıları ödev sürecini etkilemektedir. Öğrencinin istekleri ve bireysel farklılıkları ödev tekniğinin uygulanmasında titizlikle ele alınmalıdır. Öğretmenlerin ödev tekniğine ve uygulama sürecine yönelik deneyimli olmaları, okul yönetiminin ortak bazlı ödev politikasının işlevselliğinin artırılması için koordinasyon görevini yerine getirmesi gerekmektedir. Tüm bu sorumlulukların bir tanesinin bile aksaması ya da sorumluk tanımlarının anlaşılabilmesi tüm düzeni bozmakta ve paydaşlar arasında sorun oluşturarak ödev uygulama sürecini olumsuz etkilemektedir.

Ev ödevleri; eğitim paydaşlarının öğretim sürecinde ortak yaşantı alanları olarak görülmektedir. Süreç içerisinde öğretmenlerin ortak anlayış içinde tüm okul geneli bir ödev politikası belirlemeleri de mümkün olduğu gibi farklı düşüncelerden kaynaklı bireysel ödev tekniği uygulamalarını da yürütmektedirler. Okul içerisinde farklı ya da ortak yürütülen ödev politikalarının eğitim paydaşları üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerinin neler olduğu merak edilmektedir. Bu araştırma, ilköğretim öğretmen ve yöneticilerinin okul bazlı ortak ödev anlayışı konusundaki düşüncelerini belirleyerek literatüre katkı sağlayacağı düşüncesiyle, “İlkokullarda okul bazlı ödev politikaları konusunda öğretmen ve yöneticilerin görüşleri nelerdir?” sorusu incelenmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ilkokullarda uygulanan ödev politikalarını öğretmen ve yönetici görüşleri alınarak tespit etmektir. Sistemli, birbiri ile bağlantılı ödevlerin verilip verilmediği, öğretmenlerin ödev konusunu ne derece ciddiye aldığı belirlenmeye çalışılmıştır. Ödev politikasının öğrenmeye ve eğitim paydaşlarına yansımalarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmanın ilkokul öğretmenlerinin öğrencilerine ödev sorumluluğu kazandırma konusunda yol göstereceği ve mesleki gelişimlerine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırmanın genel amacına bağlı kalınarak ödev politikalarını ayrıntılı inceleyebilmek için aşağıdaki alt amaçlar belirlenmiştir:

- Okullarda ödev politikalarına yönelik mevcut durum nedir?
- Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin ödev politikasının gerekliliğine yönelik düşünceleri nelerdir?
- Ödevlerin öğrenci gelişimleri üzerinde etkili olabilmesi için ideal bir ödev politikası nasıl olmalıdır.
- Okul bazlı ödev politikası oluştururken nelere, nasıl dikkat edilmelidir?
- Okul bazlı ödev politikalarının belirlenmesinin avantaj ve dezavantajları nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Yürürlükte olan öğretim programı incelendiğinde 2023-2024 eğitim öğretim yılında ilkokula devam eden öğrenci haftada otuz saat ders görmektedir (Meb, 2020). Okul dışında geriye kalan zamanı öğrencilerin, ev ödevleri için verimli kullanmaları, ödevlerin amaçları karşılaması açısından önem taşımaktadır. Uygulanan eğitim sistemi gereğince ortaokula başlayacak, farklı dersler için ayrı öğretmenlerin verdiği ödevleri yapacak olan öğrencilerin ödevlere yönelik bütüncül bir alışkanlık kazanmaları gerekmektedir (Alpayar, 2020).

Ev ödevleri öğrenmenin sağlanmasında yarar sağlayan öğretim tekniklerindendir. Bu tekniğin sistemli, verimli öğrenci gelişim düzeyine uygun ve amaca hizmet edecek şekilde uygulanması eğitimde olumlu çıktıları beraberinde

getirmektedir (Büyüktokatlı, 2009). Literatür incelendiği zaman ev ödevlerinin öğrenci başarısı üzerine etkisi ve öğretmenlerin benimsedikleri ödev sistemlerinin farklılık göstermesi, öğretmenin ev ödevleri uygulamalarına yönelik görüşlerinin alınmasını gerekli kılmaktadır. Verilen ödevlere yönelik öğretmen, öğrenci veya veli görüşlerinin incelendiği çeşitli çalışmalar yürütülmüştür (Akın, 1998; Büyüktokatlı, 2009; Çetinkaya, 1992; Hizmetçi ve İflazoğlu, 2006). Ancak öğretmen ve yöneticilerin görüşlerinin karşılaştırılmasıyla ev ödevi uygulamalarında bütüncül bir politika belirleyecek nitelikte bir çalışmanın yürütülmediği gözlenmiştir. Eğitimde önemli olan bu iki paydaşın bakış açıları ele alınarak, ev ödevleri konusunda ortak bir anlayışın belirlenmesi, okul bazlı ödev politikalarının varlığının tespit edilmesi, ödev tekniğinde standartlaşmanın öğretime yansması gibi durumları araştıran bir çalışmanın yürütülmesi, ödev uygulamalarındaki aksaklıkların giderilmesine ve gerekli yeniliklerin yapılmasına imkan sağlayacaktır. Dünyada ve Türkiye’de ödev konusu yıllardır tartışma konusu olmuştur. Fakat tartışma konuları genel olarak ödev uygulamaları sırasında yaşanan aksaklıklar ve ödevlendirmede dikkate alınması gereken unsurların göz ardı edilmesidir. Bu bağlamda öğretmen ve yöneticilerin ödevlerde standart bir politika geliştirmeye yönelik düşüncelerinin belirlenmesi önemlidir. Tüm bu gerekçeler doğrultusunda farklı sosyoekonomik düzey ve kültüre sahip bölgelerde görev yapan öğretmen ve yönetici görüşlerinin alınarak öğrencilere verilen ödevlerin bütüncül standartlarının görülmesi ve ortak ödev politikalarının varlığının belirlenmesi, alanda başka çalışmalara örnek teşkil edeceği düşünülmektedir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmada;

- Çalışma grubunda yer alan 15 sınıf öğretmeni ve okul yöneticisiyle,
- Görüşme yapılan öğretmen ve okul yöneticilerinin düşük, orta ve yüksek ekonomik seviyeye sahip birbirinden farklı 3 okulda görev yapıyor olmalarıyla,

- Araştırma kapsamında hazırlanan görüşme formunda yer alan sorulardan elde edilen verilerle,
- 2023-2024 eğitim öğretim yılı ile sınırlıdır.

1.5. Araştırmanın Varsayımları

- Araştırma için hazırlanan görüşme formu sorularının araştırma hedefine uygun olduğu varsayılmıştır.
- Katılımcıların görüşme sorularına içten, gerçekçi ve samimi cevap verdikleri varsayılmıştır.
- Hazırlanan görüşme sorularının, araştırmada belirtilen alt problemlere ışık tutacak şekilde olduğu varsayılmıştır.

1.6. Tanımlar

İlkokul: Zorunlu olarak belirlenen öğrenim çağındaki çocukların eğitim-öğretim ihtiyaçlarını karşılamak için devlet tarafından açılan dört yıllık okullardır (TDK, 2019).

Ödev: Okul ortamında öğrenilen bilgileri, pekiştirmek, uygulamak ve kalıcı hale getirmek için öğrencinin sınıf dışında yürütmüş olduğu etkinlikler bütünüdür (Bakırcıoğlu, 2012).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde yürütülen araştırma ile ilgili kuramsal çerçeve, bilimsel temel ve kavramsal alt yapı, konu ile ilgili yapılmış olan yurt içi ve yurt dışı çalışmalar incelenmiştir.

2.1. Ödev Kavramı

Geçmişten günümüze eğitim sistemimizde pek çok eğitim programı uygulanmıştır. Değişen programlara rağmen ödev tekniği öğretmenler tarafından öğretimde kaynak olarak her daim kullanılmıştır. Eğitim-öğretim sürecinin vazgeçilmez parçası haline gelen ödevlerle alakalı farklı görüşler ileri sürülmektedir (Öcal, 2009).

- 2300 sayılı Tebliğler Dergisinde (1989) ödev kavramı, öğretim programında yer alan amaçlar çerçevesinde, öğrencinin ders dışı zamanlarında tek ya da grup halinde yapacağı etkinlikler olarak tanımlanmaktadır.

- Cooper (2001) ödevi, öğrencilere sorumluluk bilincini kazandıran, aileyi öğretimin bir parçası haline getiren, çocukların gayretleri ile ortaya koydukları aktiviteler olarak dile getirmektedir.
- Özben'e göre (2006) ödev, öğretim sürecinde öğrenci ve öğretmen arasındaki bağın kurulmasında etkilidir. Öğretmen tarafından öğretme, öğrenci tarafından öğrenme tekniği olarak benimsenmektedir.
- Macbeth'e göre (2003) ödev, öğretmen tarafında öğrencinin evde gerçekleştirmesini beklediği işlerin tamamıdır.
- Gür (2002), ödevi, öğrencilerin öğrenmeye aktif katıldıkları, pekiştirme sağladıkları ve yaparak yaşayarak öğrenmeleri gerçekleştirme aktiviteleri olarak açıklamıştır.
- Küçükahmet (2002) ödevin, öğrencilerin çalışma alışkanlığı kazanma süreci olarak tanımlamaktadır.
- Swanson'a göre (2001) ödev, öğrencilerin öğrendiklerini sınıf dışı ortamlarda pekiştirme hazırlıklarıdır.
- Çağlayan, (2002) ev ödevlerini, çocukların öz disiplinlerini ve sorumluluk duygularını geliştiren disiplinler bütünü olarak tanımlamaktadır.
- Yücel (2004) ödevi, öğrencilerden belirli konu hakkında bilişsel, sosyal ve davranışsal olarak gelişmeleri için yapmaları istenen çalışmalar olarak tanımlamaktadır.
- Karatepe (2003) ödevi, öğretmenlerin öğrencilerin derse hazırlıklı gelmeleri için ders dışı ortamlarda sınıflarda edindikleri bilgileri pekiştirmeleri ya da tamamlamaları için verilen çalışmalar olarak tanımlamaktadır.
- Bempechat'a göre (2004) ödev öğrencilerin ders dışı zamanlarda öğrendiklerini genişlettiği ve pekiştirdiği, öğrencinin öğrenme arzusunu karşılayan görevler bütünüdür.

Tanımların tamamı göz önünde bulundurulduğunda ödevin ne olduğunu tam kavrayabilmek için farklı bakış açıları ile değerlendirmek gerekmektedir. Ev ödevlerinin mantığını tam olarak algılayabilmek için uygulama sürecinde görev olan öğretmen, öğrenci ve veli ile işbirliği yapılarak doğru hedefler ışığında doğru uygulama teknikleri ile süreç yönetilip değerlendirilmelidir.

2.2. Ödevin Amacı

Yürütülen eğitim çalışmalarına bakıldığı zaman, “*Ev ödevleri ne için var ve neden verilir?*” sorularına öğretmenler çekimser cevaplar vermektedir (Van Voorhis, 2004). Bakıldığı zaman öğretmenlerin pek çoğu ev ödevlerinin amacının ne olduğunu tam bilmeden geçmişten gelen düzeni devam ettirmek için sorgulamadan, araştırmadan ödev vermektedir. Bu durumda eğitimde bilinçsizce uygulanan uygulamalar da olduğu gibi ödev tekniğinin uygulamasında da bir takım problemleri beraberinde getirmektedir. Öğretmenin ödev amaçları hakkında bilgisinin olmasının yanı sıra veli ve öğrencilerinde bu konu hakkında farkındalığa sahip olması gerekmektedir.

Pek çok araştırma öğretmenlerin ödevi ne amaçla verdiğini konu edinmiştir (Genç, 2019; Ok, 2018). Öğretmenlerin ödevi hangi amaçla verdiği bazı araştırmalarda (Gündüz, 2005; Ilgar, 2005; Yücel, 2004) şu şekilde sıralanmaktadır: Sınıflarda edinilen bilgileri pekiştirme, öğrenileni gerçek yaşama aktarabilme, tekrar sağlayarak öğrenileni kalıcı hale getirmek, ders öncesi hazırlık, motivasyon, hazır bulunuşluk düzeyini artırma, ders kaynaklarının kullanımı öğretme, etkin ve aktif katılımı sağlama. Sıralanan amaçları öğrencilerin ödev tekniği ile akademik başarılarını artırmak amaçlanmaktadır. Akademik başarının yanında öğrenci kişilik özelliklerinin gelişimine katkı sunmak da ödev amaçları arasında yer almaktadır (Genç, 2019; Sarıgöz, 2011; Yar Yıldırım, 2018). Kişisel özellikleri geliştirmeyi sağlayan ödev amaçları; sorumluluk bilinci kazandırma, zaman yönetim becerisi kazandırma, başarıma inancı aşılama, grupla ya da bireysel çalışma yürütme, öz güveni artırma, kendini ifade etme, sosyalleşme, işbirliği içinde başkalarına güvenebilme, farklı bakış açılarına saygı duyabilme şeklindedir.

Ödevin öğrenci üzerinde ki katkılarının yanı sıra aile üzerinde ki katkıları da amaçlanmaktadır. Öğretmenler ödev tekniği ile ailelere bir takım özellikler kazandırmayı amaçlamaktadır. Ödev sayesinde ailelerin, çocuğunun akademik başarı seviyesi hakkında bilgi sahibi olması, aile içi iletişimin güçlendirmesi, eğitim-öğretim sürecine dahil olmaları, öğrenciye kalıcı öğrenme sağlamaları için destek olmaları beklenmektedir (Baynazoğlu, 2018; Kalyoncu, 2020).

Ödevler öğrencilerin edindikleri bilgileri gözden geçirerek bir sonraki derse hazırlıklı gitmelerini, ders referans kaynaklarını nasıl kullanacaklarını ve araştırma yapmayı öğrenmelerini sağlamaktadır. Bu hedefler ile öğrencinin ders çalışma alışkanlığı kazanması beklenmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın (1989), ders dışı etkinliklere yönelik yayınladığı yönetmeliğe göre ev ödevi amaçları şu şekilde sıralanmaktadır:

- Ödevi amaca uygun yapmak ve zamanında teslim etme alışkanlığı kazandırmak,
- Planlı çalışma düzenini oluşturmak,
- Konuya ilişkin uygun materyallerden araştırma yapmayı öğretmek,
- İletişim becerilerini kuvvetlendirmek,
- Uygun ders araç, gereç ve materyalleri seçmek ve kullanmak,
- Ödev sonrasında ulaşılabilecek sonucun, kullanılan tekniklerle ilgili olduğunu kavrayabilmek,
- Soru sorma, farklı bakış açılarını geliştirme, konular hakkında tartışma yapabilme alışkanlığı kazandırmak,
- Düşündürmek ve sorgulatmak
- Öğrenmekten zevk almayı göstermek
- Deney ve gözlem ile yaratıcılıklarını geliştirmek.

Yukarıda sıralanan tüm amaçların ortak noktası ödev sayesinde öğrenciye, planlı çalışma, verilen görevi yerine getirme, sorumluluk kazandırma, öğrenme kaynaklarını doğru kullanma görüldüğü gibi ödevlerin amaçları noktasında planlı olma, araştırma yapabilme, kaynakları bilinçli kullanma, düşünme berelilerini kazanma, öğrendiğini pekiştirme ve kalıcı olsun diye öğrenmeleri hayata aktarmaları amaçlanmaktadır.

2.3. Ödevin Tarihsel Gelişimi

Ödev kavramı 15. yüzyılla beraber ortaya çıkmış bir kavramdır. Öğrenme yöntemleri arasında yer alan soru cevap yöntemi bir sonraki derse hazırlık olarak görüldüğü için ödev olarak adlandırılmıştır (Gülcan, 2016). Avrupa'da Sanayi devriminin getirdiği fazla para kazanma isteği ile işler evlere verilmiş, öğretmenler

ise başarılı olmaya karşı daha fazla ücret alabilmek için ev ödevlerini sıklıkla kullanmaya başlamıştır.

1800'lerde genel olarak ebeveynlerin hissettiği gibi çocukların emek vererek yaptıkları ev ödevleri sonunda yorgun düşmeleri dile getirilmeye başlanmıştır. 1886 yılında İngiltere ve çevre ülkelerde ödevlere karşı halk tepki göstermeye başlamış ve ayaklanmalar gerçekleşmiştir.

Sonraları ünlü dergi editörlerinden biri ev ödevlerinin verilmesinin genel bir suç olduğunu kamuoyuna duyurmuştur. Bunun üzerinde halktan gelen tepkiler sonucunda pek çok okul ev ödevi vermemeye ya da sınırlandırma getirmeye başlamıştır. Kaliforniya ise bir yasa çıkararak 15 yaşın altındaki çocuklara ödev verilmesini yasaklamıştır. Ev ödevlerine karşı bu olumsuz tavır üzerine 1950'lere kadar ödev konusu gündem olmamıştır. Sovyet Birliğinin uzaya uydu göndermesi üzerine Amerika ev ödevi politikalarında değişikliğe gitmiştir. Fen ve matematik derslerine duyulan ihtiyaç üzerine Amerikan okulları geliştirici ev ödevleri vermeye ve ders uygulamaları yapmaya başlamıştır (Strauss, 2003).

1937 yılında Hitlerin yayınlamış olduğu bir raporda, "Çocukların disipline olmaları için ödev şarttır." emri ile küçük yaş gruplarında da ödevler verilmeye başlanmıştır. Zamanla ödev miktarı ve ayrılan zaman artırılarak öğrencilerin itaatkâr olmaları amaçlanmıştır (Tokbaş, 2013).

Ödev konusunda bazı eğitimciler, ödevin sosyal hayatı kısıtladığı çocukların açık havada vakit geçirmelerini engellediğini ileri sürmüşlerdir (U.S. Department of Education, 2003). Bu tutumlara rağmen ev ödevlerine yönelik olumlu düşünceler 1980 de artmıştır. Yürütülen araştırmalarda öğrencilere başarı testleri uygulanarak ev ödevlerinin akademik başarıyı artırdığı ispatlanmaya çalışılmıştır (Cooper, Lindsay, Nye ve Greathouse, 1998).

Gill ve Schlossman (1999) tarihçiler ise ödevin gelişim sürecini ve hayatımızda edindiği yeri göstermek için tarihsel dönemlere ayırarak incelemişlerdir. Halen ev ödevlerine yönelik araştırmalarını devam ettiren bilim adamları eğitim sisteminin ödev yaklaşımını şu şekilde açıklamıştır:

1900–1915: Ebeveynler ev ödevlerine yönelik çıkarılan yasalarla beraber, özellikle anneler ödev verilmesi konusunda tepkiler göstermişlerdir. Çocuk

sağlığının ise ev ödevleri yüzünden olumsuz etkilendiği doktorlar tarafından dile getirilmiştir. Bu algılara bağlı kalınarak bu dönemde, anaokulu ve ilkokullarda ödev verilmesi yasaklanırken, liselerde sınırlı verilmesine karar kılınmıştır.

1940–1960: Bu tarihlerde ise uzmanlar ev ödevlerinin kaldırılmasından ziyade yeniliklerin yapılması gerektiğini vurgulamıştır. Bu yenilikler okullardaki sıradanlığı kırarak ev ödevlerine rağbetin artmasına ve eğitim sisteminin hareketlenmesine yol açmıştır.

1970 ve sonrasında ev ödevlerinin akademik ve sosyal gelişim üzerindeki olumlu etkileri konuşulmaya başlanmıştır. 1980’li yıllarda ise ilkokul öğrencilerine verilen ev ödevlerinde bariz artışın olduğu tespit edilmiştir.

2000’li yıllarda araştırmacılar ev ödevlerine yönelik çeşitli konular üzerinde çalışmalar yürütme gereği duymuşlardır. Özellikle Bruner ve Vygotski’nin çalışmaları, eğitimde beceri temelli yaklaşımlar ile ev ödevi konusunda yeni fikirler ortaya atmışlardır. Aynı zamanda bu yıllarda uygulanmaya başlanan uluslararası sınavlarda Uzak Doğu ülkelerinin daha başarılı olması, Uzak Doğulu öğrencilerin daha fazla ödev yapmaları ile ilişkilendirilmiştir (Trautwein et Köller, 2003).

Günümüzde artık ev ödevleri öğretmenleri eğitim-öğretim sürecinde kullandıkları etkili stratejiler haline gelmiştir. Eğitimciler ödev sayesinde derste öğrenilen bilgilerin pekiştirilerek kalıcı hale geldiklerini ileri sürmüşlerdir. Uygun verilen ödevlerin anaokulundan yükseköğretime kadar eğitim programlarında yer alan hedeflerin gerçekleştirilmesine katkı sunduğu belirtilmektedir.

2.4. Ev Ödevlerin Türk Eğitim Sistemindeki Yeri

Geçmişten günümüze Milli Eğitim Bakanlığı zaman zaman ev ödevleri ile alakalı genelgeler yayınlamıştır. Ancak uygulamada yaşanan sorunlara ilişkin kesin çözümler üretilenmemiştir (Arslanhan, 2013). 1976 yılında yayınlanan Resmî Gazete’de ev ödevlerinin eğitim sistemimizdeki yeri vurgulanmıştır (Resmi Gazete, 1976):

“Madde 76: Yeni öğrenmelerin gerçekleşmesi için verilen ödevlerin öğrencileri geliştirmesi için sınıf ya da okulda yapılması gerekmektedir. Özellikle küçük yaş grubu öğrencilerine evde yapılmak üzere ödev verilemez. Üçüncü sınıf öğrencilerine

ara sıra fazla zamanlarını almayacak şekilde ödevler verilmelidir. Dört ve beşinci sınıfta öğrenim gören öğrencilere en fazla iki saati geçmeyecek ödevler düzenlenmelidir. Bu şekilde ödevlerin seçilmesinde öğrencilerin yaş, akademik seviyeleri, sosyal olanakları göz önünde bulundurulmalıdır. Yazı, şekil, metin ve resim tekrarlamaları gibi ödevlerin verilerek öğrencilerin bıkmalarına ve yazım kurallarına yönelik ön yargı oluşturmalarına fırsat tanınmamalıdır. Özellikle yazılı ödevlerde kağıt israfından kaçınılmalıdır. Verilen ödevlerin öğretmen tarafından kontrolü sağlanmalı ve geri dönütler verilmelidir.”

1976’da çıkartılan genelge ile ilk üç yıl öğrenciye ödev verilmemesi, daha sonraki yıllarda kademe kademe artışla ödevlerin verilmesi vurgulanmıştır. Özellikle dikkat çeken nokta ise ödevlerin okulda yapılması gerekliliğinin ileri sürülmesidir.

1987 yılında Resmî gazete deki ev ödevlerine ilişkin yayınlanan yönetmelik incelendiğinde (Resmî Gazete, 1987) gerekli durumlarda ilkokul başlangıcında ödevlerin verilebileceği üzerinde durulmuştur. Sınıf seviyelerine uygun basitten karmaşığa şekilde ödevlerin hazırlanıp öğrenciye iletilmesi istenmiştir.

Devamında Talim Terbiye Kurulunca 1989 tarihinde 3101 / 5743 numaralı genelge ile okullara ev ödevine yönelik yönetmelik duyurulmuştur (23 Ekim 1989 tarihli ve 20321 sayılı Resmi Gazete:12). Bu yönetmeliğe göre ödevler; ders esnasında öğrenciye verilen kazanımların kalıcı hale gelmesini sağlamaktadır. Kazanımların gerçekleşmesi ders bazında belirlenen özel hedeflerin gerçekleşmesini sağlamaktadır. Özel hedefler genel hedefleri, genel hedefler ise uzak hedefleri gerçekleştirmektedir. Dolayısıyla öğretim hedeflerinin gerçekleşmesinde ödevler etkin bir role sahiptir.

2004–2005 eğitim-öğretim yılında hazırlanan ilköğretim programı ile ödev konusu yeniden ele alınmıştır. Özellikle programda grup çalışması gerektiren ve öğrenciyi incelemeye ve araştırmaya yönelten ödevlerin kullanılması gerektiği vurgulanmıştır.

27.8.2003 tarihli ve 25212 sayılı Resmî Gazete ile bakanlık İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin 35. Maddesine göre öğretmenler tarafından verilen proje ödevlerinin yine öğretmenler tarafından hazırlanan değerlendirme ölçme aracılığı ile değerlendirilmesi istenmiştir. Resmî Gazete ‘de yayımlanan 27.8.2003 tarihli ve

25212 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin 4. Maddesi ise şu noktalara vurgu yapmıştır:

“Madde 4 a) Proje: Öğrencilerin bireysel ya da grup olarak herhangi bir konuda araştırma, inceleme, yeni bilgiler üretme ve analiz-sentez yapmaları amacıyla branş öğretmenleri rehberliğinde yürütecekleri çalışmaları; b) Performans ödevi: Öğretim programında beklenen eleştirel düşünme, yaratıcılığı kullanma, problem çözme, araştırma yapma gibi öğrencilerin farklı gelişim alanlarını geliştirerek bir ürün ortaya koymalarını sağlayan çalışmalardır.”

“Madde 35: İlköğretim 1,2 ve 3. Sınıfların gelişimi sınav yapmaksızın öğretmen gözlemine göre değerlendirilir. 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflarda haftalık ders saati üçten az olan dersler için iki, ders saati üçten fazla olan dersler içinse en az üç yazılı yapılır. Öğrenci değerlendirmesi ise sınavlara ek olarak ders içi performans, proje ve performans ödevlerine dayalı olarak gerçekleştirilir. Öğrenciler, istedikleri derslerden bir ders dönemi içinde proje ve performans ödevi alabilirler.”

Bu yönetmelikle birlikte ev ödeviyle ilgili daha net sınırlar çizilmiştir. Yapılan yönetmelik değişikliği ile 1,2 ve 3. Sınıflara ne olursa olsun ödev verilmeyeceği ve bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak değerlendirme yapılacağı belirtilmiştir.

Öğrenciler ve veliler proje ve performans ödevlerini günlük yapılan ödevler olarak algılayarak önemsemen kaynak kitaplardan ya da internetten elde ettikleri bilgileri kopyalayıp direk ödev olarak sunmaları üzerine yönetmelikte değişikliğe gidilmiştir. 08.10.2007 tarihli 16251 sayılı Resmi Gazete ‘de yayımlanan ‘Ölçme ve Değerlendirmede Tereddüt Edilen Hususlar’ başlıklı Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumlarını Yönetmeliğine göre:

“Performans ödevlerinin amacının yanlış anlaşıldığı, klasik ödevler ile karıştırılarak öğretmen kontrolü dışında ailelerin ödev kaynaklarından doğrudan kopyalayıp hazırladıkları tespit edilmiştir. Bu sorunlardan kaynaklı olarak performans ödevleri görevler olarak yeniden düzenlenmiştir. Performans görevleri öğretmen eşliğinde yapılacak olup gerekli durumlarda araştırma, veri toplama gibi ön çalışmalar sınıf dışında yapılmalıdır.”

Yönetmeliğe eklenen maddeye göre performans görevleri öğretmen rehberliğine bırakılmıştır. Evde yapılmayacağı ve bu görevlerin ödev kapsamına alınmayacağı belirtilmiştir.

2.5. Ödev Türleri

Öğrencilerin aynı ödevleri yapması isteneceği gibi farklı özellikleri veya amaçları olan ödevlerin de ayrı ayrı verileceği ifade edilmiştir (Avcı, 2015). Cooper'a (2007) göre ödev türleri; miktarına, beceri alanına, amacına, öğrenciler tarafından tercih edilmesine, tamamlanma tarihine, bireysel ya da grupla yapılmasına ve sosyal içeriğine göre sıralanmaktadır.

Ödev türlerini Güneş (2014), sınıf ödevi ve ev ödevi şeklinde tanımlamıştır.

2.5.1. Sınıf Ödevi

Sınıf ödevleri öğretmen rehberliğinde sınıf ortamında yapılan ödevlerdir. Genel olarak sınıfta işlenen bir konu üzerine etkinlik yapma, bilgilerin uygulamaya aktarılması olarak tanımlanabilmektedir. Sınıf ödevleri bilgilerin kalıcı hale gelmesini sağlamaktadır. Ödevlerin doğru ve yönergelere uygun yapılması öğrencilerin konuyu kavradıkları anlamına gelmektedir. Sınıf ödevleri sadece ders kitapları ile sınırlı tutulmadan, araştırma yapılan, gözlem ve yaratıcılık becerilerini geliştiren tarzda olmalıdır. Ödevler ders konuları ile ilgili olmalı, yeterli süre verilmeli ve ödev açık bir dille öğrencilere anlatılmalıdır. Ek olarak ölçüt ve değerlendirme de öğrenciye net şekilde ifade edilmelidir. (Güneş, 2014).

2.5.2. Ev Ödevi

Ev ödevleri okul saatleri dışında ev ortamında öğrencinin yapması için verilen öğrenme etkinlikleri olarak tanımlanmaktadır. Öğrencinin farklı gelişim alanlarının gelişmesi, öğrenilen bilgilerin hayata aktarabilmesi ve öğrenmenin öğretilmesi için ev ödevleri tercih edilmektedir. Bu ödevlerin temel amacı öğrencinin bağımsız çalışmayı öğrenebilmesidir. Bilginin kalıcı hale gelmesini sağlayan ev ödevleri aynı zamanda çocuğun sorumluluk kazanmasına da katkıda bulunmaktadır. Öğretim programındaki yükün fazla olması, hastalıklar, resmi tatiller gibi nedenler ders süresinin yetişmesini engellemektedir. Öğrenci sayısının fazla olduğu sınıflar ya da devamsızlık gibi nedenler ev ödevlerini gerekli kılmaktadır.

(Güneş, 2014). Öğretmenlerin sıklıkla tercih ettikleri ev ödevleri bir beceri ya da bilgi verildikten sonra pekişmesi için verilmektedir (Lee ve Pruitt, 1979). Olympia, Sheridan ve Jenson (1994) ise ev ödevlerini akademik yetenekleri sosyal çevrede geliştirmek için okul tarafından öğrencilere verilen ya da yönlendirilen etkinlikler bütünü olarak ifade etmektedir. Okan (1989), öğrenci bireysel çalışmalarının bir kısmını ev ortamında yapmaktadır. Bu nedenden kaynaklı olarak bu çalışmalara da ev ödevi denilmektedir.

Güneş (2014), öğrencilere verilen ev ödevlerini dört türe ayırarak incelemiştir.

Tamamlayıcı ödevler: Güneş (2014), tamamlayıcı ödevleri sınıf ortamında başlanıp evde devam edilen, önceki bilgilerle yani bilgilerin birleştirildiği ve kalıcı öğrenmenin sağlanması için kullanılan ödev türü olarak tanımlamaktadır. Bu tarz ödevler konu sonunda ya da süreç bitiminde verilmektedir. Tamamlayıcı ödevler genellikle soru cevap, özet çıkarma, problem çözme şeklindedir. Öğretmenler ders kitaplarından, çalışma yapraklarından konu ile ilgili etkinlikleri evde yapmaları için öğrencilere vermektedir. Çetinkaya (1992) ev ödevleri sayesinde öğrenilen bilginin tekrar edilen pekiştğini vurgulamaktadır.

Hazırlık ödevleri: Hazırlık ödevleri, öğrencinin derse motive olarak, zihinsel ve fiziksel manada hazırlıklı gelmeleri için muhtemel işlenecek konu öncesi verilmektedir. Bu ödevler öğrencinin aktif öğrenmesini tetikleyecek, merak duygusunu ateşleyecek tarzda olmaktadır. Öğretmen öğrenciden ders öncesinde belirli konuda ön araştırma yapmasını isteyebilir ya da inceleme soruları sorabilmektedir. Hazırlık ödevleri öğrencinin derse hazırlıklı gelmesini sağlamanın yanı sıra ön öğrenmelerini de aktif hale getirmektedir (Güneş, 2014). Bu tarz ödevlerde dikkat edilmesi gereken noktalardan bir tanesi yeni materyallerin tercih edilmesidir. Bu materyallerin öğrencinin anlayabilmesi için açık ve anlaşılır olması gerekmektedir. Belirlenen konuyu dersten önce okuma, araştırma yapma, notlar çıkarma hazırlık ödevi içerisine girmektedir (Doyle ve Barber, 1990). Cooper (2007) hazırlık ödevlerini, bir sonraki derse öğrencinin hazırlık yaparak konunun temel yapısını anlayarak gelmelerini sağlayan ödev türü olarak ifade etmektedir.

Geliştirici ödevler: Geliştirici ödevler; sınıfta ortamında verilen bilgilerin pekiştirilerek geliştirilmesi amacıyla verilen ödev türüdür. Geliştirici ödevlere öğrencinin farklı gelişim alanlarının desteklenerek gelişmesini sağlamaktadır. Öğrenci sorgulama yaparak bu tür ödevler sayesinde zihinsel beceriler kazanmakta, işbirliği yaparak sosyal olarak aktif olmaktadır. Geliştirici ödevler sayesinde kazanılan becerilerin başka alanlara aktarılması öğrenmeyi öğrenmeye katkı sunmaktadır. Bunlara ek olarak öğrencinin güdülenmesine ve verimli çalışmasına olanak sağlamaktadır (Güneş, 2014). Geliştirici ödevler öğrencilerin hayal güçlerini genişletmekte ve yaratıcı fikirler sunmalarını sağlamaktadır. Bu tür ödevler bir becerinin pek çok alanda kullanılması gerektirir. Örneğin, kitap özeti çıkarma, bir haberin farklı yayınlardan araştırılması geliştirici ödev türüne girmektedir (Cooper, 2007).

Yaratıcı ödevler: Yaratıcı ödevler; öğrencinin hayal gücünü, yaratıcılığını geliştirmek için verilen ödev türüdür. Öğrenilen konu hakkında beyin fırtınası yapma, sorgulama, derinlemesine araştırma yapma, fikir ortaya koyma ve yorum yapmayı içeren ödevlerdir. Bir proje tasarlama, resim çizme yaratıcı ödevlerden bazılarıdır. Performans ve proje ödevleri yaratıcı ödev türü içerisine girmektedir. Bu tür ödevler belirli aralıklarda verilmeli ve kapsayıcı nitelikte olmalıdır (Güneş, 2014). Kumar (2006) yaratıcı ödevlerin, düş gücünün artmasına olanak sağladığını vurgulamaktadır. Khalid (2011) ise yaratıcı ödevlerin üretkenliği artırdığını ve düşünme becerilerini geliştirdiğini savunmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulunun 19.12.2006 tarihinde yayınlanan genelge ile performans ve proje ödevleri konusunda düzenlemeye gidilmiştir. Genelgeye göre proje ve performans ödevleri konuları sene başında zümre başkanları tarafından belirleneceği gibi öğrencinin ilgi duyduğu, yeteneğinin olduğu konular üzerine olabileceği belirlenmiştir.

2.6. Ödevlerin İşlevleri

Derslerin genel ve özel hedeflerine, öğrenci gelişim düzeylerine dikkat edilerek verilen ödevlerin faydalı olduğu bilinmektedir. Ödevler, ders kazanımlarını gerçekleştirmesini ve akademik başarının artmasını sağlayan etkili materyallerdir

(Akın,1998). Öğretmen açısından bakıldığında ödevlerin, zamanı etkili kullanma ve öğrenme problemlerini en aza indirme gibi işlevleri bulunmaktadır (Özben, 2006).

Yapılan araştırmalara (Babadoğan, 1990; Demirel, 1989) bakıldığında ev ödevlerinin genel işlevleri şu şekildedir:

- Ödevler okul ve ev arasındaki ilişkiyi sağlamlaştırmaktadır.
- Okuldaki yapılan etkinliklerin ve bilgilerin tekrar edilerek kalıcı öğrenmelerin gerçekleşmesini sağlamaktadır.
- Sorumluluk duygusunu geliştirmektedir.
- Öğrencinin öğrenmeye ayırdığı zamanı artırmaktadır.
- Aile-okul-öğrenci arasındaki etkileşimi artırmaktadır.
- Öğrencinin derse hazırlıklı gelmesini sağlamaktadır.
- Bireysel çalışma alışkanlığı kazandırmaktadır.
- Oto kontrolü gerçekleştirmektedir.
- Çalışmaya karşı öğrenciyi motive etmektedir.
- Öğrencinin ilgilerini tespit etmeye yardımcı olmaktadır.

Yukarda yazan maddeler incelendiğinde, ödev genel olarak sorumluluk, ders çalışma alışkanlığı kazandırma, zamandan tasarruf, ilgi ve motivasyonu sağlama gibi işlevlere sahiptir. Elbette ki bu işlevlerin yerine getirilmesi için amaca hizmet eden ödevlerin öğrencilere verilmesi gerekmektedir. Ödevlerin işlevlerinin öğretmen, veli ve öğrenci boyutu olarak ele alınması gerekmektedir. Öğretmen ve öğrenci açısından ödev işlevlerinden söz eden Costa, Cardoso, Lacerda ve Gomes (2006), öğretim etkinliklerinin geliştirilmesi açısından ödevlere yönelik öğretmen ve öğrenci algılarının netleştirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Algıların belirlenmesi ödev işlevlerinin artmasına katkı sağlayacaktır. Çünkü ev ödevleri öğrenci başarısını artırmaya yönelik öğretim stratejileri olarak kullanılmaktadır.

Ailenin öğrenme ortamına entegre edilmesi ödevlerin işlevleri arasında yer almaktadır. Ilgar'a (2005) göre, öğrenmeyi etkileyen önemli etkenlerden biri de ödevlerdir. Ödevler öğrencilere araştırma yapma, kitap inceleme ve öğrendiklerini pekiştirerek hayata aktarmalarını sağlamaktadır. Milbourne ve Haury'e (1999) göre ise eğitim programlarının bileşenleri arasında ödevler yer almaktadır. Akademik başarının desteklenmesinin yanı sıra ev ödevleri sosyal ve psikolojik gelişim

açısından öğrenciye fayda sağlamaktadır. Carr'a (2013) göre, öğrenmeyi güçlendiren işleve sahip ödevler amaca hizmet edecek şekilde tasarlanıp etkin bir şekilde uygulanması öğretim sürecine katkı sağlamaktadır.

2.7. Ödevlendirmede Paydaşların Roller

Ev ödevi uygulanırken karşılaşılan uygulama farklılıklarına ve şikayetlere rastlanmaktadır. Ev ödevleri farklı faktörlerden etkilenmektedir (Cooper, 2004). Etki yaratan faktörlerin başında eğitim paydaşları olan öğretmen, öğrenci ve ailedir. Bu üç paydaşın eğitim sürecindeki etkileri ev ödevi stratejisi kullanılırken de devam etmektedir. Dolayısıyla eğitim paydaşlarının ev ödevi sürecindeki rollerinin bilinmesi, ev ödevlerinin daha doğru uygulanması bakımından önem arz etmektedir.

2.7.1. Ödevlendirmede Öğretmenin rolü

Basın yayın organları ya da kitaplar incelendiğinde ödevler, öğrencinin şikayet ettiği, aile arasında gerilimi artıran kaynak olarak görülmektedir. Öğretmenler ise ödev verme ve ilerleme sürecinde etkin role sahiptir ve öğrenci, aile gibi paydaşlarda meydana gelen gerilimi azaltmaya yardımcı olmaktadır (Van Voorhis, 2004). Bakıldığında eğitim öğretim sürecinde olduğu gibi ev ödevi uygulamasında öğretmen rehberlik etmede ve yönlendirme yapmaktadır.

Öğretmenler öğrenme konusundaki amaçları net öğrenciye aktardıklarında öğrencinin neyi niçin yapmaları gerekliliğini anlamış olurlar. Öğretmenin bu şekildeki rehberliği sonucunda öğrenci nereden başlayacağını belirlemekte, dikkate alması gereken noktaları saptamakta ve hangi aşamada yardım isteyeceğini tespit etmektedir. Bu açıklık, özgüvenlerini sağlamlaştırmakta ve başarı konusundaki kaygılarını en aza indirmektedir. Buna bağlı olarak öğrenciler öz düzenlemelerini yapmayı öğrendikleri zaman içsel motivasyonları gelişmektedir. (Dean vd.,2012). Kısacası öğrencinin ödev ile neyi öğreneceklerini algılamalarında öğretmene ihtiyaç duymaktadır.

Öğretmenlerin ev ödevleri sürecinde sorumlulukları şu şekilde sıralanabilmektedir (ShrewsburyPublic Schools, 2002):

- Öğrenci ve aileleri için ev ödevi amaçlarını belirlemek
- Aile katılımı için ilke ve sınırlar belirlemek
- Proje ödevleri için belirlenen zamanla ilgili net çizgiler çizmek
- Öğrencinin beklentilerini karşılayacak ödevler vermek
- Ödevleri zamanında bildirmek ve öğrencilere zaman vermek
- Konulara özel ödev projelerini belirlemek ve planlamalarını yapmak
- Ödevleri değerlendirmek ve geri dönüt vermek
- Ödevleri rapor edebilecekleri bir sistem oluşturmak
- Ev ödevleri için gerekli kaynakların öğrenciler tarafından rahat ulaşılır olmasını organize etmek
- Ödevler konusunda ailelerle iletişim kurmak
- Ev ödevleri ile yaşanan problemleri erkenden veliye bildirmek
- Meslektaşları ile ev ödevi konusunda fikir alış verişinde bulunmak ve sınıf seviyelerine uygun ödevler hazırlamak

Çok farklı yöntemler ile öğretmenler ödevleri yapılandırabilirler. Ödevleri nasıl ve ne kadar sürede tamamladıklarına yönelik öğrencilere taktir olanağı bulunduğu için ödevlerin tamamlanmasında öğrenci bireysel farklılıkları önemli rol oynamaktadır (Cooper, 2004). Öğrencilere ödev konusunda farklı olanaklar sunan öğretmenlerin bu süreci nasıl yöneteceklerini bilmesi ödev yönteminin etkililiğini artırmaktadır.

Alanında yetkin öğretmenler öğrenmenin etkili gerçekleşip gerçekleşmediğini belirlemek ve öğrenci değerlendirmesini yapmak için ödev tekniğini araç olarak kullanmaktadır. Sırasında öğrenen öğrencinin evde ve sınıf dışında tekrar ve alıştırmaya yapmaları öğrenmeyi kalıcı hale getirmektedir (Hazel, 2010).

Verilen ev ödevlerin faydalı olabilmesi için öğretmen tarafından doğru ve düzenli olarak kontrol edilmesi gerekmektedir. Ödev üzerinde öğretmen tarafından değerlendirmenin yapılmaması öğrencilerin ödevleri ciddiye almamalarına neden olmaktadır. Ödev kontrolünde öğretmenler şu noktalara dikkat etmelidir: Ödevlerin amaca uygun olması, düzgün bir şekilde ve dil kurallarına uygun ödevlerin

yapılması, ödevler üzerindeki yanlışları belirten işaretlemelerin yapılması, öğrenci motivasyonunu kırmamak adına basit hataların işaretlenmemesi. Tüm bu noktalara dikkat edilerek kontrol edilen ödevler düzeltilmek üzere öğrencilere geri verilmelidir (Kemertaş, 2003).

Öğretmenler ödevleri planlarken ödevlerin birden fazla işlev ve amacı içinde barındırmasına dikkat etmelidir. Etkileşime yönelik ödevler; bir sonraki derse hazırlık, beceriyi pratiğe döken, etkin katılım, sorumluluk alma, aile-öğrenci-öğretmen ilişkisi, ödev konusunda okul politikasını yansıtan amaçlara hizmet etmelidir (Voorhis, 2004). Bakıldığı zaman birden fazla amaca hizmet eden ödevler öğrencilerin daha etkileşimli olmasına katkı sunmaktadır.

Ev ödevini etkili kullanmak isteyen öğretmenler ödevleri ceza unsuru olarak kullanmamalıdır. (Voorhis, 2004). Bir öğrenme aracının faydalı olmasını istiyorsak öğrencilere karşı olumsuz bir unsur olarak kullanılmaması gerekmektedir. Öğrencinin ödevle yönelik olumlu bakış açısı geliştirmeleri için öğretmenlerin ödevleri motivasyon aracı olarak göstermesi gerekmektedir.

2.7.2. Ailenin Rolü

Eğitimin başladığı ve toplumun en küçük birimi olan ailenin birçok konuda etkili olduğu bilinmektedir. Hollingsworth ve Hoover (1999:54), anne ve babaları çocukların ilk öğretmeni olarak görmekte, okulda kazandırılan bir davranışın dışarda anne baba tarafından kolaylıkla bozulabileceği belirtilmektedir.

Öğrencinin temel eğitimi sırasında pek çok problem yaşanmaktadır. Problemler genel olarak, odaklanamama, uyum sorunu, devalı oyun oynama, uzun süre masada oturamama, sınıf kurallarını içselleştirememe, unutkanlık olarak sıralanmaktadır. Anne ile beraber okula gelen öğrencilerin eve döndüklerinde ödevlerini unuttukları ya da yapmak istemedikleri görülmektedir. Erteleme davranışı ya da ödev yapmak istememe ilkökul döneminde çocuklarda sık rastlanmaktadır. Bu noktalarda aileye önemli görevler düşmektedir. Bu konu hakkında yapılan çalışmalar incelendiğinde ödev konusunda ailelerin üzerine düşen sorumluluklar şu şekildedir:

- Ders çalışma ortamını düzenlemek ve uygun hale getirmek
- Ders çalışma masasını öğrenciye özel hazırlamak

- Oda duvarlarının gereksiz detaylardan arındırmak.
- Odayı öğrenci konsantrasyonunu bozacak uyarıcılardan uzak tutmak.
- Oda ısı ve ışığı ortalama olarak ayarlamak.
- Öğrenci takibi için sürekli öğretmen ile işbirliği içinde olmalıdır.
- Ödevlerin ne zaman yapılacağı konusunda planlama yapmalıdır.
- Öğrencinin tamamlamış olduğu ödevleri incelemelidir.
- Ödev sürecinde öğrenciye rehberlik etmelidir.
- Ödevlere karşı olumsuz tutum sergilememelidir.
- Ödevleri öğrenciye hatırlatmalıdır.
- Ödev konusunda tutarlı davranışlar sergilemelidir. (Barnes, 2001; Bempechat, 2000; Carr, 1999; Dinçer ve Uluta 2003; Duygulu, 2008)

Öğretmenler sınıf içinde öğrenme üzerinde ne kadar etkililerse aileler de ev ortamında öğrenmenin düzenlenmesi ve pekiştirilmesi konusunda o kadar etkilidir. Bu durum çalışma ortamı hazırlama, rehberlik yapma, ödev sürecini planlama, motivasyonu sağlama ve aileyi ödev süreci ile ilgili etkileyen her şey olarak karşımıza çıkmaktadır. Aileler bu süreçte sorumluluklarını yerine getirdikleri zaman öğretmenlere destek olmaktadır.

2.8. Ev Ödevlerinin Öğrenci Üzerinde Etkileri

Ders esnasında yapılan etkinlikler, öğrencilerin yaşantısında yer alması bakımından önem arz etmektedir. Öğrenme için yürütülen faaliyetler ders içi ile sınırlı tutulamayacağından ders dışı yapılan etkinlikler de önemlidir. Ders dışı faaliyet denildiği zaman ilk akla gelen en sık kullanılan teknik olan ödevlerdir.

Ödevler, öğrenilen bilginin kısa süreli bellekten uzun süreli belleğe aktarılacak kalıcı hale gelmesini sağlamaktadır (Gürlevik, 2006). Özben (2006) yürütmüş olduğu çalışmada derste işlenen konu hakkında verilen ödevlerin öğrenmeyi tekrar yolu ile pekiştirdiğini vurgulamaktadır. Swanson (2001), eğitim öğretim alanında yapılan yenilikçi çalışmalara bağlı olarak öğrencilerin son 10 yılda daha fazla ödev yaptıklarını vurgulamıştır. Özellikle ödev hakkında yapılan

araştırmalara göre ödevlerin akademik başarıyı olumlu etkilediği sonuçları göze çarpmaktadır.

Ödev tekniği her öğrencide aynı sonucu göstermemektedir. Bazı öğrenciler üzerinde ödevler olumlu etki yaratırken bazılarında farklı sonuçlar doğurabilmektedir. Bu noktada bireysel farklılıklar ön plana çıkmaktadır. Algılama düzeyi, zeka seviyesi, hazır bulunuşluk ve motivasyon her öğrencide farklı seviyede olabilmektedir. Bu farklılıklardan kaynaklı ödev tekniği öğrencilerde olumlu ve olumsuz sonuçlar doğurmaktadır (Büyüktokatlı, 2009).

2.8.1. Ödevlerin Akademik Başarıya Etkisi

Ödev tekniği öğrencinin çalışma alışkanlığı kazanarak öğrendiklerini tekrar etmesi için kullanılan önemli bir stratejidir. Ödevlerini belirli düzende ve disiplinde hazırlayan öğrenci ile baştan savan arasında fark elbette ki olacaktır (Küçükahmet, 2008).

Ders esnasında eksik kalan bilgi ya da öğrenmeler ödevler sayesinde giderilmiş olmaktadır. Pekişen bilgi ise kalıcı hale gelmektedir. Ödev tekniği, öğrencinin eleştirel düşünmesine, yaratıcı olmasına, problem çözmesine ve pratik hareket ederek akademik olarak gelişmesine katkı sunmaktadır (Şentürk, 2009).

Duygulu (2009) her gün tek düze verilen ödevlerin öğrenciler tarafından sıkıcı ve zor bulunarak yapmak istemediklerini ifade etmektedir. Zorunlu olarak verilen ödevlerin öğrenci başarısını düşürdüğü, öğrenciyi ezbere yönlendirdiğini belirtmektedir.

Hallam (2004) çalışmasında belirli düzeyde ve miktarda verilen ödevlerin olumlu etkisi olurken, zorluk derecesi ve miktar arttıkça öğrenmede etkili olmadığı tespit edilmiştir. Ödevlerin öğrenci üzerinde olumsuz etkisinin olduğunu ileri sürenler genel olarak ödev miktarındaki fazlalığa vurgu yapmaktadır. Michigan Üniversitesi ‘nin 2004 yılında yapmış olduğu çalışmada ev ödevlerine ayrılan zamanın giderek arttığı tespit edilmiştir. 6- 8 yaş arasındaki öğrencilerin 1981 yılında 52 dakikayı ev ödevi ile geçirirken, 1997 yılında harcanan süre 128 dakikayı bulmuştur. AOL ve AssociatedPress ‘in yaptığı çalışma ile son yıllarda temel eğitim

kademesinde yer alan öğrencilerin ortalama 78 dakika ev ödevi yaptıkları tespit edilmiştir. Bulgulara göre ödev miktarı artıkça yapılma oranı giderek düşmüş, sınıf kademesi yükseldikçe verilen ev ödev miktarı artmış ve öğrenci başarısında düşüş gözlenmiştir (Kohn, 2006).

2.8.2. Öğrenmenin Duygusal Gelişime Katkıları

Öğrencinin çalışma süresi ödevlerle beraber artmaktadır. Verilen sorumluluk ve görevi yerine getirme isteği öğrenciyi başarıya götürmektedir. Ortaya yeni ürün çıkarma isteği, araştırma yapmaya, yeni şeyler keşfetmeye yönlendirmektedir. Tek başına yapılan ödevler kişinin bağımsızlık kazanmasına olanak sağlamaktadır (Şentürk, 2009). McReynolds (2005) ödevlendirmenin aile ve çocuklara sorumluluk kazandırdığı ve öz disiplin aşıladığını ifade ettiği savı araştırmalarında yer almaktadır. Ayrıca geri dönütü sağlanan ödevler daha etkilidir. Kontrolü sağlanmayan ödevler, öğrenciyi hazır konmaya ve baştan savmacılığa itmektedir. Dolayısıyla kontrol edilmeyecek ödevler öğrencilere verilmemelidir (Binbaşıoğlu, 1994).

Pekiştirme amacı güden tekrar ödevleri öğrenciye sıkıcı gelebilmektedir. Aynı zamanda fazla zaman harcanacak ödevler öğrencinin aile ve arkadaşlarıyla geçireceği sosyal zamanı kısıtlamaktadır. Dikkat edilmeden verilen faydasız ödevler öğrenciyi kopya çekmeye ve hile yapmaya yönlendirmektedir. Bakıldığında eğitim seviyesi olarak zayıf bir çevreye sahip öğrencilerin ödev yapmak için gerekli ortam ve materyale sahip olamayabilir. Bu durum öğrencide ailesi tarafından ihmale uğradığı hissi uyandırabilir (Hill, 1992).

Ödevlerin yapımı sırasında çocuk ve ailesi arasında tartışmalar çıkabilmektedir. Öğrenci bahaneler ile ödev görevini ertelemektedir. Ertelenen davranışlar aile arasında gerginlik yaratmaktadır. Bunun sonucu aile öğrenci yerine ödevleri kendileri yapmaktadır. Bu durum çok sık rastlandığı için öğrenci üzerinde olumsuz gelişim geriliklerine sebep olmaktadır (Türkoğlu vd., 2014).

2.8.3. Ev Ödevinin Sosyal Gelişime Etkisi

Sosyal yaşantı ömür boyu devam etmektedir. Özellikle öğretmenlerin tercih ettikleri ödevler öğrencinin sosyal ortamlarla etkileşimini sağlayacak şekilde olmasına dikkat etmelidir. Özellikle grup ödevleri öğrencinin iş birliği içinde çalışmasını, grup kurallarına uymasını, kendini keşfetmesini ve farklı bakış açılarını keşfedip saygı duymasını sağlamaktadır (Şentürk, 2009).

Cooper (2006), Kralovec ve Buell (2000) araştırmalarında olması gereğinden fazla verilen ödevlerin öğrenciyi sosyal ortamlardan uzak tuttuğu ve psikolojik, sosyal gelişimlerinin sekteye uğradığını vurgulamışlardır.

Baumgartner vd. (1993) göre, zorluk derecesi fazla olan, zaman alan ödevlerin öğrencilerin sosyalleşmelerini engellediğini savunmaktadır. Anne babaların ödev yapımı sırasında sergiledikleri tavırların öğrenci kişiliğine etkisi olmaktadır. Ancak ödevlendirme konusunda bilinçli olduğu takdirde öğrenci ve aile arasındaki ilişkilerin ödev yapımı sırasında olumlu etkilenebileceği ön görülmektedir (Türkoğlu vd., 2014).

Çocukları sıkı ve sosyalleşmelerini engelleyen ödevler verilmemelidir. Kişilik özelliklerinin oluşmaya başladığı ilkökul döneminde öğrencinin ödevlerle meşgul olması gelişim açısından fayda yerine zarar vermektedir. Bundan kaynaklı olarak ödevler öğrenci yaş ve seviyelerine uygun olacak ve zaman almayacak şekilde verilmelidir (Büyüktokatlı, 2009).

2.9. Ödevlendirme Tekniğinde Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

De Klerk, Simons ve Zuylen (1989) ev ödevlerinden istenen verimi alabilmek için gerekli ve etkili ödev politikalarının oluşturulması gerektiğini ifade etmişlerdir. Politikaların öğretmen desteği alınarak belirli kurallardan oluşan bir sistemin oluşturulması ile mümkün görülmektedir. Ödevlendirme politikasında süreç içerisindeki adımların açıkça belirtilmesi meydana gelebilecek sorunları ortadan kaldırmak için gereklidir. Öğrencilerin ödevlere teşvik edilmesi, amacın, ayrılacak ideal sürenin, değerlendirmenin, geri dönütlerin ve beklentilerin belirlenmesine

dikkat edilmelidir. Bahsedilen noktalara dikkat edilerek hazırlanmış ödev politikası, tüm eğitim paydaşlarına rehberlik edecektir (Özben, 2006).

Türkiye diğer ülkelerle karşılaştırıldığında ödev miktarı en fazla olan ülkeler arasında yer almaktadır. Fakat ödev miktarı arttıkça başarı ortalaması düşmektedir. Başarısızlığın en önemli nedenleri arasında verilen ödevin niteliğine odaklanılmamasıdır. Proje temelli araştırmaya yönelten ödevlerin yerine tekrar etmeye yönelten ödevlerin verilmesi öğrencinin ezberci olmasına neden olmaktadır. Verilen ödevler öğrencinin hayal gücünü geliştirerek yaratıcılıkları desteklemektedir (Şirin, 2017).

Eğitim sürecinde belirlenen hedeflere ulaşmak için ev ödevi tekniği tek başına yeterli olmayacaktır. Bu tekniğin öğrenci üzerinde etkili olabilmesi için bazı faktörleri dikkate alarak kullanılması gerekmektedir. Öğretmenlerin ödev verilmeden önce planlama yapmaları, ödev nitelikleri belirlemeleri anlatılan konuların pekişmesini sağlamaktadır. Ev ödevi tekniği konusunda bilinçli davranılması öğrencinin ödevde merak duyarak ilgiyle yapmasına olanak sağlayacaktır (Yücel, 2004).

Yapıcı (1995) ödevlendirme tekniğinde dikkat edilmesi gereken noktaları şu şekilde belirtmiştir:

- Ders konusu ile ödev arasında ilişki anlatılmalıdır.
- Ödev içeriğinin anlatılması için ek zaman ayrılmalıdır.
- Ödevde ayrılacak ideal süre dikkate alınmalıdır.
- Yaratıcılığı tetikleyen farklı ödevler verilmelidir.
- Ödevler akademik başarıyı artıracak ve puanlama yapılacak tarzda verilmelidir.
- Ödevlendirme tekniğinin özellikleri hakkında veli bilgilendirilmesi yapılmalıdır
- Ödevler açık, anlaşılır biçimde tanımlanmalıdır.
- Ödevler değerlendirilmeli ve gerekli noktalarda geri bildirim sağlanmalıdır.

Yukardaki maddeler incelendiğinde ödev sürecinin başından sonuna kadar pek çok noktaya dikkat edilmelidir. Ödev amacının net belirlenmesi, anlaşılır bir dille anlatılması ve konu amacına hizmet edecek şekilde olması önemlidir. Bu sayede ödevler sayesinde istendik ve kalıcı hedeflere ulaşılmaktadır.

Bazı araştırmacılara göre ödevler verilirken belirli noktalara dikkat edilmelidir. Vatter'e (1992) göre tek bir amaca hizmet eden ödevler yerine farklı alanlara hitap eden ödevler tercih edilmelidir. Geleneksel tarzda ev ödevleri öğrencilerde ödevle karşı olumsuz tutumu meydana getirirken, özgün ve yeni tarzda ödevler öğrencileri heyecanlandırmaktadır. Özgün ödevler aynı zamana da öğrencinin yaratıcılığını geliştirmektedir.

Sonuç olarak hangi eğitim kademesinde olunursa olunsun, ödevler yaşa, gelişim düzeyine, ilgi, ihtiyaç, yetenek, hazır bulunuşluk gibi etmenlere dikkat edilerek verilmesi gerekmektedir. Ev ödevleri konusunda öğrenciler öğretmenler tarafından desteklenmeli ve ödüllendirilmelidir. Öğrenciye sağlanan olumlu ortam ev ödevine olan motivasyonu artırıp başarıyı desteklemektedir.

2.9.1. Ödevlendirmede Gerekli İdeal Süre

Ödev yapma süreci öğrencinin günlük rutinleri arasında yer almalıdır. Ebeveynler ödev yaparken çocukları ile genellikle tartışmaktadır. Bundan kaynaklı olarak öğrenciler ödevlerini sürekli ertelemek isterler. Bahaneler ile sürekli sorumluluklarından kaçarlar. Bu esnada aileler ödev konusunda ısrarcı olur ve çocuklarına yapmaları konusunda baskı uygularlar. Birçok ailede akşam tartışmalarının altında ödev konusu yatmaktadır (Türkoğlu, 2007).

Yapılan araştırmalara göre öğrencilerin ödev için; genel olarak bir öğrencinin eğitim durumuna göre bir günde harcayacağı zaman; 1,2 ve 3. Sınıftaki öğrenciler ortalama 30 dakika, 4 ve 5. Sınıflar 45-90 dakika arası, 6, 7 ve 8. Sınıflar 90 ile 120 dakika, lise öğrencisi için 120 ile 180 dakika arası zaman önerilmektedir (Korkmaz, 2004).

Ödevin verilme zamanı ve ayrılan süre belirlenirken dikkatli olunması gerekmektedir. Özellikle tatillerde ödev verilmesi genel olarak istenmemekte, ödev hazırlığı için verilen süreler kısa bulunmaktadır. Eğitimciler arasında öğrencinin ödevle ayracağı süre konusunda tartışmalar bulunmaktadır. Ödevle ayrılan süreyi elbette ki ödevin konusu, öğrenci bireysel farklılıkları, yetenek, ilgi, çalışma düzeni gibi faktörler etkilemektedir (Özdaş, 1997).

Cooper (1989) okul, öğretmen ve çevreye rehberlik edecek ödev politikalarına araştırmasında yer vermiştir. Bu çalışma ödevlerin devamlılığı ve sıklığı konusunda yol gösterici olmuştur. Cooper, ödevlerin öğrenci seviyesine ve hedeflere göre farklı olması gerektiğini vurgulamıştır. Ödevler küçük yaş grubu öğrenciler için karakter, alışkanlık ve pozitif davranışları kazandırmak için verilmelidir. Cooper (1989) seviyelere göre ödev süresini ve sayısını sınıflandırmıştır:

- Seviye 1–3 (2 ile 4 yaş aralığı için): 15 dakikayı geçmeyen haftada bir ile üç ödev.
- Seviye 2–4 (5 ile 7 yaş aralığı için): 15-45 dakika arası, haftada iki ile dört ödev.
- Seviye 7–9 (8 ile 10 yaş aralığı için): 45-75 dakika arası, haftada üç ile beş ödev arası.
- Seviye 10–12 (11 ile 13 yaş aralığı için): 75-120 dakika arası, haftada dört ile beş ödev arası.

2.9.2. Ödevlendirmede Kontrol, Geribildirim ve Değerlendirme

Ödev takibinin gerçekleştirilmesi ödevin amaca hizmet etmesini sağlayan diğer faktörler arasında yer almaktadır. Ödevlerin teslim edildikten sonra öğretmen tarafından incelenip değerlendirilerek geri dönütlerin sağlanması ödevde olan ilgiyi artırmaktadır. Ayrıca yaş ve seviyeye uygun verilen ödevlerin yine değişkenlerine göre değerlendirilmesi öğrenci açısından faydalı olmaktadır.

Kemertaş (2003) çalışmasında ödev kontrolü için önemli noktalara değinmiştir. Öğretmenler küçük yaş öğrencileri için ödevleri değerlendirirken öğrencileri takdir etmelidir. Yanlışlar çok sık işaretlenerek değil öğrencinin hevesini kırmayacak miktarda ayarlanarak belirtilmelidir. Düzeltme sonrası öğretmen öğrencinin yanlışlarını görmesi için ödevi tekrar vererek ona fırsat tanımalıdır. Ayrıca kontrol sırasında ödevde dil kurallarının nasıl kullanıldığı, temiz ve özenli yapıp yapılmadığı da incelenmelidir.

Güneş (2014), ödev takibinde ödevin yapılması için gerekli sürenin verilmesi gerekliliğini vurgulamıştır. Öğrenciler ödevi yetiştirme konusunda strese girmemeli

ya da çok zaman var diyerek umursamazlık yapmamalıdır. Belirtilen sürede ödevin yapılması gerektiği öğretmen tarafından süreç başında dile getirilmelidir.

Ödev takip sürecinin diğer bir ögesi düzeltmedir. Yapılan ödevin yanlışları tespit edilerek öğretmen tarafından düzeltilmelidir. Literatürde düzeltme teknikleri çeşitlilik göstermektedir. Bu çeşitliliğe neden olan etmenler ise sınıf mevcut durumu, ders yükü, ödev özellikleri gibi etmenlerdir. Düzeltme çeşitleri şu şekilde sıralanmaktadır (MEB, 1983, aktaran Ilgar, 2003):

- Öğretmenin bizzat düzeltmesi
- Öğrencinin kendi hatasını belirleyip düzeltmesi
- Akran desteğinin alınarak düzeltme

2.9.3. Ödevlendirmede Düzeltme Teknikleri

Ev ödevlerinin tamamlanması öğrenme eksikliklerinin giderilmesi için yeterli değildir. Ödevlerin kontrol edildikten sonra yapılan yanlışların düzeltilmesi için gerekli yolların aranması gerekmektedir (Büyüktokatlı, 2009).Türkolu vd., (2014) yürüttükleri çalışmada ev ödevlerini düzeltme yöntemlerini aşağıdaki gibi belirtmiştir:

Sınıfça Düzeltme: İlkokullarda genel olarak kullanılmaktadır. Ev ödevinde anlaşılmayan yerler tahtaya yazılarak sınıfın katılımıyla düzeltilmeye çalışılmaktadır.

Kümece Düzeltme: Öğrenciler küçük gruplar oluşturarak öğretmenin desteğini almadan yanlışları beraber düzeltmektedir. Öğretmen sadece süreçte yapılan yanlışları dile getirmektedir.

Karşılıklı Düzeltme: Öğrenciler ilk olarak ikili olarak eşleştirilmektedir. Bu eşleşmeden sonra öğrenciler ödevlerini birbiri ile paylaşarak yapılan yanlışların yerine doğrularını yazmaktadır.

Öğretmenin Öğrenciyle Birlikte Düzeltmesi: Bu düzeltme tekniği diğerlerine göre zaman alan bir tekniktir. Bireysel olarak öğretime ihtiyacı olan öğrenciler için kullanılmaktadır. Öğretmen öğrenciye ödevini teker teker okur ve yanışı öğrencinin bulmasını beklemektedir.

Kendi Kendine Düzeltme: Büyük sınıf kademelerinde öğrencinin yanlış kendisi bulması ve düzeltilmesi beklenmektedir. Bu teknik aslında öğrencinin özgüvenin gelişmesine ve kişilik oluşumuna katkı sağlamaktadır (Nas, 1988).

Düzeltilme tekniklerine bakıldığında kişiye, yaşa, ilgiye ve ihtiyaca göre düzeltilme teknikleri değişmektedir. Burada öğretmenin yapması gereken öğrencisini iyi analiz ederek bireysel farklılıklara göre düzeltilme tekniği tercih etmesidir.

2.10. İlgili Araştırmalar

Bu başlığın altında, literatür taraması yapılarak ev ödevi ile ilgili yurt içi ve yurt dışı çalışmaların sonuçlarına değinilmiştir.

2.10.1. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

Babadoğan (1990) ev ödevlerinin eğitim programlarındaki yerini incelemek istemiştir. Ankara da görev yapan öğretmen, öğrenci ve velilerinden ev ödevleri hakkında görüş toplamıştır. Yapılan incelemelerde yönetmelikle beraber ev ödevlerinin ilkokullarda kaldırılmasına rağmen öğretmenler tarafından verildiği, değişik isimler adı altında öğrencilerin ödevlendirildiği tespit edilmiştir

Hizmetçi ve İflazoğlu (2006), 1. Sınıf öğretmenlerinin ödevlendirme konusundaki görüşlerini tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırma 2005-2006 eğitim öğretim yılında Adana merkezde yer alan 5 farklı okulda gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın örneklemini 25 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Sonuçlara bakıldığı zaman tüm sınıf öğretmenlerinin ödev verdiği, ödevi verirken tahtaya yazarak açıkladığı, ödevin içeriğinin nasıl doldurulduğundan ziyade yapılıp yapılmadığına dikkat edildiği belirlenmiştir.

Bayrakçı (2007), “İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersindeki Araştırma Ödevlerinin Öğrencilerin Sosyalleşmesine Katkısı” adlı araştırmasını Sakarya ilinde 15 okulda görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmeni ve 5. Sınıf rehber öğretmenlerinin görüşlerini alarak gerçekleştirmiştir. Araştırma sonuçları şu şekilde

sıralanabilmektedir: Ödevlerini yapan öğrenciler ailelerinden destek isterler ve bu durum iletişim becerilerine katkı sağlamaktadır. Ailenin dışında ödevleri tamamlamak için çevreden yardım isterler, kurum ve kuruluşlara ziyarette bulunurlar. Bu ziyaretler sosyalleşmeyi ve çevreyi tanımayı beraberinde getirmektedir.

Büyüktokatlı (2009), “İlköğretimde Ev Ödevlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri” başlıklı çalışmasında 23 ilköğretim öğretmenlerinin ödev tekniğini kullanma özelliklerinde ki farklılık ve benzerlikleri ortaya çıkarmayı planlamıştır. Nitel araştırma yöntemi kullanılan çalışmada öğretmen görüşleri alınarak veriler toplanmıştır. Çalışmada ev ödevlerinin öğrenci gelişim seviyesine uygun olarak verilmesi ve ödevlerin dikkat çekici olması akademik başarıyı artırmaya katkı sağladığı bulgusuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda verilen ödevlerin kontrol edilerek doğru ve yanlışların öğrenciye iletilmemesi yanlış öğrenmeye neden olabileceği belirtilmiştir.

Güney (2010), İlköğretimde verilen performans ve proje ödevleri ile ilgili görüşleri belirlemeye yönelik bir çalışma yürütmüştür. 4 ve 5. Sınıf düzeyinde öğrencisi bulunan 700 veli ve farklı okullarda görev yapan 340 ilköğretim öğretmeni çalışma grubu olarak belirlenmiştir. Yürütülen çalışmanın sonucuna bakıldığında zaman veli ve öğretmenler proje ile performans ödevlerine yönelik olumlu tutum sergilemektedir. Çoğunluğa karşılık çalışma grubunda yer alan bazı veli ve öğretmenler ise ödevlere ilişkin aykırı düşüncülerdir.

Yılmaz (2013), araştırmasında uygulama ödevlerinin öğrenci başarıları üzerine etkisini belirlemeyi hedeflemiştir. Nitel araştırma yöntemi kullanılan çalışmada 60 öğretmen ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Sonuçlar irdelendiğinde 4 ve 5. Sınıf kademesine verilen ödevlerin başarıyı desteklediği görülmüştür. Aynı zamanda öğrenci ilgi ve ihtiyaca göre verilen ödevlerin akademik başarısına olumlu ivme kazandırmaktadır.

Özer ve Öcal (2013), çalışmasında sınıf öğretmenlerinin ev ödevi uygulamalarını incelemek istemiştir. 100 öğretmen ile nitel yöntem olarak yürütülmüştür. Çalışma sonucunda her zamana ödev verirken öğrenci bireysel özelliklerini dikkate aldıkları, geleneksel yöntemler dışında öğrencinin dikkatini

çekecek tarzda ödevleri tercih ettikleri görülmüştür. Bu bulguların yanı sıra fazla zaman alarak öğrencileri sosyal ortamdan soyutlayarak ödevlerin olumsuz sonuçlar doğurabileceği ifade edilmiştir.

Üstünel (2016), ödevin akademik başarıya etkisini inceleyen çalışmaları analiz etmiştir. 2006-2015 yılları arasında yayınlanan ödev ile ilgili makaleleri meta analize tabi tutmuştur. Konunun amacına bağlı kalınarak ilgili 51 çalışma incelenmiştir. Çalışmada eğitim kademesi, ödev türü, çalışmaların yapıldığı yıllar ve ders türü değişkenlerine göre analiz gerçekleştirilmiştir. Yürütülen analiz sonucunda ev ödevlerinin akademik başarıyı olumlu etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Buna bağlı olarak öğretmenlerin ev ödevine karşı olumlu tutum sergiledikleri ve ödev tekniğini kullanmaya meyilli oldukları belirlenmiştir.

Oluşum (2016)'da yapmış olduğu çalışmada 4. Sınıf Türkçe dersinde verilen ödevleri inceleyerek Türkçe dersinde verilen ödevlerin sıklığını belirlemeyi amaçlamıştır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC)'de görev yapan 112 öğretmen ile çalışmasını yürütmüştür. Nicel araştırma yöntemi tercih ederek verileri anket yoluyla toplamıştır. Bulgular incelendiğinde genel olarak verilen Türkçe ödevlerinin okuduğunu anlama ve parça analizi yapma tarzında olduğu, konuşma alanıyla alakalı az ödevin verildiği anlaşılmaktadır. Araştırmacı yaptığı gözlem ve görüşmeler sonucunda öğretmenlerin nitelikli ödevler verdiğini tespit etmiştir. Çalışma sonucunda öğretmenlerin ödev tekniği konusunda gelişmelerini saplayacakları eğitime yönlendirilmesi önerilerinde bulunulmuştur.

Akgül (2018), beden eğitimi dersinde verilen ödevlerin öğrenci karakter eğitimine olan katkısını araştırmak istemiştir. 3 farklı sınıf kademesinde yer alan 100 farklı öğrenci ile çalışma yürütülmüştür. 8 hafta süren çalışmada deney grubunda yer alan öğrencilere verilen ödevlerin öğrencilerin karakter gelişimini olumlu etkilediği gözlenmiştir. Kontrol grubunda yer alan öğrencilere ders dışı egzersiz ödevleri verilmemiş ve bu durumun karakter gelişimini geriletmediği tespit edilmiştir.

Baynazoğlu (2018), araştırmasında ev ödevi hakkında öğretmen görüşlerini incelemeyi hedeflemiştir. Çalışma nitel araştırma yöntemiyle yürütülmüş olup, veriler 12 sınıf öğretmeninden görüşme tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmada öğretmenlerin ödevleri öğrenmede kalıcılığı sağlamada kullandıkları

belirtilmiştir. Ders içinde işlenen konunun pekişmesi için ders dışı etkinliklerin tercih edildiği tespit edilmiştir. Ayrıca ev ödevleri ile akademik başarının artırılması ve sorumluluk becerisinin kazandırılması amaçlanmaktadır. Ev ödevi tekniğinde önemli noktalardan biri de kontrol ve düzeltme için öğrenciye fırsat sunulması gerektiği öğretmenler tarafından ortak görüş olarak dile getirilmiştir.

Elgit (2019) yürüttüğü çalışmada geleneksel ve yapılandırılmış yaklaşıma yönelik verilen ödevlerin öğrenci başarısına katkısını ortaya koymayı amaçlamıştır. Çalışma grubunu 2. Sınıf düzeyindeki 74 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma sonucunda matematik dersinde yapılandırılmış yaklaşıma uygun verilen ödevlerin akademik başarıyı anlamlı düzeyde arttırdığı belirlenmiştir. Geleneksel tarzda verilen ödevlerin akademik başarı üzerinde herhangi bir etki yaratmadığı fakat zamanla öğrenciler üzerinde ödev konusunda olumsuz tutuma sebep olduğu belirtilmiştir.

Genç (2019), öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine bağlı kalarak ilkokulda verilen ödev tarzları konusunda çalışma yürütmüştür. Çalışma grubu olarak 76 veli, 36 öğretmen ve 120 öğrenci oluşturmuştur. Nitel araştırma yöntemi ile çalışma tamamlanmıştır. Bulgular incelendiğinde ev ödevlerine ilişkin öğrenci, öğretmen ve velilerin olumlu tutum ve düşüncelere sahip olduğu gözlenmiştir. Öğrencilerin miktarı fazla ve zaman alan ödevleri, öğretmenlerin zamanında ve emek verilerek yapılmayan ödevleri, ailelerin ise fazla verilen ödevleri sevmedikleri belirlenmiştir. Özellikle öğretmenlerin ödevlerin sorumluluk kazandıracağı, akademik başarıyı artıracığı ve kalıcı öğrenmeleri gerçekleştireceği yönünde ödev konusunda öngörülerini bulunmaktadır.

Yel (2019), eğitimde ödevlendirmeye yönelik öğrencilerin sosyal ve bilişsel gelişimlerinin ödev tekniğinden etkilenip etkilenmediğini belirlemeye yönelik öğretmen görüşlerine başvurmuştur. 783 öğretmen görüşüne başvurulmuş çalışmada ödevlendirmenin akademik başarıya olumlu etkisi olduğu belirlenirken sosyal ve duygusal gelişimde fazla olumlu etkinin olmadığı tespit edilmiştir. Ödev tekniğinin öğrenci gelişimi üzerine etkisi üzerine öğretmen görüşlerinin cinsiyet, kıdem, branş ve sosyal çevreye göre farklılık gösterdiği bulgulara yansımıştır.

Dursun (2021), çevrim içi ödevlerin öğretmen adaylarının öz düzenleme ve akademik başarıları üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma karma

desen yöntemi ile yürütülmüştür. Öğretmen adaylarının çalışma grubu olarak seçildiği araştırmada veri toplama aracı olarak ölçek, rubrik ve görüşme formu tercih edilmiştir. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının çevrimiçi ödev puanlarının, dolayısıyla akademik başarılarının yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın sonucunda; öğretmen adaylarının çevrimiçi ödev puanları ve akademik başarı ortalamalarının yüksek olduğu görülmektedir.

Demiral (2021), çevrimiçi ödev hedefleri ile ödevlere karşı motivasyonları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Nicel araştırma modellerinden ilişkisel desen kullanılmıştır. Çalışma grubunu 258 kişilik öğretmen adayı oluşturmaktadır. Ödev hedef yönelimi ve motivasyon ölçeği veri toplama aracı olarak tercih edilmiştir. Bulgular incelendiğinde öğretmen adaylarının ödev motivasyonları ile ödev hedef yönelimleri arasında yüksek düzeyde ilişkiye rastlanmıştır.

Odabaş (2022), çalışmada çevrimiçi ödev performans düzeylerinin öz-yeterlilik, önceki başarıları, sorumluluk algıları ve akademik başarıları bağlamında incelemiştir. Karma yöntem ile çalışma yürütülmüştür. Nicel verilerin analizi sonucunda öğrencilerin çevrimiçi ödev notları ile, ödevlere karşı motivasyon, öz yeterlilik algısı, akademik başarı ve motivasyonları arasında anlamlı yüksek ilişki tespit edilmiştir.

Yurt içinde yürütülen araştırmalara bakıldığında zaman ödevlerin farklı alanlar üzerinden öğrenciye katkı sağladığı görülmektedir. Ödevlerin öğrenci seviyesine uygun verilmesi başarıyı olumlu etkilerken, ilgi çekici konuların seçilmesi ve merak uyandıracak tarzda ödevlerin verilmesi ödev alışkanlığına karşı olumlu tutumun gerçekleşmesine katkı sağlamaktadır. Sorumluluk bilincinin gelişmesi, farklı gelişim alanların desteklenmesi, sosyalleşme ve iletişim becerisinin sağlamlaşması ödevlendirme tekniğinin amaca uygun kullanılmasıyla doğru orantılı olduğu yapılan çalışmaların ortak sonuçları olarak değerlendirilmektedir.

2.10.2. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Betts (1997), “Okul kalitesini geliştirmede ödevin rolü” çalışmasında ev ödevlerinin okul kalitesine etkisinin olup olmadığının belirlenmesini amaçlamaktadır. Yürütülen çalışma sonucunda ev ödevlerinin akademik başarıyı

artırdığı, seviyeye uygun yürütülen ders dışı etkinliklerinin okul kalitesine destek olduğu ortaya çıkmıştır.

Bempechat (2004), yürüttüğü çalışmada ev ödevlerinin gelişim alanlarına etkisini belirlemeye çalışmıştır. Araştırma sonucuna göre ev ödevlerinin öğrenciyi araştırmaya yönlendirdiği, motivasyonlarını artırdığı, sorumluluk bilinci oluşturduğu tespit edilmiştir.

Hong, Milgram ve Rowell'a (2004) göre ödevler aracılığı ile belirlenen hedeflere ulaşmada öğretmen, öğrenci ve velilerin ne derecede etkili olduklarını belirlemenin önemi üzerinde durmuşlardır. Öğretmen ödevleri verirken veliler ödevin yapılması için gerekli ortamı sağlar ve öğrenciler ödev sorumluluklarını yerine getirirler. Ödev sürecine tüm paydaşların katkıda bulunması etkili sonuçları doğurmaktadır. Ayrıca işbirliği içinde yürütülen ödev süreci öğrenci üzerinde motivasyonu artırmaktadır. Bu tarz olumlu ortamlarda öğrenciler görevlerini severek tamamlamaktadır.

Cooper vd. (2006) ev ödevi konusunda derleme niteliğinde araştırma sentezi gerçekleştirmiştir. İncelenen çalışmaların sonucunda ev ödevlerinin ilkokul düzeyindeki öğrencilerde olumlu değişiklikler sağlamadığı fakat ortaokul ve lise düzeyindeki öğrencilerde olumlu değişimlere daha fazla rastlandığı tespit edilmiştir.

Trautwein (2007), ödevlerin verilme sıklığı ve ödevle ayrılacak zamanı belirlemeyi amaçlayan çalışmasında, ödev süresi ile başarı arasında pozitif ilişki olduğunu ileri süren 3 farklı görüş üzerinden inceleme yapmıştır. İnceleme sonucunda ödevlerin başarı ile olumlu ilişkisi olduğu belirtilmiştir. Ödevler verilirken zamana dikkat edilmesi gerektiği, fazla zaman isteyen ödevlerin öğrenci motivasyonunu düşürdüğü belirtilmiştir.

Hanson (2013) çalışmasında faydalı olan ev ödevlerine odaklanmıştır. Bu bağlamda ödev tekniğinin eğitim dönelerinin hemen hemen her zamanında sorun olduğu, fikir ayrılıklarının yaşandığı ileri sürülmektedir. Ayrıca ödev miktarının artması başarıyı azaltmakta ya da artırmamaktadır. Bu sonuçlarda yola çıkan Hanson (2013) kaliteli ve etkili ödevlerin verilebilmesi için öğretmenlerin mesleki eğitime ihtiyaçları olduğunu belirtmiştir. Çünkü öğretmen yetiştirme sürecinde ve programların ödevlendirmeye pek önem vermediklerini ifade etmiştir. Yüksek

kalitede etkili ödevlerin amaca uygun olarak verilmesi yaşam boyu öğrenmeye katkı sağlayacaktır.

Gledhill (2015) ailelerin ev ödevine dahil edilmesi üzerine çalışma yürütmüştür. Aile katılımı ödev sürecinde istenen bir durumdur. Fakat ailelerin bilinçsiz olması ödev sürecini olumsuz etkilemektedir. Anne ve babalar ödevlerin yapımı konusunda aktif rol oynamak yerine destekleyici olmaları gerekmektedir. Süreçte destekleyici olan aileler çocuğuna öz güven aşılayarak cesaretli olmalarını sağlayacaktır. Araştırmacı bu düşüncelerinden yola çıkarak ödevlendirme konusunda ailelerin rollerinin anlatılması üzerine çeşitli aile eğitimlerinin düzenlenmesini gerekli görmektedir.

Jenkins (2015) çalışmasında ödev türlerini incelemiştir. Çalışmada Sosyal Bilgiler dersinde bir konu hakkında 5 farklı ödev türünden ödev vermiştir. Bu sayede öğrencilerin hangi ödev türünde kendilerini daha iyi ifade ettikleri belirlenmiştir. Bireysel farklılıklarda ödev türlerinin etkililiği ön plana çıkartılmıştır.

HoekeChristy (2017) veli ve öğretmenlerin ödev kavramına ilişkin algılarını belirlemeyi amaçlamıştır. Bu kapsamda farklı kademedeki görev yapan 4 öğretmen ve veli grubuna anket uygulanmıştır. Veriler analiz edildiğinde velilerin öğretmenlere kıyasla ödev konusunda daha yüksek algıya sahip oldukları belirlenmiştir. Kademeye göre öğretmen algıları da değişmektedir. Buna bağlı olarak meslekteki kıdeme göre ödev tekniğine ilişkin algının değiştiği tespit edilmiştir.

Marcum (2018) ilkokul öğrencilerinin veli ve öğretmenlerinin ev ödevlerine ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışma grubunu anaokulundan 5. Sınıfa kadar farklı kademedeki çalışan öğretmen ve farklı kademelerde eğitim gören öğrenci velileri oluşturmaktadır. Analiz sonuçlarına göre; ev ödevleri strese yol açmaktadır. Ödevler bireysel farklılıklara göre değişmeli, miktar olarak az ve zaman almayacak şekilde verilmelidir. Öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarına göre verilen ev ödevlerinin daha sevilerek yapıldığı görüşü ifade edilmiştir.

Keane ve Heinz (2019) ödevlendirme de kullanılan yöntemler üzerine bir araştırma yürütmüştür. Araştırma için karma yöntem tercih edilmiştir. Bu planlama doğrultusunda, araştırmacı tarafından planlanan ödev, haftada bir kere olacak şekilde öğrencilere verilmiştir. 3 zorluk derecesinde olan ödevler verilirken öğrencilere bu

zorluk seviyelerinden bahsedilmemiştir. Zaman ilerledikçe öğrencilerin ödevlere karşı olumlu tutum sergiledikleri, ödev yapma konusunda çaba harcadıkları tespit edilmiştir. Farklı seviyelerde verilen ödevlerin öğrenci verimliliğini artırdığı ve buna bağlı olarak ödevlendirme konusunda tercih edilen stratejinin etkili olduğu belirlenmiştir.

Magalhães, Ferreira, Cunha ve Rosário (2020) araştırmalarında teknolojinin ev ödevlerine yansımaları konu edinmişlerdir. Teknoloji ödevlendirme tekniğine farklılık kazandırmıştır. Bu sayede araştırmacılar geleneksel ödev ile çevrimiçi ödevlendirme arasındaki farkı deneyimlemiş olmuşlardır. Geleneksel ve çevrimiçi uygulamaların nasıl sonuçlar doğurduğu anlaşılmaya çalışılmıştır. Çalışmaya 31 öğrenci katılarak destek sunmuştur. Sonuçta öğrencilerin yarısı ödev süreci boyunca başarılarında bir farklılığa rastlanmazken, 9 öğrencide çevrimiçi ödevlerde daha etkili olduğu tespit edilmiştir.

Yurt dışı çalışmalarına bakıldığında zaman ödevlendirmenin öğrencilere farklı açılardan fayda sağladığı görülmektedir. Ödevler öğrencide öğrenme isteğini artırarak derslere motive olmuş bir şekilde gelmelerini sağlamaktadır. Aynı zamanda ödevlerin öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı ve ailelerin sürece dahil edilmesiyle ödev tekniğinin daha verimli hale geldiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Ödevin sadece öğrenci üzerinde etkili olmadığı eğitim paydaşlarının hepsinin üzerinde olumlu etki bıraktığı araştırmalarca ifade edilmektedir.

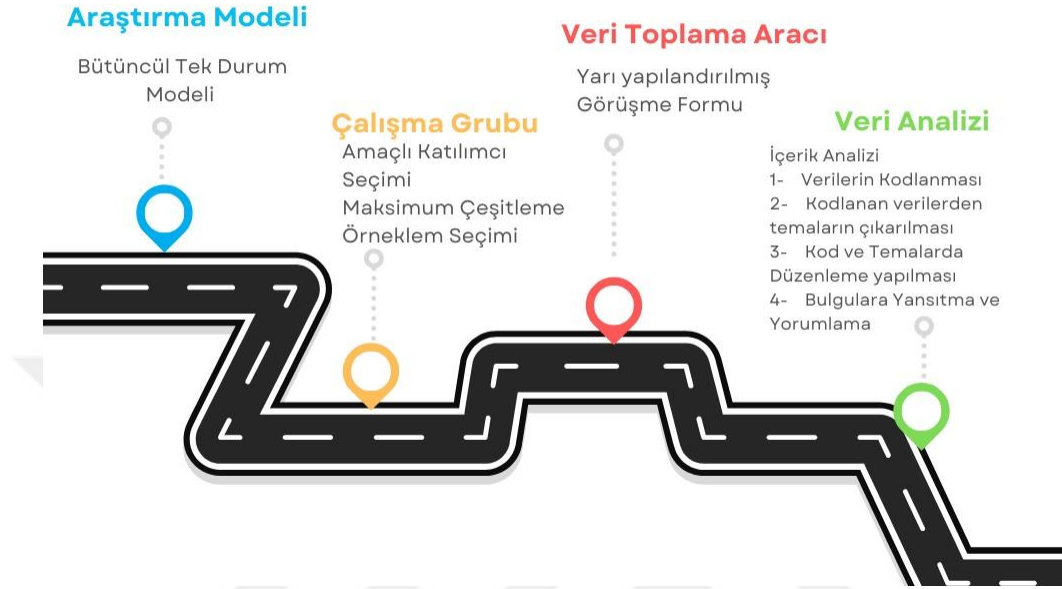

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın yöntem bölümünde araştırma modeli, çalışma grubu, kullanılan veri toplama aracı, verilerin toplanması ve analizi hakkında bilgilere yer verilmiştir.

Araştırma Sürecinde İzlenen Yol

Şekil 3.1. Araştırma sürecinde izlenen yol

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada derinlemesine bilgi elde etmek için nitel araştırma modeli kullanılmıştır. Sosyal olaylar ve psikolojik araştırmalarda sıklıkla nitel araştırmalar daha etkili sonuçlar vermektedir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2016). Nitel araştırmalarda olaylar ve durumlar doğal ortamlarında betimlenmektedir. Ayrıca katılımcıların tutum ve bakış açılarını inceleme ve irdelemede nitel araştırmalar kullanılmaktadır (Büyüköztürk vd, 2016).

Nitel araştırmalarda özel bir durumu ayrıntılıca incelemek için durum çalışması kullanılmaktadır. Eğitim çalışmalarında etkili olan durum çalışması yürütülen araştırma modeli olarak tercih edilmiştir. Durum çalışmalarında ispatlama kaygısı taşımadan veriler toplanarak durum hakkında derinlemesine inceleme fırsatı sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Genel özellikleri bakımından dört farklı durum çalışmasından bahsedilebilir: Bütüncül tekli durum deseni, iç içe geçmiş tek durum deseni, bütüncül çoklu durum deseni, iç içe geçmiş çoklu durum deseni (Yin, 2003). Bu araştırmada, nitel araştırma desenlerinden “bütüncül tek durum deseni”

kullanılmıştır. Bütüncül tek durum deseni; bir durumu etkileyen birçok faktörü bütün olarak incelemektedir. Bütüncül tek durum deseni, belirlenen amaç doğrultusunda durumu tüm yönleri ile ayrıntılı biçimde irdelenmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018; Yin, 2017).

Bu çalışmanın durumu ilkokullarda ödev politikalarına ve ödev politikalarındaki standartlaşmaya ilişkin öğretmen görüşleridir. Ödev politikasının gerekliliği, öğretmenlerin okullarda belirledikleri ödev politikaları, etkileyen faktörler, ödev tekniği kullanımında eğitim paydaşlarının sorumluluğu, ödev politikasının olumlu ve olumsuz etkileri gibi durumlar irdelenerek araştırmaya derinlik kazandırılmıştır. Böylece okullarda oluşturulan ödev politikalarının işlevleri nelerdir, politikaları hangi faktörlerden etkilenmekte, niçin ve nasıl eğitim paydaşlarını etkilemektedir, etkili ödev politikasının geliştirilmesi için nelere dikkat edilmelidir gibi sorulara cevap aranmaktadır. Bu sorular durum çalışmasının ortaya çıkmasında etkilidir. Çünkü durum çalışmasında “ne, nasıl, niçin ve neden” sorularına cevap aranmaktadır (Lochmiller ve Lester, 2015; Yin, 2017).

3.2. Çalışma Grubu

Çalışma grubu belirlenirken nitel araştırma desenlerine uygun olan amaçlı katılımcı seçimi tercih edilmiştir. Katılımcılar yaş, cinsiyet, kıdem, çalıştıkları okul açısından farklı olduklarından maksimum çeşitleme örneklem çeşidi temele alınarak belirlenmiştir. Given (2008)’a göre maksimum çeşitlilik, araştırma doğasıyla bağlantılı farklı bakış açılarına sahip bireyleri katılımcı olarak belirleme biçimidir. Dolayısıyla bu araştırmada da katılımcı bakış açısını geniş tutmak adına maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Katılımcılar 2023-2024 eğitim öğretim yılında Gaziantep Şahinbey ve Şehitkamil merkez ilçeleri ilkokullarında görev yapan 9 sınıf öğretmeni ve 6 okul yöneticisinden ibarettir. Tablo 3. 1’de araştırmaya katılan katılımcılara ait demografik özellikler sunulmuştur.

Tablo 3.1. *Katılımcıların demografik özellikleri*

Katılımcılar	Cinsiyet	Kıdem	Eğitim Düzeyi	Sosyo-Ekonomik Yapı
Ö1	Kadın	1-10 yıl	Lisans	Düşük
Ö2	Erkek	1-10 yıl	Lisans	Düşük

Ö2	Erkek	11-20 yıl	Y. Lisans	Düşük
Ö4	Kadın	11-20 yıl	Lisans	Orta
Ö5	Kadın	11-20 yıl	Y. Lisans	Orta
Ö6	Kadın	11-20 yıl	Lisans	Orta
Ö7	Erkek	11-20 yıl	Lisans	Yüksek
Ö8	Erkek	21-30 yıl	Lisans	Yüksek
Ö9	Erkek	21-30 yıl	Lisans	Yüksek
Y1	Erkek	1-10 yıl	Y.Lisans	Düşük
Y2	Erkek	11-20 yıl	Y.Lisans	Orta
Y3	Kadın	11-20 yıl	Y. Lisans	Yüksek
Y4	Kadın	1-10 yıl	Lisans	Düşük
Y5	Erkek	1-10 yıl	Y.Lisans	Orta
Y6	Kadın	1-10 yıl	Lisans	Yüksek

Tablo 3.1 incelendiğinde araştırmaya katılan 9 sınıf öğretmeni, 6 okul yöneticisi mevcuttur. Katılımcıların 7'si kadın, 8'i erkektir. 6 katılımcı 1-10 yıl, 7'si 11-20, 2'si ise 21-30 yıl mesleki kıdeme sahiptir. Eğitim düzeyi olarak 9 katılımcı lisans, 6 katılımcı yüksek lisans mezunudur. Okulların sosyo-ekonomik düzeyine bakıldığı zaman düşük, orta ve yüksek seviyenin her birinde görev yapan 5'er katılımcı araştırmaya destek sunmuştur.

3.3. Veri Toplama Aracı

Alan yazın taraması sonucu, ilkokullarda ödev politikaları ve ödevlendirmede yaşanan ikilemlerle ilgili bakış açılarının ortaya çıkarılması gerekli görülmüştür. Bu amaç doğrultusunda araştırma sorularına açıklık getirebilmek adına veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme birden fazla kişiye sunulan açık uçlu sorulardan oluşmaktadır (Creswell, 2017). Yarı yapılandırılmış görüşmelerde; amaca uygun cevapları elde ederken ihtiyaç durumunda soruların yeri değiştirilmekte, genel amaca bağlı kalarak alt amaçlara yönelik sorular sorarak veriler toplanmaktadır. Yani hem amaca bağlı kalınmakta hem de gidişata göre soruların bütünlüğünde esneklik sağlanabilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Bu bağlamda görüşme soruları hazırlanırken gerekli literatür taraması yapılmış ve benzer çalışmalar örnek alınmıştır. Görüşme soruları hazırlama sürecinde eğitim bilimleri alanında uzman iki öğretim üyesinin görüşlerine başvurulmuştur. Ölçme değerlendirme uzmanının da görüşleri doğrultusunda

görüşme soruları son halini almıştır. Görüşme formu; cinsiyet, kıdem, eğitim düzeyi ve okulların sosyal yapısının yer aldığı birinci bölüm ve ödev politikalarına ilişkin görüşlerin alındığı 8 ana soru ve alt sorulardan oluşan ikinci bölümden oluşmaktadır. Görüşme soruları eklerde liste halinde sunulmuştur (EK-1).

3.4. Verilerin Toplanması

İlkokullarda ödev politikaları belirlemek adına 9 sınıf öğretmeni ve 6 okul yöneticisi ile ayrı ayrı görüşme gerçekleştirilmiştir. Her bir katılımcı ile görüşme ortalama 40 dakika sürmüştür. Görüşmeler katılımcıların uygun gün ve saatleri dikkate alınarak yüz yüze veya çevrimiçi gerçekleştirilmiştir. Farklı ekonomik çevrede yer alan okullardaki ödev politikalarını belirlemek için katılımcılar düşük, orta ve yüksek ekonomik çevreye sahip okullarda görev yapan öğretmen ve yöneticilerden oluşmaktadır. Görüşmelerin yapılabilmesi adına Gaziantep Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nun 05.12.2023 tarihli 421292 sayılı kararı ile araştırma etik kurul izni çıkarılmıştır. Görüşmelerin sağlıklı geçmesi adına görüşmeler okullarda uygun olan toplantı salonu, idari oda, rehberlik servisi gibi mekanlarda gerçekleştirilmiştir. Görüşme başlangıcında katılımcılar ile kabul formu imzalanarak çalışmanın amacı ve gizliliği hakkında bilgi verilmiştir. Yapılan görüşmelerde katılımcıların izni alınarak ses kaydı alınmıştır. Görüşmelerin uygulanma aşaması Tablo 3.2'de özetlenmiştir.

Tablo 3.2. *Katılımcılar ile yapılan görüşme bilgileri*

Katılımcı	Görüşme Şekli	Görüşme Yeri	Görüşme Süresi
Ö1	Yüz yüze	Rehberlik Servisi	35 dk 22 sn
Ö2	Yüz yüze	Rehberlik Servisi	30 dk 18 sn
Ö3	Çevrimiçi	İdari Oda	40 dk
Ö4	Yüz yüze	Rehberlik Servisi	42 dk 32 sn
Ö5	Yüz yüze	Rehberlik Servisi	45 dk
Ö6	Yüz yüze	Toplantı Salonu	42 dk 58 sn
Ö7	Çevrimiçi	İdari Oda	38 dk
Ö8	Yüz yüze	Rehberlik Servisi	28 dk 23 sn
Ö9	Çevrimiçi	Toplantı Salonu	40 dk
Y1	Yüz yüze	İdari Oda	48 dk 19 sn
Y2	Çevrimiçi	İdari Oda	40 dk
Y3	Yüz yüze	İdari Oda	32 dk 01 sn

Y4	Yüz yüze	İdari Oda	39 dk
Y5	Yüz yüze	İdari Oda	40 dk
Y6	Yüz yüze	İdari Oda	40 dk 34 sn

Tablo 3.2'ye göre sınıf öğretmenleri ve okul yöneticileri ile yapılan görüşme şekli, ortamı ve süresi farklılık göstermektedir.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırma verileri nitel içerik analizi ile analiz edilmiştir. İçerik analizi, döküman ve görüşme gibi veri toplama araçları ile elde edilen verileri analiz etmek için tercih edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Nitel araştırmalarda içerik analizi, elde edilen verileri açıklayacak kod ve temalar olmadığı zaman kullanılmaktadır. Kod ve temaları elde edebilmek içerik analizinde derinlemesine analiz yapılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Çalışmada veriler dört aşamada analiz edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2013):

- 1- Verilerin Kodlanması
- 2- Kodlanan verilerden temaların çıkarılması
- 3- Kod ve Temalarda Düzenleme yapılması
- 4- Bulgulara Yansıtma ve Yorumlama

Görüşleri alınan öğretmenler (Ö1, Ö2, Ö3, ...), yöneticiler (Y1, Y2, Y3, ...) şeklinde kodlanarak açıklamalar yapılmıştır. Elde edilen veriler frekans olarak sayısallaştırılıp bulgulara yansıtılmıştır. Benzer ifadeler gruplara ayrılarak aynı tema altında toplanmıştır.

3.5. Geçerlilik ve Güvenirlilik

Gerekli literatür taraması yapılarak araştırmanın geçerlilik ve güvenirlilik önlemleri alınmıştır. İlk olarak araştırmanın varsayım ve sınırlılıkları açıklanmıştır. Kullanılan veri toplama aracı hakkında uzman görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler ayrıntılı ve derinlemesine analize tabi tutulmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ayrıntılı olarak planlanarak, katılımcıların gönüllü katılımı için gerekli bilgilendirmeler yapıp izinler alınmıştır. Bu çalışmalara ek olarak verilerin

orijinalliğini korumasına dikkat edilmiştir. Araştırmacı görüşme sürecinin her anında uzmandan destek almış ve ulaşılan her hedef uzman ile istişare edilerek çalışmaya aktarılmıştır. Araştırmaya katılan katılımcıların farklı cinsiyet, kıdem, eğitim seviyesi ve okullara sahip olması veri kaynakların çeşitlenmesini sağlamıştır. Bu şekilde çalışmanın dış geçerliliği sağlanmaya çalışılmıştır.

Çalışmaların aktarabilirliğini artırmak için amaçlı örnekleme ve ayrıntılı betimleme kullanılmaktadır (Erlandson vd., 1993). Aktarabilirlik, araştırma sonuçlarının benzer sonuçlarla aynı yargıya varmak ve test edilebilir benzer hipotezlerin ortaya atılmasıdır (Lincoln ve Guba, 1985). Ayrıntılı betimleme, ilk verilerin, belirlenen tema ve kodlara göre yeniden düzenlenmesidir. Bu çalışmada yapılan görüşmeler sonucu elde edilen veriler tekrar tekrar düzenlenerek, katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntılar yaparak ayrıntılı betimleme gerçekleştirilmiştir. Lincoln ve Guba (1985), nitel araştırmalarda tutarlılığı sağlamak için tekrarlanabilirlik kavramını ortaya atmıştır. Tutarlılık, araştırmanın dışarıdan incelenerek süreç boyunca yapılan tüm çalışmaların birbiri ile tutarlı olup olmadığını incelemektedir. Yürütülen araştırmada, görüşmeler plan dahilinde gerçekleştirilmiş, veriler bilgisayar ortamında kayıt altına alınarak tutarlılık işlemine katkı sağlanmıştır.

Bu araştırmada görüşmelerde elde edilen verilerin güvenilirliğini sağlamak için veriler iki araştırmacı tarafından analiz edilerek kod ve temalar belirlenmiştir. İki araştırmacı tarafından belirlenen kod ve temalar ayrı ayrı incelenip karşılaştırılarak benzerlik ve farklılıklar ortaya konmuştur. Ayrı kodlayıcılar tarafından belirlenen veri seti benzerlik oranı çalışmanın geçerlilik ve güvenilirliği açısından önemlidir. (Fidan ve Öztürk, 2015). Veri setlerinden elde edilen kodlamalar arasındaki uyum Miles ve Huberman (1994) güvenilirlik formülüne $[(\text{Uyumlu kodlar} / (\text{Uyumlu kodlar} + \text{Uyumsuz kodlar}) \times 100)]$ göre belirlenmiştir. İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenleriyle yapılan görüşme güvenilirlik oranı 0.80, okul yöneticileri ile yapılan görüşme güvenilirlik oranı 0.83 Bakıldığı zaman kodlayıcılar arasındaki toplam güvenilirlik oranı 0.81 olarak tespit edilmiştir.

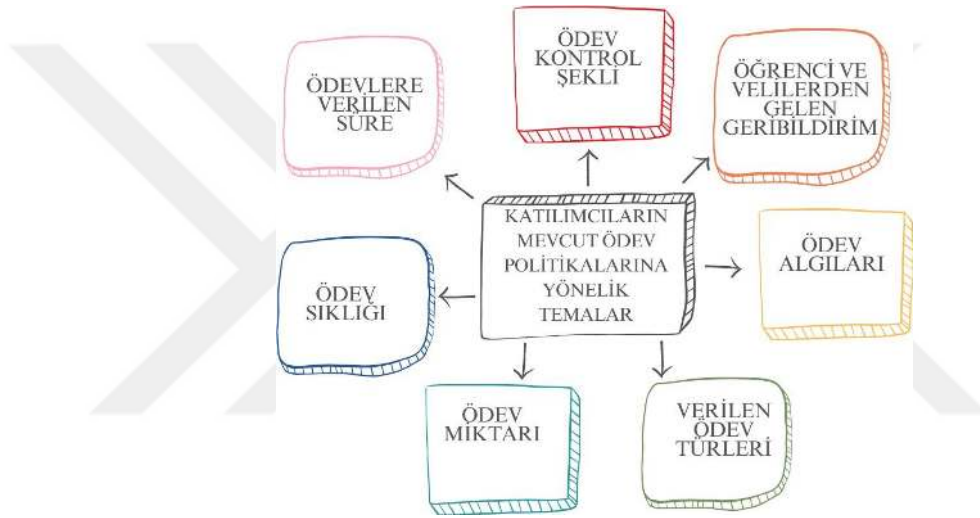
BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde araştırmada görüşme yoluyla elde edilen verilerin analizine yer verilmiştir. İçerik analizi ile elde edilen sonuçlar aşağıda başlıklar halinde sunulmuştur.

4.1. Okullarda ödev politikalarına Yönelik Mevcut Duruma İlişkin Bulgular

Bu kısımda ilkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin mevcut ödevlendirmelerine yönelik içerik analizinden elde edilen temalar Şekil 4.1’de yer verilmiştir.

Şekil 4.1. Katılımcıların mevcut ödev politikalarına yönelik temalar

Şekil 4.1 incelendiğinde öğretmen ve yöneticilerin mevcut ödev politikalarını belirlemeye dair yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen veriler sonucunda 7 tema belirlenmiştir. Bu temalar; ödev algıları, verilen ödev türleri, ödev miktarı, ödev sıklığı, ödevlere verilen süre, ödev kontrol şekli, öğrenci ve velilerden gelen geribildirim şeklindedir. Benzer veriler kodlanarak belirlenen temalar altına yerleştirilmiştir. Temalar altındaki kod frekans tabloları sıra ile aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.1. Ödev algıları teması kod frekansları

Tema	Kodlar	F
Odev Algıları	Tekrar ve Pekiştirme	15
	Derse Hazırlık	12

Sorumluluk	10
Amacı Gerçekleştirme Aracı	8
Çalışma Alışkanlığı	6
Bilgi Edinme	6
Araştırma yolu	4
Dersi Sevdirmeye	3
Motivasyon Aracı	3
Kendini İfade Etme	3

Tablo 4.1 incelendiğinde; öğretmen ve okul yöneticilerinin ödevi en çok tekrar ve pekiştirme, derse hazırlık ve sorumluluk olarak algıladıkları görülmektedir. Verilen cevaplara göre katılımcıların ödevleri farklı farklı algıladıkları tespit edilmiştir. Ödevleri algılama şekillerine göre öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Ev ödevleri konunun tekrarı anlamına gelmektedir. Öğrenilen konunun kalıcı hale gelmesi için tekrar niteliğinde ödevlerin verilmesi gerekmektedir.” (Ö-1)

“Ödev demek benim için pekiştirme demektir. Özellikle verdiğim ödevler pekiştirici testlerden oluşmaktadır.”(Ö-2)

“3. Sınıfa kadar az da olsa ödev verme taraftarıyım. Çocuk yavaş yavaş sorumluluk alsın diye. Ama 4. Sınıfta artık öğrencinin çalışma alışkanlığı kazanması için daima ödev verilmesi taraftarıyım.”(Ö-3)

“Ödev aslında öğrencinin ne öğreneceğini önceden bilmesi bence. Hazırlık için verilen araştırma ödevleri öğrencinin derse hazır gelmesini sağlıyor.”(Ö-4)

“Ödevler, öğrenciyi araştırma yöneltmeli. Merak ederek bilgiyi kendi edinmeli. Daha çok bulmaca tarzında eğlenceli de olabilecek ödevler vermeye gayret gösteriyorum.” (Ö-6).

“Ödev benim için spor egzersizi gibi. Başarılı olmak için sürekli tekrar yapmak gerekir..”(Ö-7)

“Ödevler sınıfta anlattıklarımızı kalıcı hale getiriyor bence. Özellikle okul dışında hayata aktarabilecekleri ödevler ile öğrencinin öğretileni pekiştirdiğini

düşünüyorum. Para birimlerini öğrettikten sonra öğrencinin dışarıda alış veriş yapmasını ve videosunu getirmesini istiyorum..”(Ö-8)

“Ödevler öğrencinin pratik zekâsını geliştiriyor bence. Özellikle pekiştirme ödevleri öğrenmedeki sağlamlığı artırdığı için çocuk bunun farkına varırsa daha çok tekrar yapmak istiyor. Bunun sonucunda na” (Ö-9)

“Verilen ödevlerin her kademedede sorumluk kazandırdığını ve öğrenileni pekiştirdiğine inanıyorum.” (Y-1)

“Dersi sevdirmek için bir araç olarak kullanılmalıdır. Özellikle soyut kavramlar öğretilirken somutlaştırılarak etkinliklerle öğretilmesi öğrenciyi eğlendirmektedir. Bu da öğrenmeyi hızlandırmakta bence.” (Y-2).

“Ödevler bence öğrencinin dil gelişimine katkı sağlamaktadır. Kendini ifade eden öğrencilerde ödevin önemli role sahip olduğunu düşünüyorum.” (Y-3)

“Ödevler ders amacına uygun olmalı. Öğrencinin hazırlık yaparak derse karşı istekli gelmesini sağlamalıdır.” (Y-4)

“Ödevlerin derse ön hazırlık için gerekli görüyorum.” (Y-5)

“Ödev deyince aklıma araştırma yapma, derste öğrendiklerimi tekrar etme ve sorumluluklarımı zamanında yerine getirme geliyor.” (Y-6)

Tablo 4.2. Verilen ödev türleri teması kod frekansları

Tema	Kodlar	f
Verilen Odev Türleri	Kitap Okuma	15
	Yazı Yazma	13
	Soru Çözme	12
	Konu Tekrarı	12
	Resim Yapma	9
	Ozet Çıkarma	9
	Deney	4
	İletişim	7
	İnceleme	6
	Grup Çalışması	6
	Araştırma	4
	Gözlem	3

Sunum	2
-------	---

Tablo 4.2'ye bakıldığı zaman; öğretmen ve okul yöneticilerinin en çok kitap okuma, yazı yazma, soru çözme ve konu tekrarı yapma gibi ödevler verdikleri görülmektedir. Farklı ödev türlerinin de olduğu anlaşılan öğretmen görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Genel olarak yazma ödevleri veriyorum muhakkak. El becerileri ve kasları gelişsin istiyorum. Ödevlerden sıkılmasınlar diye daha çok görsele dayalı ödevler veriyorum. Yazma işinin sonunda konu ile ilgili hayal kurmalarını ve onu resme dökmelerini istiyorum. Her gece yatmadan önce kendilerini ifade etmeleri geliştirmek için kitap okumalarını ve bana okudukları kitapların özetlerini getirmelerini istiyorum.” (Ö-1)

“Sık sık kitap okumalarını istiyorum. İşlediğim konuya uygun olarak konu tekrarı yapmaları için basit sorulardan oluşan testler hazırlıyorum. Aynı zamanda yeni konuya geçmeden önce hazırlık yapmaları, araştırma yaparak konu hakkında anladıklarını yazıya döküp rapor etmelerini istiyorum.” (Ö-2)

“Araştırma ve inceleme ödevleri öğrencileri heyecanlandırıyor. Bilimsel olarak çalışma yapma onları geliştirdiğini düşünüyorum. İnceleme ve araştırma ödevlerinin sonunda muhakkak teknolojiyi kullanarak sınıfa sunum hazırlamaları istiyorum. Aynı zamanda iletişim becerilerinin kuvvetlenmesi için her gün belirli sayfa kitap okuma kuralımız var. Okudukları kısmın özetini çıkarıp bana getiriyorlar. Kitap okuma alışkanlığı kazanmaları için veriyorum bu ödevi.” (Ö-3)

“Teknolojiyle çok yakın olduklarından ödevlendirmeleri genel olarak web 2 araçlarını kullanarak veriyorum. İnternette araştırma yapmalarını ve sunum şeklinde ödevleri getirmelerini istiyorum. Vereceğim ödevler soru cevap şeklinde oluyor genelde ve internet üzerinden web 2 araçlarını kullanarak testleri hazırlayıp onlara iletiyorum. Bu benim işimi de kolaylaştırıyor. Öğrencilerde daha merak ve ilgiyle ödevlerini yapıyorlar.” (Ö-4)

“Öğrencilerin yaratıcılıklarını kullanacakları ödevler vermeyi seviyorum. Gözlem yapacakları, doğayla ve sosyal ortamda vakit geçirecekleri ödevler benim

prensiplerim arasında. Gözlem yaparak not almalarını daha sonra onu sınıfta sunmaları istiyorum.” (Ö-5)

“Genel tekrar ödevleri çok veriyorum. Soru cevap şeklinde derste işledikleri konuyu pekiştirecekleri ödevler hazırlıyorum. Onun dışında materyal hazırlama ve proje çıkarabilecekleri ödevler istiyorum. Gruplar oluşturarak proje hazırlamaları tercihim. Bu sayede farklı fikirlere saygı duyabiliyorlar. Birlikte çalışmanın sorumluluğunu kazanmış oluyorlar.” (Ö-6)

“İlkokul birinci sınıf öğretmeniyim. Ödevler genellikle yazma tarzında oluyor. Yeni okuma yazma öğrendikleri için çizgi çalışmaları ve harflerin yazımına yönelik ödevleri oluyor çocukların. Hem kalem tutma becerilerini hem de kas gelişimlerin desteklenmesi için yazma ödevlerini tercih ediyorum. Onun dışında resim yapmak onları çok heyecanlandırıyor. Haftanın belli günlerinde günlerini özetleyen resimler çizmelerini istiyorum. Günlüklerini resimle tutmalarını istiyorum, yazmayı öğrenene kadar. İlerde hem onlara anı kalacak, hem de ödev sorumluluğunu kazanmaları için faydalı olduğunu düşünüyorum.” (Ö-7)

“Ödevler yazmaya ve okumaya yönelik oluyor. Kitap okumaları gerekiyor ve istiyorum. Onun özetini çıkarıyorlar. Aynı zamanda derse hazırlıklı gelmeleri için konu metinlerini okuyarak akıllarında kalan şeyleri not almalarını istiyorum. Derste konuyu işledikten sonra tekrar etmeleri için kısa cevaplı sorular hazırlayıp onlara veriyorum. Bazen konu içeriğine göre araştırma ve gözlem ödevleri veriyorum.” (Ö-8)

“Okuma, yazma ve soru ödevlerinin yanı sıra bazen konuya bağlı olarak evde yapabilecekleri deney ödevleri veriyorum. Çocukların çok hoşuna gidiyor ve daha kalıcı oluyor vermek istediklerim.” (Ö-9)

Tablo 4.3. Ödev sıklığı teması kod frekansları

Tema	Kodlar	f
Odev Sıklığı	Her gün	8
	Haftada 1-2	2
	Haftada 3-4	2
	Konuya Göre	3

Tablo 4.3 incelendiğinde; öğretmen ve okul yöneticilerinin çoğunluğunun her gün ödev verdikleri tespit edilmiştir. Ödev verme sıklığının öğretmen ve yöneticilere göre farklılaştı anlaşılan tablaya ilişkin katılımcı görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Sınıf kademesi ilerledikçe ödev verme sıklığım arttı. Çünkü çocuklar fazla ödev verildiği zaman ya da sık sık sıkılıyorlar ve okula dahi gelmek istemiyorlar. Ben 4. Sınıf öğretmeniyim. Hemen hemen her gün ödev veriyorum. Konuya göre de değişikli gösterebiliyor ödevleri verme sıklığım tatbikî de.” (Ö-1).

“Ben her gün ödev verme taraftarıyım. Yaşları küçük olduğu için işlenen konuyu hemen pekiştirmeleri gerekiyor, yoksa unutuyorlar. O yüzden abartmadan her gün ödev veriyorum. Bazen öğrencilerin ilgilerine göre proje ödevi de verebiliyorum. O tarz ödevler daha kapsamlı ve araştırma ya da uygulama gerektirdiği için 2 ya da 4 hafta içinde ödevleri teslim etmelerini istiyorum.” (Ö-2)

“Ödevleri pazartesi, Çarşamba ve Cuma olacak şekilde haftada üç defa veriyorum. Ben aile desteği olmayan bir okulda çalıştığım için öğrenciler sık ödev verdiğim zaman ya ödevi yapmadan ya da eksik yaparak getiriyorlar. Evde ödevlerini aileleri pek takip etmiyor. O yüzden konuyu pekiştirebilecekleri tarzda az sıklıkla ödev vermeye çalışıyorum.” (Ö-3)

“Konuya göre değişkenlik gösterse de her gün ödev verdiğimi soru sonunda fark ettim. Öğrencilerin tekrar alışkanlığı kazanması için her gün ödev veriyorum.” (Ö-4)

“Verdiğim ödevler derse göre değişiklik gösteriyor. Sayısal ağırlıklı derslerde her gün ödev veriyorum. Benim sınıfım sayısal ödevleri daha çok seviyor ve istekli yapıyorlar. Sözel ağırlıklı dersler için hafta başı ve hafta sonu kapsamlı ödevler veriyorum.” (Ö-5)

“Her gün değil ama haftada 3 ya da 4 defa ödev veriyorum Bir gün dinlenme günü olarak iletiyorum onlara. Ödev verilmediği gün çok mutlu oluyorlar ve sonraki ödevi daha güzel yapıyorlar.” (Ö-6)

“Her gün ödev veriyorum. Sorumluluk kazanmaları ve konuyu tekrar etmeleri için. Aynı zamanda ödev verilmediği zaman ailelerden tepki alıyorum açıkçası. Ders işlenmedi zannediyorlar. Çocuklarının geri kalacaklarını düşünüyorlar. Bu yüzden her gün ödev vermeyi tercih ediyorum.” (Ö-7)

“Konuya göre değişiklik gösteriyor. Temel konularda pekiştirsinler diye her gün ödev veriyorum. Ama Aynı kazımı bir hafta boyunca vermem gereken zamanlarda haftada bir ya da iki defa veriyorum. Her öğrencimin hazırlaması gereken grup ödevleri ya da proje ödevleri oluyor. Onları ayda bir veriyorum.” (Ö-8)

“Sınıf kademem küçük olduğu için her gün yazma ödevi veriyorum. Kasları gelişsin ve harf ve rakamları unutmasınlar diye.” (Ö-9)

Tablo 4.4. Ödevlere verilen süre teması kod frekansları

Tema	Kodlar	f
Odevlere Verilen Süre	1 Gün	10
	1 Hafta	5
	Aylık	3
	Konuya Göre	3

Tablo 4.4’ye bakıldığında; öğretmenlerin ödevlere verdikleri süre çoğunlukla bir gündür. Katılımcı görüşleri analiz edildiği zaman ödevleri tamamlamaları için öğrencilere verilen süre değişkenlik göstermektedir. Soruya ilişkin katılımcı görüşleri şu şekilde sıralanmıştır:

“Ödevleri tamamlamaları için günlük süre veriyorum. Zaten her gün ödev verdiğim için ertesi güne tamamlamalarını istiyorum.” (Ö-1)

“Benim sınıfım seviye olarak düşük. Daha doğrusu çocukların imkanları sınırlı. Aile desteği alamayınca çocuklar okula gelme ve ödev yapma konusunda problem yaşayabiliyorlar. O yüzden ödevleri tamamlamaları için haftalık süre veriyorum. Günlük tamamlamaları gereken ödevler oluyor ama tamamlamayanlara bir haftaya tamamlamaları için süre veriyorum.” (Ö-2)

“Ödevin zorluk derecesine göre verdiğim süre değişiyor. Ama günlük tamamlamaları gereken ödevler genel olarak verdiğim için ertesi güne kontrole getirmelerini istiyorum.” (Ö-3)

“Verdiğim ödev türüne göre değişiyor. Günlük tamamlamaları gereken ödevler de oluyor. Özellikle grup çalışması gereken ödevler olursa bir aya kadar süre verebiliyorum.” (Ö-4)

“Ödevleri bitirmeleri için bir hafta süre veriyorum. Çeşitli sebeplerden dolayı ertesi güne getiremeyen oluyor. Ben kesin ertesi gün getirin dediğim zaman strese giriyor çocuklar. Tüm ödevleri bir hafta için yapı getirin diyorum.” (Ö-5)

“Çok ödev vermediğim için günlük tekrarı önemseydiğim için ertesi güne tamamlamalarını istiyorum.” (Ö-6)

“Günlük pekiştirme ödevlerim oluyor onları ertesi güne istiyorum. Konuya göre farklı ödev türü istersem maket yapma deney yapma ya da araştırma ödevlerine bir hafta ya da aylık süre verebiliyorum.” (Ö-7)

“Sınıftaki öğrenciler ve aileleri ödev konusunda hassaslar ve müfredatta da hızlı ve dolu dolu ilerliyoruz. O yüzden sık ödev verdiğim için ödevler için günlük süre veriyorum.” (Ö-8)

“Konuya göre değişkenlik gösteriyor kimine günlük kimine haftalık kimine aylık düre veriyorum.” (Ö-9)

Tablo 4.5. Ödev kontrol şekli teması kod frekansları

Tema	Kodlar	f
Ödev Kontrol Şekli	Bire bir	15
	Öğrencilerin birbirinin ödevini kontrol etmesi	10
	Genel tekrar kontrolü	6
	Materyal-etkinlik	4

Tablo 4.5 incelendiği zaman; öğretmen ve yöneticilerin ödevleri kontrol etme şekilleri en fazla bire bir ve öğrencilerin birbirinin ödevini kontrol etmesi tarzındadır. Ödevleri kontrol etmeye ilişkin katılımcı görüşleri şu şekildedir:

“Tek tek öğrencilerin ödevlerini kontrol ediyorum. Yaptıkları etkinlikleri ya da uygulama ödevlerini gözlemleyerek kontrol ediyorum.” (Ö-1)

“Verdiğim ödevleri kontrole getiren öğrencilerin ödevlerini inceleyerek nerde hata yaptılarsa belirliyorum ve onlara iletiyorum.” (Ö-2)

“Bireysel yaptıkları ödevleri ayrı ayrı kontrol ediyorum. Bazen eğer zamanımız yetmez ise birbirlerinin ödevini kontrol ettiriyorum. Hem öğrenciye faydalı oluyor yapılan farklı hataları görüyorlar hem de zamandan tasarruf etmiş oluyorum.” (Ö-3)

“Tüm öğrencilerime zaman ayırarak ödevlerini kontrol ediyorum. Onlardan ödev konusunda titizlik bekliyorsam ben de onlara zaman ayırarak tek tek kontrol etmeliyim.” (Ö-4)

“Verdiğim ödev şekline göre kontrol tarzımda değişiyor. Bireysel ödevlerini kendim kontrol ediyorum. Grup ödevlerin de ise çocuklara arkadaşlarının ödevlerini kontrol ettiriyorum.” (Ö-5)

“Hepsini tek tek ben kontrol ediyorum.” (Ö-6)

“Dersi yetiştirmede sorun yaşadığım için mevcuttan kaynaklı haftanın belirli günlerinde genel ödev kontrolü yapıyorum. Yine hepsininkini ben inceliyorum.” (Ö-7)

“Bireysel ve materyal ödevlerini ben kontrol ediyorum. Bazen genel tekrar soru cevap ödevleri veriyorum. Tüm sınıf birbirinin ödevini kendi kontrol ediyor.” (Ö-8)

“Zamanım yettikçe kendim kontrol ediyorum. Eğer zamanım kalmıyorsa toplayıp evde kontrol edip tekrar onlara ödevlerini veriyorum. Hatalarını kendileri değerlendiriyorlar.” (Ö-9)

Tablo 4.6. Öğrenci ve velilerin ödevlere geribildirimleri teması kod frekansları

Tema	Kodlar	F
Öğrenciden Gelen Geribildirimle	Heyecanlı-İstekli	9
	Ödevleri Seviyorum	8
	Zor	4
	Çok ve zaman yetmiyor	4
Veliden Gelen Geribildirim	Sık ödev veriliyor	12
	Geliştiriyor	10
	İlgi çekici olmalı	8
	Zor ve çok	6

Tablo 4.6'ye bakıldığı zaman; ödev konusunda öğrencilerden gelen geri bildirimler, yüksek oranda ödevleri sevdikleri ve ödevlere karşı istek, heyecan duyduklarına yöneliktir. Velilerden gelen geri bildirimlere bakıldığında, ödevlerin geliştirdiğine fakat çok sık verildiğine yönelik görüşler daha fazladır. Ödevlere yönelik veli ve öğrenci geri bildirimlerine yönelik katılımcı görüşleri şu şekildedir;

“Veli toplantılarında ya da bireysel görüşmelerimde velilerim ödevler konusunda menün oldukları dile getiriyorlar. Ama bazı durumlarda öğrencinin ödevi yetiştiremediğini ve hafifletilmesi gerektiğini söylüyorlar” (Ö-1)

“Bölge olarak aile desteği alamadığımız bir bölgedeyiz. Ödev konusunda veliler çok dönüt sağlamıyorlar. Öğrencilerim ama oyuna yönelik ödevler ve alıştırma verdiğim zaman istekli olduklarını gözlemliyorum. Derse heyecanlı geliyorlar.” (Ö-2)

“Veliler ilgili olmadıkları için ben öğrenci ile ilgilenin dediğim zaman az ödev vermem gerektiğini ileri sürüyorlar. Öğrencilerimin akademik durumları orta seviyede ödevlerde zorlandıklarını ifade ediyorlar yapamadıkları zaman.” (Ö-3)

“Velilerim daha fazla ve geliştirici ödevler istiyorlar. Öğrencilerim ise yazma ödevlerinden sıkıldıklarını fakat bulmaca tarzı ödevleri sevdiklerini dile getiriyorlar.” (Ö-4)

“Dikkat dağınıklığı fazla olan öğrencilerim var. Velilerim ödev yaptırırken zorlandıklarını dile getiriyorlar. Bu yüzden ilgi çekici ödevler istiyorlar.” (Ö-5)

“Bazı velilerim ödevleri zor ve zaman alıcı buluyor. Bazı velilerim ise ilgi çekici ödevlerin artmasını istiyor. Dönütler veli ve öğrenci bazında değişiyor.” (Ö-6)

“Verdiğim ödevler genellikle konu tekrarı ödevleri ve farklı duyu organlarını kullanabilecekleri ödevler veriyorum. Bu durumdan velilerin çok menün ve öğrencilerim istekle heyecanla ödevleri bekliyor ve yapıyorlar.” (Ö-7)

“Öz değerlendirme açısından veli ve öğrencilerin ödev değerlendirmeleri yapmasını istiyorum. Bazı velilerim çok memnunar bazıları ise da-ha destekleyici ve geliştirici ödevler istiyorlar.” (Ö-8)

“Öğrencilerim genel olarak ödevden memnunar ama çok buluyorlar. Yetiştiremediklerini söylüyor. Aksine velilerim de daha fazla geliştirici ödevlerin verilmesini istiyorlar.” (Ö-9)

“Yaptığımız toplantılar da veli profilimizin eğitim seviyesi düşük olduğu için ödev konusunda bir şikâyet ya da istek te bulunmuyorlar.” (Y-1)

“Özellikle 1. Sınıf velileri ile yaptığım görüşmelerde öğrencilere verilen ödevlerin çok ve yorucu olduğunu dile getiriyorlar.” (Y-2)

“Veliler sık ödev verilmesinden kaynaklı çocukların oyun oynayamadıklarını veliler çoğunlukla vurguluyorlar.” (Y-3)

“Çocukların Z kuşağı olması kaynaklı teknolojiyle bağdaştırılan ödevlerin verilmesi, yeni nesil soruları seviyelerine uygun farklı tarzlarda verilmesi gerektiğini veliler dile getiriyorlar. Öğretmenlerin farklı öğretim yöntemlerini kullanarak ödevler vermesi öğrenci ve velileri istekli hale getiriyor.” (Y-6)

4.2. Okullarda Ödev Politikalarının Gerekliliğine Yönelik Bulgular

Araştırmaya katılan öğretmen ve yöneticilerine okullarda ödev politikalarının gerekliliğine yönelik görüşlerini tespit etmek için sorular yöneltilmiştir. Katılımcıların görüşlerine yönelik içerik analizi Tablo 4.7’de yansıtılmıştır.

Tablo 4.7. Katılımcıların ödev politikalarının gerekliliğine yönelik görüşleri

Kod	F
Gerekli	9
Karasızım	5
Gereksiz	1

Tablo 4.7 incelenerek, katılımcıların çoğunluğu okullarda ödev politikalarının belirlenmesi gerekli derken, beş katılımcı karasız ve bir katılımcı ödev politikalarının

gereksiz olabileceğine yönelik görüş bildirmiştir. Katılımcı görüşlerinden alınan ifadeler şu şekildedir;

“Okul bazlı ödev politikalarını gerekli görüyorum. Öğrenci ihtiyacı, ortam ve aile tespiti yapılarak verilecek ödevlerin daha etkili olacağını düşünüyorum.” (Ö-1)

“Belirli düzende ortak ödev politikası faydalı olabilir.” (Ö-2)

“Ortak ödev politikasının belirlenmesi gerekli de gereksiz de olabilir. Farklı düzey ve seviyeye sahip sınıflar var. Ki öğrenciler arasında bile farklılıklar varken belirli kalıpta, sayıda ve tarzda ödev vermek verimli olmayabilir.” (Ö-3)

“Öğretmenlerin uyguladıkları ödev verme tarzlarını birbirleri ile paylaşarak mesleki gelişime katkı sağlayacağından gerekli buluyorum.” (Ö-4)

“Bence gerekli ama politikalar belirlenirken öğrenci, veli, çevre her boyut göz önünde bulundurulmalıdır.” (Ö-5)

“Şu ana kadar ortak ödev politikamız yoktu okulda. Bu şekilde de eğitim kalitemizi artırıyorduk. Gereklimi kararsız kaldım.” (Ö-6)

“Öğrenci özelliklerini belirleyip tüm öğretmenler farklı miktarda, türde ve tarzda ödevler verebilir. Sonuçlarını karşılaştırırız ve olumlu ilerleme kaydedilirse ortak ödev anlayışı eğitim kalitesini ve okul kalitesini artırmak için belirlenebilir.” (Ö-7)

“Bence gerekli sistemli ilerlemek her zaman faydalıdır.” (Ö-8)

“Bulunduğumuz çevre şartları, aile katılımı ve istekleri, öğrenci profiline göre denemeler yapılarak faydalı olan uygulamalardan oluşan okul bazlı ödev politikasını gerekli görüyorum.” (Y-4)

“Her okulun ödev politikası olmalı. Kendi içinde şartlara göre değişen ve uygulamada elverişli politikası olursa öğretmen, veli, öğrenci memnun olur diye düşünüyorum.” (Y-6)

4.3. Okullarda İdeal Ödev Politikasının Özelliklerine Yönelik Bulgular

Katılımcılara okullarda ideal ödev politikalarında bulunması gereken özelliklerin neler olması gerektiğine dair araştırma sorusu yöneltilmiştir. Verilen cevapların analizi sonucunda ideal ödev politikalarının niteliksel, niceliksel, ödev

verilme şekli ve dönüt şeklinde temalar belirlenmiştir. Temaların altında tekrarlanan kodlar verilerek tablolar halinde bulgulara yansıtılmıştır.

Tablo 4.8. *İdeal ödev politikasının niteliksel özellikleri*

Tema	Kod	f
Niteliksel	Tekrar ve pekiştirme sağlamalı	15
	Sorumluluk kazandırmalı	12
	Öğrenci ihtiyaçlarına hizmet etmeli	10
	Bilişsel gelişime katkı sağlamalı	10
	Motor kas gelişimine katkı sağlamalı	9
	Sosyal davranışlar kazandırmalı	9
	Aile desteğini almalı	6
	Sarmal olmalı	5
	Günlük hayata ve toplum kurallarına hazırlamalı	5

Tablo 4.8 incelendiği zaman; ideal ödev politikasının sahip olması gereken niteliksel özelliklere dair belirtilen görüşler doğrultusunda ödevlerin, en fazla tekrar ve pekiştirme sağlayan, sorumluluk kazandıran ve öğrenci gelişimine katkı sağlayacak özelliklere sahip olması gerektiği vurgulanmıştır. Ödevlerin niteliksel olarak sahip olması gereken özelliklere dair verilen görüş örnekleri şu şekildedir:

“Ödevleri genel olarak tekrar ve pekiştirme için verdiğimiz için pekiştirici özellikte ve sorumluluk kazandıracak şekilde hazırlanmalıdır. Verilen her ödev diğer dersler ile ya da kendinden önceki ve sonraki konuyla bağlantılı olacak şekilde hazırlanmalıdır.” (Ö-1)

“Gelişi güzel ödev verilmemeli. Öğrenci ihtiyaçları tespit edilmeli. İlgi ve yetenekler dikkate alınmalı.” (Ö-2)

“Küçük yaş çocuklarda akademik gelişimin yanı sıra fiziksel gelişime de dikkat edilmesini savunuyorum. Kaslarını güçlendirecek ödevler de verilmesi taraftarıyım.” (Ö-3)

“Akranları ile iletişim halinde olacağı, sosyalleşebileceği ödevler de verilmelidir. Kendine güvenen bir öğrenci her alanda başarılı olabileceğine inanıyor ve cesaretle hareket ediyor.” (Ö-4)

“Aileleri eğitim sürecine dahil edecek ödevlerin verilmesi, çocuk ve ailesi arasında etkileşimi artırırken, veli süreç hakkında bilgi sahibi olup çocuğuna imkanlar sağlayabiliyor.” (Ö-5)

“Verilen ödevlerin genel olarak okul dışı ortamlarda öğrenciye fayda sağlayacak şekilde olmalıdır. Günlük hayatta karşılaşılabilecek durumlara karşı hazırlıklı olmaları gerekiyor. Dolayısı ile ödev politikaları belirlenirken öğrenci çevre şartları ve yaşam koşullarına dikkat edilmeli, ona göre planlama yapılmalıdır.” (Ö-6)

“Öğretmenlerin her ders sonunda pekiştirecek ödevler vermesi gerekiyor. Herkes buna dikkat ederek her üniteyi birbirine bağlayan ödevlerin verilmesi unutmayı engeller.” (Y-2)

“Ödevler öğrencinin akademik, sosyal ve bilişsel gelişime katkı sağlayacak şekilde olması gerekiyor.” (Y-3)

“Ödevler öğrenciyi topluma hazırlamalı. Sorumluluğunu bilen ve iletişim becerisi güçlü çocuklar yetiştirmek için ödevler bu tarzda hazırlanmalı.” (Y-4)

“Aile desteğini önemsiyorum. Ödevler sayesinde okuldan haberdar oluyor veli. Çocuğunu tanıyor. Eksik ya da ilgisinin neler olduğunu belirliyor. Bizim görmediğimi noktaları fark ediyor ve öğretmene bilgi verebiliyor. Bundan dolayı aile katılımlı ödevlerin mutlaka tercih edilmesi gerektiğine inanıyorum.” (Y-6)

Tablo 4.9. İdeal ödev politikasının niceliksel özellikleri

Tema	Alt Tema	Kod	f
Niceliksel	Verilme Sıklığı	Her Gün	8
		Haftada 2-4 defa	4
		Yalnızca Cuma günü	3
	Verilme Miktarı	Günlük 3-5 sayfa çalışma yaprağı	8
		Haftada 3-5 sayfa çalışma yaprağı	7

Tablo 4.9’na bakıldığında zaman, ideal ödev politikasında ödevlerin sahip olması gereken niceliksel özellikler belirlenmiştir. Katılımcılar ödev verme sıklığı ve

miktarı konusunda değişken görüşlerde bulunmuşlardır. Elde edilen bulgulara yönelik görüşler şu şekildedir:

“Öğrenciyi çok yormayacak sayfada az da olsa her gün ödev verilmeli.” (Ö-1)

“İşlenen her ders sonunda pekiştirme olması için ödev verilmeli. Günlük ödevlerin verilmesi sorumluluk kazandırıyor.” (Ö-3)

“Öğrenci profiline ve seviyesine göre her gün olama da muhakkak hafta da 3 veya 4 kez ödev verilmeli. Çocuklar tekrar yapmayınca unutuyorlar.” (Ö-4)

“Küçük yaş öğrencilerin aşırı ödevden korktuğunu ve strese girdiklerini düşünüyorum. Niteliksiz olmasındansa az ve öz ödev verilmesi tarafındayım. Cuma günleri haftanın tüm kazanımlarını tekrar ettirecek 5, 6 sayfa çalışma yaprağının ödev olarak verilmesini doğru buluyorum.” (Ö-6)

“Ben belirli bir düzen halinde alışkanlık haline getirilerek farklı tarzda olacak şekilde az da olsa her gün ödev verilmesini düşünüyorum.” (Ö-7)

“Sınıf başarılarında ve veli geri dönütleri doğrultusunda alışkanlık kazanılması için her gün ödev verilmesi gerekiyor diye düşünüyorum.” (Y-1)

“Öğrenci yaş ve seviyelerine göre ödevlerin yeri gelince her gün yeri gelinde belirli aralıklarda verilmesi gerekiyor.” (Y-3)

“Öğrencilere hafta da belli günlerde 5 sayfayı geçmeyecek ödevlerin verilmesi lazım.” (Y-4)

“Her gün ödev verilecek diye bir şart olmamalı. İhtiyaca göre öğrenci bazlı da farklı türde ödevler verilebilir. Ben sadece sayfalarca ödevle karşıyım. Öğrencinin sıkılmasını istemem. Bu okul davranışlarına da yansıyor. Okul fobisi başlıyor sonra. İdeali bence haftanın ilk ve son günü pekiştirmeyi sağlayacak sayfada ödevin verilmesi.” (Y-6)

Tablo 4.10. İdeal ödev politikasında ödevlerin verilme şekli

Tema	Kod	f
Verilme Şekli	Yazma ödevi	15
	Okuma ödevi	11
	Boyama etkinlikleri	8

Öğretici ödevler	8
Eğlenceli ödevler	7
Kesme-yapıştırma etkinlikleri	6
Eşleştirme ödevleri	6
Teknolojiye entegre edilmiş ödevler	4
Farklı duyulara hitap eden ödevler	4
Tekrar ödevleri	4

Tablo 4.10'e bakılacak olunursa ödevlerin en fazla yazma, okuma, boyama ve öğretici tarzda verilmesi gerektiği katılımcılar tarafından dile getirilmiştir. İdeal ödevlerin verilme şekline dair görüşler aşağıdaki sıralanmıştır:

“İlkokul döneminde okuma yazmayı yeni öğrendikleri için sürekli tekrar etmeleri, sesleri tanıyıp unutmamaları gerekiyor. O yüzden ödev politikası belirlenirken ideal ödevde tekrar niteliğindeki okuma, yazma ödevleri sıklıkla verilmelidir.” (Ö-1)

“Okuma yazmadan önce kalem tutmayı makas tutmayı öğretiyoruz çoğu zaman. Bu dönemde verilecek ödevler kesme yapıştırma ödevleri tarzında olmalı. Yazma ödevleri çok verilmeli ki ilerleyen zamanlarda kapsamlı alıştırmalara elleri alışsın.” (Ö-2)

“Çocukların okuldan ve ödevlerden sıkılmaması için eğlenceli, aynı zamanda öğretici ödevler tercih edilmeli.” (Ö-3)

“Zamandan tasarruf etmek ve ödevi eğlenceli hale getirmek için eşleştirmeli, boyamalı, tasarlamalı ödevler öğrencileri daha motive ediyor bence.” (Ö-4)

“Farklı şekillerde öğrenen öğrenciler var. Bu yüzden işitmeye yönelik, görmeye ya da dokunmaya yönelik ödevler verilmeli.” (Ö-5)

“Pekiştirecek ödevler tercih edilmeli.” (Ö-6)

“Şu anda gelen yeni nesil teknoloji ile çok hızlı neşir. Öğrenmeyi kolaylaştırmak ve gelişmeleri takip etme adına teknolojiyle bağdaştırılan ödevler tercih edilmeli.” (Ö-8)

“Web2-3 araçlarının içine dahil edilerek ödevleri verilmeli.” (Ö-9)

“İlkokulda tüm öğretmen ve velilerin amacı okuma yazma öğrenmesi öğrencilerin. O yüzden ödev politikası belirlenirken okuma-yazma ödevlerine muhakkak yer verilmelidir.” (Y-1)

“Verilen ödevler öğrencinin dikkatini çekecek, merakını artıracak ve öğretecek şekilde olabilir.” (Y-2)

“Yeni nesil eğitim teknikleri ile birleştirilmiş şekilde ödevler verilmelidir. Öğrenecekleri ve eğlenecekleri, aynı zamanda tekrar yapabilecekleri, teknolojiyi ve araştırma becerileri aktif kullanabilecekleri ödevler okul politikalarının temeline yerleştirilmelidir.” (Y-4)

“Öğrenci ilgilerine göre farklı gelişim alanlarına yönelik ödevler verilmeli.” (Y-5)

“Ödevlerin bence amaçları tekrar ve doyum sağlaması. Öğrenciyi yormayacak, bıkkınlık yaratmayacak eğlenceli farklı türde ödevler tercih edilmeli. İlkokul çocukları boyamayı ve resimli şeyleri çok seviyorlar. Ders kazanımları bu tarz ödevlerle verilse çok güzel olur.” (Y-6)

Tablo 4.11. İdeal ödev politikasında ödev dönütü

Tema	Kod	f
Dönüt	Bire bir her gün control	12
	Birbirinin ödevini control	10
	Düzeltilmeler	6
	Ödüller-Pekiştiriciler	5
	Eksikliklere bağlı yeni planlamalar	3

Tablo 4.11’ye göre ideal ödev politikalarında ödevlerin geri dönütlerinin nasıl gerçekleştirilmesi gerektiğine yönelik katılımcı görüşlerinden elde edilen kodlar belirlenmiştir. Katılımcılara göre birebir kontrol, öğrencilerin birbirlerinin ödevlerini kontrol etmesi, düzeltilmeler, ödül verilmesi ve eksikliklere göre yeniden öğretimin planlaması gibi dönüt şekilleri ortaya çıkmıştır. Konu hakkındaki öğretmen ve yönetici görüşleri ise şu şekildedir:

“Ödevler kontrolü sağlandığı zaman amaca hizmet eder bence. Bu yüzden verilen her ödev bire bir kontrol edilmeli.” (Ö-1)

“Tek tek kontrol olup dönüt verileceği gibi bazı durumlarda öğrencilerin birbirinin ödevlerini kontrol etmesi de uygulanabilir. Hem farklı durumları fark ederler hem de sorumluluk almış olurlar.” (Ö-2)

“Etkili bir ödevde dönüt önemli. Öğrenci yanlışları belirlenerek düzeltme istenmeli.” (Ö-3)

“Ödev politikalarında her ödev kontrol edilmeli olarak karar alınmalı. Öğrenci eksiklerini ve yanlışlarını bilmeli ki düzgün öğrensin.” (Ö-4)

“Belirli bir ödev sistemi kurulacaksa dönüt te ele alınmalı. Ödevin amacı zaten tekrar ve eksiklikleri gidermek. Her öğrenciye zaman ayrılarak yanlışlarının düzeltilmesine fırsat tanınmalı.” (Ö-5)

“Kontroller sırasında öğrenciyi desteklemek için ödüller verilmeli.” (Ö-6)

“Verilen her ödev tek tek kontrol edilmeli. Eksiklikler belirlenerek yeniden o konu anlatılmalıdır.” (Ö-7)

“Gruplar oluşturularak bazı ödevlerde grup üyeleri birbirinin ödevini kontrol edebilir. Zamanı iyi değerlendirmede etkili olur diye düşünüyorum.” (Ö-8)

“Öğrencinin kendini değerli hissetmesi ve ödevlere verdiği özenin karşılığını alabilmesi için tek tek kontrol edilip eksiklikler belirlenmelidir. Düzeltme istenerek yapılan hataları kendileri telafi etmelidir.” (Ö-9)

“Ödevin etkili olabilmesi için bireysel inceleme yapılarak geri bildirim sağlanmalıdır.” (Y-1)

“Dönütlerde öğrenci ve sınıf durumlarına göre değişiklik gösterebilir. Ödev türü ve çeşidine göre bireysel ya da toplu değerlendirme yapılabilir.” (Y-2)

“Ödevin en önemli tamamlayıcı kontrollerdir bence. Öğrencilerin eksikleri görüp düzeltmeleri için tek tek değerlendirilip geri dönüt sağlanmalıdır.” (Y-3)

“Ödevleri eğlenceli hale getirmek ve öğrenciyi desteklemek için dönüt olarak pekiştireçler verilebilir.” (Y-4)

“Kontroller sonrasında ödevin amacını gerçekleştirmesi için düzeltmeler istenmelidir.” (Y-5)

“Ödev dönütleri öğrencinin öğrenmesi için etkilidir. Öğrencinin verilen görevleri ciddiye alabilmesi için bizim de onları ve emeklerini ciddiye almamız gerekmektedir. Bu yüzden toplu dönüt yerine bireysel değerlendirmeler yapılmalı.” (Y-6)

4.4. Okullarda Ödev Politikaları Belirlenirken Paydaşların Sorumluluklarına Yönelik Bulgular

Ödev politikaları oluşturulurken dikkat edilmesi gerek noktalar bulunmaktadır. Eğitim paydaşları içinde yer alan okul yöneticileri ve öğretmenler ödev tekniğinin etkili kullanılmasında ve okul ödev politikalarının belirlenmesinde sorumluluk üstlenmektedir. Ödev politikaları belirlenirken eğitim paydaşları üzerine düşen sorumlulukların belirlenmesine yönelik katılımcılara sorular yöneltilmiştir. Konu hakkındaki görüşleri analiz edilerek tablo 4.13’de bulgulara yansıtılmıştır.

Tablo 4.12. *Ödev politikaları belirlenirken öğretmen ve yönetici sorumlulukları*

Tema	Kod	F
Öğretmen Sorumlulukları	Öğrenci seviyelerini belirlemeli	15
	Öğrenci istek, ihtiyaç ve yeteneklerini belirlemeli	12
	Aynı anda farklı gelişim alanlarını destekleyici ödevler tercih etmeli	7
	Farklı tür ödevleri kullanmalı	7
	Ödev miktarı ve ayrılacak süreyi gözlemler yaparak belirlemeli	5
	Aileyi sürece dahil etmeli	4
	Öğrenci çalışma ortamını ve imkanlarını bilmeli	4
	Ödev kontrol ve dönütleri zamanında, etkili gerçekleştirmeli	4
	Yaşama hazırlayacak ödevleri tercih etmeli	2
Yönetici Sorumlulukları	Okul ihtiyaç analizi yapmalı	9
	Paydaşlar arasında koordinasyon yapmalı	8
	Ödev politikasının planlama ve uygulama sürecini takip etmeli	5
	Öğretmenlere hizmet içi eğitim sağlamalı	3

Tablo 4.12 incelendiğinde ödev politikaları belirlenirken öğretmen, okul yöneticileri ve velilere bir takım sorumluluklar düşmektedir. Yapılan görüşmelerde öğretmenlerin ödev politikaları belirlenirken öğrenci seviyelerini ve ihtiyaçlarını

belirlemede, farklı türde ödevler tercih ederek farklı gelişim alanlarına katkı sunma gibi sorumluluklarının olduğu yoğun olarak görüşlerde belirtilmiştir. Öğretmen sorumluluklarına yönelik katılımcı görüşleri şu şekilde sıralanmıştır:

“Eğer okullarda ortak ödev anlayışı geliştirilecekse öncelikle tüm okuldaki öğrencilerin ihtiyaçları göz önüne alınmalı. Burada da ders öğretmenlerine büyük rol düşmekte. Öğrenci ile bire bir muhatap öğretmen olduğu için hangi ihtiyaç ve isteklerin belirlenmesi ödevlerin düzenlenmesinde etkili olur diye düşünüyorum.” (Ö-1)

“Öğretmenler olarak öğrencilerimiz iyi tanınmalıyız. Bireysel farklılıkları tespit edersek ona göre kim nasıl öğreniyorsa o tarzda ödevler hazırlayabiliriz.” (Ö-2)

“Ben tek düze aynı tarz ödevlerin çocukları sıkacağını düşünüyorum. Öğrencilerin ilgilerine göre farklı ödev türleri kullanılmalı. Aynı anda farklı duyulara hitap eden ödevlerin okul politikasında muhakkak yer almasını isterim.” (Ö-3)

“Aile katılımı ödev sürecinde çok önemli. Okul ortamının evde devam etmesi için veliler ile iletişim halinde olmamız gerekiyor. Öğrencinin ev ortamından haberdar olmamız gerekiyor. Sosyal ortamına göre ödev yapma durumları değişiyor. Bu yüzden öğretmen olarak aileler ile görüşülmesi ve bilgi alınması taraftarıyım.” (Ö-4)

“Ödev sistemi oluşturulurken ödev miktarı, süresi, değerlendirme gibi konuların ayrıntılı ele alınması gerekiyor bence. Bu noktada öğrenci özellikleri aklıma geliyor. Öğrenci ve sınıf özelliklerine göre ödev miktarı ve süresinde değişikliğe gidilebilir. Öğretmenler eğer sınıflarını iyi tanırsa bu konular hakkında fikir ileri sürebilir.” (Ö-5)

“Okul bazlı politika belirlenirken çocuğun okul dışı yaşam alanını da göz önünde bulundurmamız lazım. İmkanları, aile şartları gibi. Bu noktada biz öğretmenlerin iyi öğrenci analizi yapması lazım.” (Ö-6)

“Okul geneli bir oluşum v.s gibi bir durum söz konusu olduğu zaman direk öğretmen bilgisine başvuruyoruz. Çünkü öğrenci ile çok yakından ilgili olduğu için öğrenci profilini öğretmenlerden öğrenebilir ve ödev ile ilgili bir karar ya da oluşum içine girerek öğrenci akademik ve sosyal bilgilerini öğretmenden öğrenebiliriz.” (Y-1)

“Ödevler ders dışı faaliyet olarak düşünülür. Dolayısı ile öğrencinin toplumsal hayatı hakkında da bilgi sahibi olmamız gerekir. Burada öğretmenlere büyük sorumluluk düşüyor. İmkan ve çalışma ortamları hakkında bilgi sahibi olup bizleri ona göre yönlendirebilirler.” (Y-5)

Ödev politikalarının belirlenmesinde sorumluluk sahibi olan diğer paydaşlar ise okul yöneticileridir. Alınan görüşlerde okul yöneticilerinin; okullarda ihtiyaç analizi yapılması, ödev politikaları oluşturma planlamasının yapılması, uygulamaları takip edip koordine etmesi ve gerekli durumlarda öğretmenlere konu ile ilgili hizmet içi eğitim düzenlemeleri yapmaları gibi sorumluluklara sahip oldukları belirlenmiştir. Okul yöneticilerinin sorumluluklarına ilişkin görüş örnekleri ise şu şekildedir:

“Okulumuzdaki ödev tekniğinin kullanılmasına ilişkin tüm sistemi bilmek için tüm öğretmen, öğrenci ve veliler ile görüşülmesi gerekir. Bunu okul yöneticileri planlayarak öğrenebilir.” (Ö-1)

“Ortak bir ödev anlayışının olabilmesi için okul ihtiyaçları, öğrenci ihtiyaçları, ailelerin beklentileri hepsinin bilinmesi gerekiyor. Bunun planlama ve koordinasyonunu idareciler yaparak okul ihtiyaçları belirlenebilir.” (Ö-3)

“Hangi sınıflara hangi öğrencilere nasıl ne miktarda da ne tür ödevlerin verileceğini bilmek aslında güzel olabilir. Ama bunun planlanmasında okul idaresinden destek almamız gerekebilir.” (Ö-4)

“Okulların çevre koşulları hakkında, ailelerin imkanları hakkında bilgi sahibi olmamız gerekebilir. Ya da ödev konusunda aile desteği almamız gereken durumlar olabilir. Okul idaresi bu süreci yönetebilir bence.” (Ö-6)

“Tek düze ödevler veriyoruz. Gelişen eğitim sistemine ve öğrenci hayatlarına göre farklı ödev teknikleri kullanabiliriz. Fakat bu konuda bilgilendirilirse, yöneticilerimiz eğitimler düzenler ya da bizleri yönlendirirlerse okullarımıza ve öğrencilerimize uygun ödev politikası geliştirebiliriz.” (Ö-9)

“Bizler okul işleyişinde her türlü durumdan sorumluyuz. Ödev konusunda çalışma alanımıza giriyor. Ortak ödev anlayışının gerekli olduğunu vurgulamıştım. Bu noktada öğretmenler arasında bağlantı sağlayarak neler yapılabilir planlamalar yapabiliriz.” (Y-1)

“Öğrenciyi etkileyen her durumu bilmek adına görev dağılımı yapabilir, ödev politikasının gerekliliği ve uygulaması konusunda öğretmenlerle planlama öncülüğünü üstlenebiliriz.” (Y-2)

“Bazı öğretmenlerimiz ödev konusunda fazla bilgiye sahip değil. Gelişen yeni faaliyetler hakkında öğretmenleri bilgilendirebiliriz.” (Y-3)

“Bazen öğretmenler zaman kaynaklı aileler ile iletişime geçmekte zorlanabiliyorlar. Aileler ile genel bir görüşme yapıp çocukların ev ortamları hakkında bilgi sahibi olabilir, öğretmenlere aktarabiliriz.” (Y-4)

“Çevresel koşullar çok önemli. İmkanlar, öğrencinin yaşantısı bunlar da ödev yapma durumlarını etkiliyor. Rehberlik servisinden bu konuda yardım isteyebilirim. Yani öğretmenler arası koordinasyonu sağlayabiliriz.” (Y-5)

“Bu tarz durumlarda planlama yapma görevi okul idaresinde oluyor. Öğretmenler arası görev dağılımı yapabilir. Toplantılar organize edebilir ve bilgi alış verişini sağlayabiliriz.” (Y-6)

4.5. Okul Bazlı Ödev Politikalarını Avantaj ve Dezavantajlarına Yönelik Bulgular

Okullarda belirlenen ödev politikalarının eğitim paydaşlarına yansıyan avantaj ve dezavantajlar belirlenmeye çalışılmıştır. Katılımcılara yöneltilen sorulara ilişkin görüşleri analiz edilerek bulgular tablo 4.14’de sunulmuştur.

Tablo 4.13. Okul bazlı ödev politikalarının avantaj ve dezavantajları

Tema	Kod	F
Avantaj	Tekrar-Pekiştirme	14
	Sorumluluk ve düzen	12
	Çalışma alışkanlığı	10
	Öğrenme verimliliği	10
	Ortak çalışma	6
	Aile-okul işbirliği	5
	Okula karşı olumlu tutum	5
	Öz güven	5

Dezavantaj	Öğrenciyi tanıma-yönlendirme	4
	Mesleki dinamiklik	4
	Okul kültürüne katkı	3
	Öğrenciye boş zaman kalmaması	12
	Öğrenci seviyesine uymaması	10
	Stres-baskı	6
	Yorgunluk	5
	Mesleki yetersizlik hissi	3

Tablo 4.13 incelendiği zaman okullarda ödev politikalarını avantaj ve dezavantajlarına yönelik kodların belirlendiği gözlenmektedir. Tekrar-pekiştirme, sorumluluk ve düzen, çalışma alışkanlığı, çalışma düzeni en fazla tekrarlanan avantaj kodları olmuştur. Okul ödev politikalarının avantajlarının neler olacağına dair belirtilen görüşler ise şunlardır:

“Düzenli ve sistemli halde verilen ödevler öğrencinin sürekli tekrar etmesine olanak sağlayacaktır.” (Ö-1)

“Belirli sürede ödevlerin teslim edileceğinin bildirilmesi, ödevlerin nasıl yapılması gerektiğinin bildirilmesi uzun vadede öğrencilere sorumluluk kazdırabilir.” (Ö-2)

“Ödev politikaları düzen demek bence. Hem öğretmen hem öğrenci için çalışma düzeni getiri diye düşünüyorum.” (Ö-3)

“Aileler ile kurulan iletişim sayesinde öğrencileri daha iyi tanıyabiliriz. Bu noktada aileyi sürece dahil ederek ev de ödevlerin yapılması ve takip edilmesini sağlamış oluruz.” (Ö-4)

“Öğrenci ihtiyaçlarını dikkate alarak yaptığımız ödev planlamaları öğrencinin mutlu olmasına ve okula istekli gelmesini sağlayabilir.” (Ö-5)

“Oluşturulan ödev politikaları bilmediğimiz noktaları öğrenmemize ve mesleki anlamda sürekli gelişmemize sebep olabilir.” (Ö-6)

“Ödev politikasının özelliklerini belirlerken öğrencileri daha yakından tanıma fırsatımız olur.” (Ö-8)

“Öğrenciyi tanıyarak, ailelerinin imkanlarını bilerek ödevler vermek ödev sorumluluğunu daha kolay yerine getirmelerine imkan sağlar. Bu noktada görevini yerine getiren çocuk mutlu ve öz güvenli olur.” (Ö-9)

“Öğretmenlerin ödev politikası belirlenirken yeni şeyler öğreneceğini düşünüyor. Bu durum hepimiz mesleki anlamda geliştirecektir.” (Y-1)

“Çevresel koşulları, aileleri yakından tanıma fırsatı sunacaktır.” (Y-2)

“Düzeltilmeler yaparak ilgi ve ihtiyaçlara göre farklı ödev tarzlarının kullanılması öğrencinin okula şevkle gelmesini sağlayacaktır. Onları başarılı hissettirecektir.” (Y-3)

“Ödev politikası okulun ödev konusunu ciddiye aldığını ve öğretimi ciddiye aldığını gösterir. Okulun prensibi haline gelirse bu konuda karşılaşılabilecek sorunları aza indirebilir.” (Y-4)

“Okul ödev politikasının belirlenmesi okul olarak ödev konusunda nelere dikkat ettiğimizi ortaya koyar. Devamlılığını sağladığımız taktirde vizyon ve misyonumuz haline gelebilir. Okul gelişimi için böyle bir politikanın etkili olacağını düşünüyorum.” (Y-6)

Avantajların yanı sıra ödev politikalarını dezavantajlarının da olabileceğine yönelik görüşler dile getirilmiştir. Ödev politikalarının, öğrenciye boş zamanın kalmayacağı, öğrenci seviyesine uymayacağı, yorgunluk, stres ve mesleki yetersizlik gibi dezavantajlar doğurabileceği ileri sürülmüştür. Konuya ilişkin katılımcı görüşleri aşağıda sıralanmıştır:

“Ortak ödev anlayışı tüm okulu kapsayacak şekilde oluşturulsa gelişim olarak geri olan ya da imkan olarak zayıf olan öğrencilerin ödevlere fazla zaman ayırmasına neden olur. Oyun çağında olan bu çocukların sürekli ödev yapması sosyal olarak geri kalmalarına neden olabilir.” (Ö-1)

“Her okulun imkanlarının farklı olabileceği gibi aynı sınıftaki her öğrenci birbirine göre farklı olabilir. Ortak ödev anlayışı öğrenciler arasındaki farklılıktan kaynaklı sorunlar yaratabilir. Kiminin seviyesinin altında kalabilir kimine ödev yeterli gelmeyebilir.” (Ö-2)

“Farklı ödev türlerinin uygulanması ya da ödev politikasında belirlenen özelliklere uygun ödevlerin hazırlanması bazen öğretmenleri mesleki olarak yorabilir. Çünkü sınıflar çok kalabalık.” (Ö-3)

“Ödev politikasına uymak bazen strese sokabilir bizleri.” (Ö-4)

“Ödev miktarı, süresi ya da türleri belirlenirken konu hakkında bilgimiz olmayabilir ayrıntılı. Beni yetersiz hissettirebilir. Önden bu konu hakkında ayrıntılı eğitim almak isterim.” (Ö-6)

“Öğrencileri iyi tanıyamaz ve hoşlanmadıkları ödev türleri verirsek bıkkınlık ve soğuma yaşayabilirler.” (Ö-7)

“Farklı öğrenciler var sınıflarda. Aynı ortamlardan gelseler bile seviyeleri çok farklı. Her birine farklı ödev vermek beni yıpratır. Yetiştiremem açıkçası. Aynı ödevleri vermekte bazı öğrencilerin geri kalmasına neden olabilir.” (Ö-8)

“Farklı ödev türüne alışık olmayan öğrencinin çok zaman kaybetmesine ve bendine özel zaman kalmamasına neden olabilir bu durum.” (Ö-9)

“Ödev politikası titizlikle hazırlanması gereken bir durum. Farklı değişkenleri kendi içinde barındırdığı için öğretmenlerin bu değişkenlere hazırlıklı olmaması ya da bilgi sahibi olmaması onları yetersiz hissettirebilir. Ve uygulamadan vazgeçebilirler, sıkıcı bulabilirler ya da gereksiz.” (Y-1)

“Ödev özellikleri belirlenirken öğrenci özellikleri çok dikkate alınmazsa öğrencinin seviyesine uygun olmayan ödevler ortaya çıkabilir.” (Y-2)

“Ödev politikasının uygulama sürecinde değişime açık olması gerekiyor. Ve uygulayan öğretmen ve yöneticilerin konuya hakim olması gerekiyor. Mevcut okullarda düzen oturur ve bu düzene uyum sağlayamayan öğretmen yönetici ya da öğrenciler panik olabilirler.” (Y-4)

“Eğitim öğretimin tüm düzenini sağlamak gerçekten zor ve önemli. Ödev politikasını oluşturmak ve uygulamaya koymak, eksikliklerini takip etmek bir düzen ve disiplin istiyor. Bizden istenen şeylere ek bunu da planlamak bizleri yorabilir.” (Y-5)

4.6. Araştırmada Elde Edilen Bulguların Okul Bazlı Karşılaştırılması

Araştırma soruları sonucunda elde edilen veriler bulgulara yansıtılmıştır. Araştırma 3 farklı sosyo-ekonomik çevrede yer alan ilkokul ğretmen ve okul yöneticileri ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular okul bazlı olarak tek tabloda karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.14. Araştırma bulgularının okul sosyo-ekonomik kültürel özelliklerine göre genel karşılaştırılması

Temalar	Okulların Sosyo-Ekonomik Çevreleri		
	Düşük	Orta	Yüksek
Okullardaki mevcut ödev algısı	Tekrar, pekiştirme, sorumluluk	Hazırlık, tekrar, araştırma	Tekrar, pekiştirme, gelişim destekçisi
Verilen ödev türleri	Yazma, okuma	Web 2, gözlem, proje	Yazma, okuma, debey
Ödevin sıklığı	Her gün	Haftada 3-4	Her gün
Ödev verilen süre	1 hafta	1 gün- 1 hafta	Her gün
Ödev kontrol şekli	Bire bir	Bire bir	Bire bir, grup içi değerlendirme
Öğrencilerin ödev geri bildirimleri	Çok, zaman yetmiyor	Heyecanlı, istekli	İstekli, ödevleri seviyor
Velilerin ödev geri bildirimleri	Zor, çok, ilgi çekici olmalı	Geliştirici olmalı	Sık ödev veriliyor
Okul bazlı ödev politikasının durumu	Kararsız	Gerekli	Gerekli
İdeal ödevin niteliksel özelliği	Tekrarla pekiştirmeli İlgi çekici olmalı Günlük hayata hitap etmeli Fiziksel gelişime destek olmalı	Sosyalleştirmeli Aileyi etkin kılmalı Günlük hayata hitap etmeli	Farklı gelişim alanlarını desteklemeli Teknolojiyle ilgili olmalı İlgi ve yeteneklere uygun olmalı
İdeal ödevin verilme sıklığı	Her gün	Haftada 2-4 arası	Her gün
İdeal ödevin miktarı	Haftada 3-5 yaprak	Haftada 3-5 yaprak	Günlük 3-5 yaprak
İdeal ödevin verilme şekli	Okuma, yazma, kas geliştirici	Boyama, eşleştirme Pekiştireçli ödevler	Okuma, yazma Teknoloji ile entegre
İdeal ödevin dönüt şekli	Birebir, düzeltme	Pekiştireç, birebir, düzeltme	Birebir, grup değerlendirmesi Pekiştireç
Ödev politikalarında öğretmen sorumlulukları	İhtiyaç, ilgi ve yetenek belirleme Aile imkanlarını bilme Ödev tekniğini öğrenme Bireysel farklılıklara dikkat etme	Veli ile iletişim Öğrenci ihtiyaçlarını belirleme Ödev tekniğini öğrenme Aile ortamını değerlendirme	Veli ile iletişim Mesleki gelişim İhtiyaç belirleme Bireysel farklılıklara dikkat etme
Ödev politikalarında yönetici sorumlulukları	Okul ihtiyaç analizi, hizmet içi eğitim, koordinasyon	Ödev politikalarını planlama ve uygulama takibi	Hizmet içi eğitim, koordinasyon ve uygulama takibi
Ödev politikalarının avantajları	Tekrar, düzen, sorumluluk Okula karşı olumlu tutum Aile desteği, öğrenci tanıma	Tekrar, sorumluluk, aile desteği Öz güven, öğrenciyi tanıma Mesleki dinamiklik	Tekrar, sorumluluk, öz güven Mesleki dinamiklik, aile iletişimi Okul kültürüne katkı
Ödev politikalarının dezavantajı	Stres, öğrenciye boş zaman kalmaması Yorgunluk Mesleki yetersizlik hissi	Aile baskısı, stres Öğrenci seviyesine uygun olmaması	Stres, Boş zamanın kalmaması Aile baskısı, öz güven zedelenmesi Mesleki yetersizlik hissi

BÖLÜM V

TARTIŞMA

Bu bölümde katılımcıların; mevcut ödev algıları, ödev politikası hakkındaki görüşleri, ideal ödev politikasının özellikleri, eğitim paydaşlarının sorumlulukları ile ödev politikalarının avantaj ve dezavantajları hakkındaki bulgular genelinde alt amaçlar kapsamında tartışılmış ve ilgili alan çalışmaları ile desteklenmiştir.

5.1. Tartışma

Birbirinden farklı sosyo- ekonomik ve kültürel ortama sahip çevrede bulunan ilkokullarda görev yapan öğretmen ve okul yöneticilerine mevcut ödev politikalarını belirlemek adına sorular iletilmiştir. Sorular doğrultusunda katılımcıların ödev algıları; tekrar, pekiştirme, sorumluluk, düzen, amacı gerçekleştirme, çalışma alışkanlığı ve bilgi edinme yolu olarak belirlenmiştir. Ok ve Çalışkan (2019)'da yürüttüğü çalışmada, ev ödevi konusunda akla gelen kavramları, resimler çizerek ifade etmelerini istemişlerdir. Öğrencilerin çizdikleri figürlerde en fazla masa, kalem, deftere yer verdikleri belirlenmiştir. Yuladır ve Doğan (2009) ise yaptıkları çalışmada katılımcılarına, “Ev ödevinin sizin için anlamı nedir?” sorusunu yöneltmişlerdir. Katılımcılar ise en fazla konu tekrarı yapma cevabını vermiştir. Sorumluluk faaliyet, yerine getirilmesi gereken aktiviteler de verilen cevaplar arasında yer almıştır.

Verilen ödev türleri temasında, kitap okuma, yazı yazma, soru çözme, konu tekrarı yapma, resim yapma ve özet çıkarma gibi ödevlerin sıklıkla verildiği tespit edilmiştir. İdeal ödev politikasında ise ödevlerin; okuma, yazma, eğitici, eğlendirici,

teknoloji ile entegre, aynı anda farklı gelişim alanlarını destekleyen türde verilmesi sonucuna ulaşılmıştır. Ilgar (2005), öğretmenin öğrencinin okuma, yazma ve yaratıcılığını destekleyecek olan geliştiren ödevleri tercih ettiklerini ifade etmiştir. Ok (2018) ise, araştırmasında öğrencileri araştırmaya sevk edecek ödevler verdiklerini belirtmiştir.

Ödev sıklığı temasında, öğretmenlerin konuya göre, her gün, haftada 1-2 ya da haftada 2-3 kez ödev verdikleri tespit edilmiştir. İdeal ödev politikasında ödevlerin verilme sıklığı konusunda her gün, haftada 2-4 kez ve sadece Cuma günleri olması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Büyüktokatl, (2009), verilen ödevlerin öğrenci seviyesine uygun olması gerektiğine dikkat çekmiştir. Fazla ödevlerin zaman kaybına neden olacağını ve çocuğu sosyal ortamdan alı koyacağını belirtmişti. Ok (2018), öğretmenlerin ödevleri verirken zaman aralığına dikkat etmesi gerektiğini vurgulamıştır. Yılmaz'a (2013) göre ise, sık verilen ödevlerin öğrencilere zarar verdiği sonucuna araştırmasında ulaşmıştır.

Öğretmenlerin mevcut ödevlerine verdikleri süre dair görüşleri sonucunda, 1 gün, 1 hafta, 1 ay ve konuya göre değişen süre sonuçlarına ulaşılmıştır. İdeal ödev politikalarında ise ödevlere ayrılan sürenin kısa olması ve öğrenci bireysel farklılıklarına dikkat edilerek belirlenmesi gerektiği ortaya çıkmıştır. Yılmaz (2013) çalışmasında, hafta içi ödevlerin az ve kısa sürede biten ödevler, hafta sonu ödevlerin ise uzun ve vakit alan ödevler olduğu sonucuna varmıştır. MEB (2011) yürütülen çalışmada, öğrencilerin hafta içi ödevleri için 30-59 dakika süre kullandıkları belirlenmiştir. Ilgar (2005), kısa süre isteyen ödevlerin daha özenli yapıldığı kanısına varmıştır.

Mevcut şartlarda okullarda ödevlerin bire bir, grup içinde öğrencilerin kendilerini değerlendirdikleri, genel tekrar ve materyaller ile kontrol edildiği belirlenmiştir. Katılımcıların ise ideal ödev kontrolünün ise birebir kontrolün ve düzeltme verilmesinin etkili olacağı sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda ödevlerin pekiştireçlerle kontrolün sağlanması önerilerinde bulunmuşlardır. Yapıcı (1995)'e göre, ödev kontrollerinde pekiştireç verilmelidir. Zamanında ve istenilen şekilde yapılan ödevler panoya asılmalı, sunumlar yaptırılmalı ve örnek ödev şeklinde öğrencilerin motivasyonu artırılmalıdır. Aladağ ve Doğu (2009) yürütmüş oldukları

çalışmada öğretmenlerin tüm ödevleri zamanında ve birebir kontrol etmesi öğrencinin ödev karşıs olumlu tutum geliştirdiğini belirtmişlerdir. Elgit (2019) yapmış olduğu çalışmada iki grup oluşturup bir gruba geleneksel ödevi bir gruba yapılandırılmış ödev vermiştir. Geleneksel ödev verilen gruba sadece kontrol sağlanmış, diğer gruba geri bildirim ve düzeltme verilmiştir. Kıyaslama sonucunda geribildirim ve düzeltme verilen grubun ödevle ilişkin tutumlarında olumlu farklılaşma tespit edilmiştir.

Bulgulara dayalı olarak öğrencilerin ödevleri zaman zaman sıkıcı ve zor ama genel olarak güzel buldukları, ödevlere yönelik heyecanlı ve istekli oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Velilerin geri bildirimleri ise sık ödev verildiği, gelişime dest nitelikte olması, zamanın yetmediği ve ilgi çekici şekilde olmasıdır. Özer ve Öcal (2012)'ın ilkokulda yaptıkları bir çalışmada öğrencilerin ev ödevlerine yönelim olumlu düşüncelere sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada öğrencilerin beklentileri incelendiğinde, daha eğlenceli ödevler bekledikleri, ilgi ve ihtiyaçlara yönelik olmasını, ödevler sonunda küçük hediyeler ile taktir görmek istedikleri görülmüştür. Vatterott (2009), ailelerin aşırı ödev verilmesinden dolayı okul dışı saatlerde çocukların sosyalleşemedikleri ve onlarla eğlenceli vakit geçiremediklerini dile getirdiklerini belirtmiştir. Aksu (2018)'e göre ise öğretmenler ödev verirken öğrenci bireysel farklılıklarına, yaşam şartlarına, düşünme şekillerine ve becerilerine uygun ödev vermeleri, tercih ettikleri ödevlerde ise farklı tür ve uygun miktarda olmalarına dikkat etmeleri gerekliliğini vurgulamıştır.

İdeal ödev politikalarının okul kültürü ve çevre koşullarına göre hazırlanmasına düşük soyo-ekonomik ve kültürel özelliğe sahip okullarda çalışan öğretmen ile yöneticiler kararsız bakarken, orta ve yüksek soyo-ekonomik ve kültürel özelliğe sahip okullarda çalışan öğretmen ile yöneticiler gerekli bakmışlardır. Genç (2019) yürütmüş olduğu çalışmada ev ödevlerinin öğrenciye sorumluluk kazandırarak tekrarla kalıcı öğrenme sağladığını vurgulamıştır. Çetinkaya (2019) çalışmasında ödevin önemini; “Ödev başarı için gereklidir.” Sözlere ile ifade etmiştir. Alpayar (2020)'i ise ödevlerin öğrencilere farklı becerileri ortaya çıkardığını ve ödev sürecinin ciddiye alınmasını öğrenciyi etkileyen tüm durumların dikkate alınarak ödevlerin hazırlanmasını ifade etmiştir.

Ödev politikalarının oluşturulmasında eğitim paydaşlarına sorumluluklar düşmektir. Bu sorumlulukları belirlemek adına elde edilen bulgulardan öğretmenlerin; öğrenci seviyelerini, ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerini belirleme, farklı gelişim alanlarını destekleyecek ödev türleri kullanma, ödev miktarı, süresi, sıklığı ve niteliğini belirleme konusunda öğrenci, veli ve toplum gözlemi yapma, öğrenci çalışma ortamlarını bilme, teknolojiyi takip etme ve aile desteğini alma gibi sorumluluklarının olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ödev politikalarının oluşturulması sırasında okul yöneticilerinin ise, okul ihtiyaç analizlerini yapma, eğitim paydaşları arasında koordinasyon sağlayarak politikaların planlaması ve uygulanmasını izlemek ve öğretmenlere mesleki gelişim eğitim ortamları sağlama gibi sorumlulukların olduğu belirlenmiştir. Aynı sonuçlar Alpayar (2020), Çetinkaya (2019) ve Kalyoncu'da (2020) da rastlanmaktadır. Babadoğan (1990), veli ve öğretmenlerle ile ev ödevine ilişkin çalışma yürütmüştür. Bulgulara göre, ödevlerin öğrenci ilgi ve isteklerine göre verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Benzer sonuçlar Rowell ve Hong (2002)'ın yürütmüş olduğu çalışmada da yer almaktadır. Kaplan (2006), öğrenci ilgisinin canlı, motivasyonun yüksek tutulması için her zaman farklı türde ödevlerin verilmesi gerektiğini dile getirmiştir. Aksu (2018)'e göre ise öğrencinin yaşam ortamının ödevlerin miktar, verilen süre ve türü belirlenirken göz önünde bulundurulması gerektiğini vurgulamıştır. Shaughnessy & Siegel (1993)'a göre okuldaki öğrenmelerle ilgili, günlük hayatı kolaylaştıracak ödevler öğretmenler tarafından verilmelidir.

Belirlenen ödev politikalarının uygulanması sırasında eğitim paydaşlarına avantaj ve dezavantajları belirlenmeye çalışılmıştır. Bulgular sonucunda; tekrar, sorumluluk, düzen, pekiştirme, çalışma alışkanlığı, öğrenme verimliliği, öğrenci de öz güven, ortak çalışma alışkanlığı, okula karşı olumlu tutum, aile iş birliği, mesleki dinamiklik gibi avantajlarının olduğu sonuçları elde edilmiştir. Aynı zamanda; öğrenci seviyesine uygun olmayan ödevlerin verilmesi, öğrenciye boş zamanın kalmaması, stres, baskı, yorgunluk ve mesleki yetersizlik gibi dezavantajlarının olabileceği sonuçlarına da ulaşılmıştır. Coşkun, Gelen ve Kan (2009) araştırmalarında ödevlerin araştırma becerisini desteklediği, öğrencilerin özgüvenini artırdığı, kültürel gelişim sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Alan yazında ödevin akademik, sosyal, fiziksel ve psikolojik gelişimi olumlu etkilediğine dair çalışmalar

yer almaktadır (Atlı, 2012; B. Kaplan, 2006; Özben, 2006; Üstünel, 2016; Yılmaz, 2013). Baumgartner, Bryan, Donahue ve Nelson'a göre (1993) ise gereğinden fazla verilen ödevlerin öğrenciye zarar verebileceğini söylemişlerdir. Sosyalleşmeyi azaltacağı ve okula karlı olumsuz tutum sergileneceği sonuçlarına ulaşmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular okulların sosyo-ekonomik ve kültürel çevrelerine göre karşılaştırılmıştır. Düşük SED çevreye sahip okullar aile desteği alamadıkları için ödev politikası belirlemede zorlandıklarını, ödev özelliklerini ve niteliklerini belirlerken çıkmaza girdiklerini ifade etmişlerdir. Orta ve yüksek SED çevreye sahip olan okulların aile desteği aldıkları, öğrenciyi ve çevresini tanımaya fırsat buldukları için ders dışı zamanlardaki geri dönüşlere göre ödev tekniğini şekillendirdiklerini, okul yönetiminden bu konuda destek aldıkları fakat ödev tekniği gelişmeleri, teknoloji kullanımı konusunda yaşlarının ileri olmasından kaynaklı olarak mesleki yetersizlik hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Şeker (2009) yaptığı çalışmada, eğitim seviyesi yüksek ailelerin ders dışı etkinliklerde öğrenciye daha çok yardımcı oldukları ve öğrencinin sorun yaşadığı noktalara dikkat ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Benzer sonuçlar literatürde farklı çalışmalarda da rastlanmaktadır (Demirbaş, 2011; Genç, 2019; Gledhill 2015; Ilgar, 2005; Kırmızıgül, 2018).

Sonuç olarak okul bazlı ödev politikaları düşük sosyo-ekonomik kültürel çevreye sahip okullarda uygulanamazken, orta ve yüksek SED çevreye sahip okulların ödev politikası oluşturmaya ve uygulamaya çalıştıkları sonucuna varılmıştır. Politikanın oluşmasına; ailelerin eğitime yaklaşımları, okul yönetimi ve öğretmenlerin ödevlere verdikleri önem, maddi imkanlar, öğrenci merkezli öğretim ortamı, öğrencilerin okula karşı sergiledikleri tutum, öğretmenin mesleki donanımı ve mesleki gelişmeleri tabi gibi durumlar etki ettiği söylenebilir.

BÖLÜM VI

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde nitel verilerden elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

6.1. Sonuçlar

İlkokullarda ödev politikalarının ve ödev ikilemindeki standartlaşmanın belirlenmesi yönünde yürütülen çalışmadan elde edilen sonuçlar aşağıdaki şekildedir. Katılımcıların mevcut ödev algılarına bakıldığı zaman tekrar, pekiştirme, sorumluluk ve düzen kazandırma olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun öğrencilerin çalışma alışkanlığı kazanmaları gerektiği sonucuna ulaştırmaktadır.

- Ödevlerin verilme miktarı ve sıklığının düşük SED çevreye sahip okullarda daha az olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun ailelerin eğitime ilgisiz olmaları ve öğrenciyi takip etmemeleri, öğrencinin ödev zaman ayırmamaları, okula karşı olumsuz tutumları ve okul yönetimi ile öğretmenlerin mesleki ya da öğrenciye karşı umutlarının düşük olmasından kaynaklanmaktadır.
- Orta ve yüksek SED çevreye sahip okullarda farklı tür ödevlerin tercih edildiği, öğrenci merkezli olarak ödev özelliklerinin belirlendiği tespit edilmiştir. Bu sonuçların öğrencilerinin aile tarafında yüksek düzeyde desteklendiği, olanakların ve çevresel koşulların çalışmalarına elverişli hale getirilmesi, ileriye dönük eğitim planlarının olması, okulların öğrenci başarı ve mutluluklarını önemsemesiyle ilişkilendirilmektedir.

- Yüksek SED çevre okullarda çalışan öğretmenlerin farklı türde ödevleri kullanmakta istekli fakat uygulamakta sıkıntı yaşadıkları belirlenmiştir. Bunun nedeni okul yönetiminin başarıyı çok önemsedikleri, öğrencilerin farklı alanlarda yetenek ve ilgilerinin olması, velilerin sürekli olarak yeni nesil çalışma tekniklerini takip ediyor olmasından kaynaklıdır. Fakat öğretmenlerin mesleki kıdemlerinin fazla olması ödev tekniği konusundaki gelişimleri takip edememeleri ya da teknolojiye hakim olamamaları ödev uygulamalarında sorun yaşadıklarının göstergesidir.
- Ödev politikalarının okul bazlı olarak oluşturulması gerekli olmalıdır sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenci özelliklerine uygun ödevlerin verilmesi, miktar, süre ve sıklığın eğitim paydaşları ile istişare edilerek pilot uygulamalar sonucunda karar verilmesi öğrenci başarısını ve okul kültürünü olumlu etkileyeceğine inanılmaktadır.
- Okul ödev politikalarının belirlenmesinde eğitim paydaşlarına sorumluluklar düşmektedir. Bu sorumlulukların yerine getirilmesinin, ev ödevlerinin sistemli olarak amaca hizmet edeceğini, ödevin eğitimin ciddi destekçisi olduğu algısını sağlamlaştıracağını, iş birliği ve koordinasyonun önemini, aynı zamanda öğrenci merkezli eğitimin ne kadar etkili olduğunu bir kez daha alan yazına kanıtlayacaktır.

6.2. Öneriler

Araştırma bulguları bağlamında aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

Araştırmacılara yönelik öneriler

- Bu araştırma durum çalışması olarak gerçekleştirilmiştir. Farklı araştırma yöntemleri ile konu ayrıntılı ve değişik yönleri ile ele alınabilir.
- Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme tercih edilmiştir. Farklı veri toplama araçları ile daha etkili ve kapsamlı veriler toplanabilir.

- Araştırma farklı okul kademelerinde görev yapan öğretmenler ile gerçekleştirilerek bulgular desteklenebilir.
- Aileler ile yürütülen bir çalışma ödev politikalarında aile ve toplumsal çevrenin etkililiği daha net ve derin anlaşılabilir.

Öğretmenlere ve Okul Yöneticilerine yönelik öneriler

- Ödevler verilirken öğrenci özellikleri, ilgi ve ihtiyaçları belirlenmesi önerilebilir.
- Ailenin eğitime katkısı ve desteği için aile iletişimi, veli ziyaretleri gerçekleştirilebilir.
- Öncelikle sınıflarındaki öğrencileri tanıyarak ödev özellikleri belirlenebilir. Ödev miktarı, süre, verilme sıklığı, dönüt ve geribildirim göz ardı etmeden sınıf bazında ödev politikalarını belirleyip, zümrelerine bu yönde katkı sağlayabilirler.
- Ev ödev türlerini belirlerken teknoloji takip kullanabilir ve ödevleri daha eğlenceli hale getirebilirler.
- Ev ödevlerin amacına ulaşması için kontrol ve düzeltmelerin etkili yapılması gerekmektedir. Öğretmenler pekiştireç ve ödüller kullanarak bunu alışkanlık haline getirebilir.
- Okul yönetimi ödev konusunu ciddiye almalı, başarıyı artırmak için ödev tekniğinin kullanılması ve ödev özelliklerinin belirlenmesi için okul ihtiyaç analizleri yapmalıdır.
- Ödev politikası belirlenirken yönetici ve öğretmenler eylem planı oluşturabilir. Sorumlulukları belirleyip işleyişin nasıl gerçekleşeceği konusunda işbirliği yapabilirler.

Politika belirleyicilerine yönelik öneriler

- Okul yöneticileri, öğretmen, veli ve öğrencilere ev ödevlerinin eğitimin önemli parçası olduğu bilincini kazandırmak için bilgilendirmeler yapılabilir.
- Öğretmenlerin ödev tekniğine ilişkin donanımlı hale getirmek için hizmet içi eğitimler planlanabilir.

- Tümevarım yöntemi şeklinde önce öğrenci ödev politikası, sınıf ödev politikası, sonrasında okul ödev politikası, en sonunda ülke ödev politikası belirlenebilir.

KAYNAKLAR

- Akbaba, A. & Tüzemen, M. (2015). İlkokul 1, 2 ve 3. sınıflarda ödev vermenin pedagojik boyutunun ilgili öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi, *The Journal of Academic Social Science Studies Dergisi*, 32, 119-138.
- Akgül, Ö. (2018). *Beden Eğitimi Dersinde Verilen Ev Ödevlerinin Çocukların Karakter Gelişimine Etkisi*(Yüksek Lisans Tezi),Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akın, Z. (1998). *Ödevin öğrenci başarısına etkisi*. Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Denizli.
- Aklar, S. (2019). *Matematik ev ödevi değişkenlerinin matematik başarısı ile ilişkisi*. (Yüksek lisans tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aksu, D. (2019). Homework in learning teaching process: Sample of Hong Kong. *Journal of Multidisciplinary Studies in Education*, 2(4), 66-79.
- Aladağ, C. & Doğu, S. (2009). Fen ve Teknoloji dersinde verilen ödevlerin öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 15-23.
- Alpayar, Ç. (2020). Öğretmen ve öğrenci gözünden bir ev ödevi portresi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20 (1), 42-60.
- Arslanhan, İ. (2013). *İlköğretim 5. Sınıf öğrencilerinin öğrenme stilleri ile ödev stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aslanoğlu, A. E. & Kutlu, Ö. (2007). PIRLS 2001 Türkiye verilerine göre 4. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerileriyle ilişkili faktörler. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 1-18.
- Albayrak, M., Yıldız, A., Berber, K.& Büyükkasap, E. (2004). İlköğretimde ders dışı etkinlikler ve bunlarla ilgili öğrenci davranışları hakkında velilerin görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 12(1), 13- 18.

- Atlı, S. (2012). *4. sınıf fen ve teknoloji dersinde ev ödevlerinin öğrencilerin kavram öğrenme düzeylerine, akademik başarılarına ve ev ödevlerine yönelik tutumlarına etkisi* (Yüksek lisans tezi). Niğde Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Avcı, S. (2015). *Öğretim Ortamı Oluşturma*. Bakıoğlu A. (Ed.), Eğitim Bilimine Giriş (S. 238). (2. Baskı). Nobel Yayıncılık.
- Aytuna, H. (1963). *Orta dereceli okullarda öğretmenlik ve problemleri*. Ankara.
- Babadoğan, C. (2003). Ev ödevi mi, ödev ev mi?. *Çoluk Çocuk: Aylık Anne Baba Eğitimci Dergisi*, 28 (7), 1-2.
- Babadoğan, C. (1990). Ev ödevlerinin eğitim programları içindeki yeri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 23(2).
- Bakırcıoğlu, R. (2012). *Ansiklopedik eğitim ve psikoloji sözlüğü*. Anı Yayıncılık.
- Barnes, S. (2001). *Ladder to learning or stair way to stres: a study of grade homework practices*. Prince Edward University.
- Baumgartner, D., Bryan, T., Donahue, M. & Nelson, C. (1993). Thanksforasking: Parent commentsabout homework, testsandgrades. *Exceptionality*, 4(3), 177-185.
- Baynazoğlu, L. (2018). Sınıf öğretmenlerinin ev ödevleri hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(221), 51-71.
- Bayrakçı, Ö. (2007). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersindeki Araştırma Ödevlerinin (Etkinlik, Performans Ve Proje) Öğrencilerin Sosyalleşmesine Katkısı*(Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bempechat, J. (2004). Themotivationalbenefits of homework: A social-cognitive perspective. *TheoryIntoPractice*, 43(3), 189–196.
- Berberoğlu, G. (2008). Ev ödevlerinin öğrenme ile ilişkisi. *CITO Eğitim: Kuram ve Uygulama, Tanıtım Sayısı*, 50-54.
- Betts, R. J. (1997). *The role of homework in improving school quality*. Department of Economics University of California San Diego La Jolla.
- Binbaşıoğlu, C. (1994). *Okulda öğretim bilgisi*. Ankara: Binbaşıoğlu.

- Bolat, Ö. (2017). Ödevler gerçekten gerekli mi? Hürriyet. <http://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/ozgur-bolat/odevler-gercekten-gerekli-mi40037005> adresinden edinilmiştir.
- Büyüktokatlı, N. (2009). *İlköğretimde ev ödevi uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Carr, S. N. (2013). Increasing the effectiveness of homework for all learners in the inclusive classroom. *School Community Journal*, 23(1), 169-182.
- Carr, M. (1999). Educational Consultant, LDAT Conference. www.ldanatl.org/pdf/homework_strategies.pdf adresinden edinilmiştir.
- Cooper, H. (2001). Homework for all-in moderation. *Educational Leadership*, 58 (7), 34-45.
- Cooper, H., Robinson, J. C. & Patall, E. A. (2006). Does homework improve academic achievement? A synthesis of research, 1987-2003. *Review of Educational Research*, 76(1), 1-62.
- Cooper, H., Lindsay, J.J. & Nye, B. (2000). Homework in the home: how student, family, and parenting-style differences relate to the homework process. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 464-487.
- Cooper, H. (1989a). Homework. New York, NY: Longman. <http://www.nfer.ac.uk/publications/otherpublications/downloadable> adresinden edinilmiştir.
- Cooper H. (2001). *The battle over homework: a command ground for administrators, teachers and parents*, (3.baskı). Thousand Oaks, CA: Corwin Press
- Cooper, H. (2003). *Supporting children's homework assignments in after school programs* (G.G. Noam, G. Biancarosa, N. Dechausay, Ed.), *After School Education: Approaches to an emerging field* içinde, 117- 121, Cambridge: Harvard Education Press.

- Cooper, H. (2007). *The battle over homework: common ground for administrators, teachers and parents*. California: Corwin Press.
- Corno, L. (1996). Homework is a complicated thing. *Educational Researcher*, 25, 27-30.
- Costa, M., Cardoso, P. A., Lacerda, C., Lopes, A. & Gomes, C. (2016). Homework in primary education from the perspective of teachers and pupils. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 217, 139-148.
- Coşkun, E. Gelen, İ. & Kan, M. K. (2009), Türkçe derslerindeki performans ödevleri konusunda öğretmen ve öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 22-25.
- Creswell, J. W. (2017). *Eğitim araştırmaları: Nicel ve nitel araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi*. Edam.
- Çekirge F. (2018). Mahmut hocayı kaybettiğimiz gün lütfen ana babaları bu açmazdan kurtarın. Hürriyet. <http://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/fatihcekirge/mahmut-hocayi-kaybettigimiz-gun-lutfen-ana-babalari-bu-acmazdankurtarin-40701296adresinden edinilmiştir>.
- Çetinkaya, A. (1992). *Adana ili merkez ortaokullarında ev ödevlerine ilişkin karşılaşılan sorunlar*. (Yüksek lisans tezi), Çukurova Üniversitesi.
- Çetinkaya, K.(2019). *İlkokul Öğretmenlerinin Hayat Bilgisi Dersinde Ev Ödevi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri: Pendik İlçesi Örneği* (Yüksek lisans tezi) Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çağlayan, A. (2002). *Anne, baba ve eğitimcilere aspirin öğütler*. Bilge Yayıncılık.
- De Klerk, L.F.W., Simons, R.J., Zuylen, J.G.G (Eds.)(1989). *Huiswerkbeleid*. Heerlen, The Netherlands: mesoConsult
- Dean, C. B., Hubbell, E. R., Pitler, H. & Stone, B. (2012). *Classroom instruction that works: Research based strategies for increasing student achievement*. In Helping Students Develop Understanding. (Assigning Homework and Providing Practice) (2nd ed., pp. 50-100). USA: ASCD.

- Demiral, N. (2021). *Öğretmen adaylarının online ödev hedef yönelimleri ile ödev motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*(Yüksek lisans tezi), Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Demirbaş, A. (2011). *İlköğretim okullarındaki (1-5. sınıf) ödev uygulamalarının değerlendirilmesi araştırması*. MEB EARGED, Ankara.
- Demirel, M. (1989). *İlkokul beşinci sınıf yabancı dil öğretiminde ev ödevi olarak verilen alıştırmaların öğrenci erişime etkisi*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Dinçer, Ç. , & Ulutaş, A. (2003). Öğretmenler ve Anne Babalar Ev Ödevlerine Nasıl Yardımcı Olabilirler?
<http://www.egitim.com/aile/0651/0651.ortak/0651.1234.annebab>
aogretmenodev.asp?BID=06&MenuNo=0 adresinden edinilmiştir
- Doyie, M. & B. Barber. (1990). Homework as a learning experience. What research says to the teachers. *Eric Document*, 319-492.
- Dursun, B. (2021). Çevrimiçi ödev, akademik başarı ve öz düzenleme arasındaki ilişkinin incelenmesi(Yüksek lisans tezi), Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Duygulu, S. (2009). Okula giden çocukların korkusu; ev ödevi. www.anneyiz.biz/haber/haberdtl.php?hid adresinden edinilmiştir.
- Ekici, G. & Akdeniz, H. (2018). Lise öğrencilerinin “ödev” kavramına ilişkin metaforik algılarının incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(25), 135-162.
- Elgit, A. (2019). *İlkokul ikinci sınıf matematik dersinde yapılandırılmış ve geleneksel ev ödevlerinin öğrencilerin başarılarına ve ödevle yönelik tutumlarına etkisi*(Yüksek Lisans Tezi), Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Emeksever, A. & Kozan, D. (2019, Ekim). İlkokul 3 ve 4. sınıf öğrencilerinin ödev kavramına ilişkin metaforik algıları. 2. Uluslararası Temel Eğitim Kongresi, Muğla.

- Epstein, J. L. & Becker, H. J. (1982). Teacherreportedpractices of parentinvolvement: Problemsandpossibilities. *The Elementary School Journal*, 83(2), 103-113.
- Epstein, M. H., Polloway, E. A., Foley, R. M. ve Patton, J. R. (1993). Homework: A comparison of teachers' andparents' perceptions of theproblemsexperiencedby studentsidentified as havingbehavioraldisorders, learningdisabilities, orno disabilities. *Remedialand Special Education*, 14(5), 40-50.
- Ergün, M. & Özdaş, A. (1997). *Öğretim ilke ve metodları*. Kaya Matbaacılık
- Erlandson, D.A., Harris, E.L., Skipper , B. L. & Allen, S.T. (1993). *Doingnaturalistic inquiry: A guidetomethods*. SagePublications,Inc.
- Ersoy, A. & Anagün, Ş. S. (2009). Sınıf öğretmenlerinin fen ve teknoloji dersi ödev sürecine ilişkin görüşleri. *Necati Bey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitim Dergisi (EFMED)*, 3(1), 58-79.
- Fidan, T. & Öztürk, İ. (2015a). Perspectivesandexpectations of unionmemberandnon-unionmemberteachers on teacherunions. *Journal of EducationalSciencesResearch*, 5 (2), 191-220.
- Genç, N. (2019). *İlkokulda verilen ev ödevlerinin öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine göre incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gill, B. P. , Schlossman, Steven. L , (1999). History Of Homework , San Francisco Chronicle (December 19, 1999), www.sfgate.com/cgi-bin/article.cgi?file=/examiner/archive/1999/12/19/NEGWS4357.dtl - 77k adresinden edinilmiştir.
- Given, M. L. (Ed) (2008). *TheSageencyclopedia of qualitativeveresearchmethods*. CA: Sage.
- Gledhill, A. (2015). *Homeworkandcontinuedlearning at home: How shouldparents be involved?*University of Canterbury.
- Gülcan, M.G. (2016). Eğitimde ev ödevleri. *Öğretmen Dünyası Dergisi*, 434,7-12.

- Güneş, F. (2014). Eğitimde ödev tartışmaları. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 3(2). 1-25.
- Güney, Z. (2010). *İlköğretim 4-5. sınıflarda verilen proje ve performans ödevleriyle ilgili öğretmen ve veli görüşleri*. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gür, H. (2003). Ev ödevi yapma stillerinin akademik başarıya etkisi. <http://www.matder.org.tr/ev-odevi-yapma-stillerinin-akademik-basariya-etkisi/> adresinden edinilmiştir.
- Gürlevik, G. (2006). *Ortaöğretim matematik derslerinde ev ödevlerine yönelik öğretmen ve öğrenci görüşleri (Ankara ili Çankaya ilçesi örneği) (Yüksek lisans tezi)*. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Hallam, S. (2004). *Current findings- homework: The evidence*, British Educational Research.
- Hanson, OWM (2013). *Homework that works: Professional development for teachers* (Unpublished Thesis). California State University.
- Hazel, H. (2010). *The joy of teaching: Effective strategies for the classroom. In homework and testing*. Eugene, Oregon, USA: Pickwick Publication.
- Hill, T. A., (1992). Homework: how effective? How much to assign? The Need For Clear Policies. *OSSC Bulletin* 36(1), 1-41.
- Hizmetçi, S. (2007). *İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin ödev stilleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hizmetçi, S. & İflazoğlu, A. (2006). *İlköğretim birinci kademe sınıf öğretmenlerinin ev ödevleri hakkındaki görüşlerine ilişkin nitel bir çalışma örneği*. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi Bildiri Kitabı, 427–434. Ankara: KÖK Yayıncılık.
- Hoeke, Christy E., (2017). Homework practices: teacher and parent perceptions of efficacy and purpose. *Electronic Theses and Dissertations*, 3283.

- Hollingsworth P. M. & Hoover H. H. (1999). İlköğretimde Öğretim Yöntemleri, Çev. Tanju Gürkan vd. A. Ü. Rektörlüğü Yayınları.
- Hong, E. ve Lee, K. (2003). Parent alawareness of their children's homework motivation and preference and its relationship to achievement. *International Journal of Adolescence and Youth*, 11, 231–249.
- Hong, E., Milgram, M. R. & Rowell, L. L. (2004). Homework motivation and preference: a learner-centered homework approach. *Theory Into Practise*, 43(3), 197-204.
- İflazoğlu, A. & Hizmetçi, S. (2006). İlköğretim Birinci Kademe Sınıf Öğretmenlerinin Ev Ödevleri Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Nitel Bir Çalışma Örneği, Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi. Ankara 2. 427–433.
- İlgar, İ. (2005). Ev ödevlerinin öğrenci eğitimi açısından önemi. *İ.Ü. Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 119-134.
- İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, (1976). T.C. Resmi Gazete, 15759,12 Şubat 1976.
- İlköğretim Kurumlar Yönetmeliği. (1987).T.C. Resmi Gazete,19557,27 Ağustos 1987.
- İyiöz, D. (2019). *Öğrencilerin ödev yönetim stratejileri ile ödev amaç, ödev ilgi ve ödev ilişkisi tutumları arasındaki ilişkisinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Jenkins, J. (2015). *The most effective types of homework to help the student become a master* (Master's thesis), Utah Valley University.
- Kalyoncu, A. (2020). *İlkokul 4.sınıf düzeyinde ev ödevi tekniğine ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşlerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Kaplan, B. (2006). *İlköğretim 6. sınıf “yaşamımızı yönlendiren elektrik” ünitesinde ev ödevi verilmesinin öğrenci başarısına ve kavram öğrenmeye etkisi* (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi.

- Kaplan, G. (2018). *Ortaokul öğrencilerine verilen matematik ödevleri hakkında öğrenci, öğretmen ve veli görüşleri* (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karatepe, C. (2003). Ödevlerin Sınıf Yönetimi Üzerindeki Etkileri, http://www.egitisim.inonu.edu.tr/Canan_SYodevler.htm adresinden edinilmiştir.
- Keane, G. & Heinz, M. (2019). Differentiated homework: Impact on student engagement. *Journal of Practitioner Research*, 4(2).
- Kemertaş, İ. (2003). *Öğretimde planlama ve değerlendirme*. Birsan Yayınevi.
- Khalid, Y. (2011). Opinion: The Homework Debate Continues, <http://beta.dawn.com/news/653196/opinion-the-homework-debate-continues> adresinden edinilmiştir.
- Kırmızıgül, H., G. (2018). *Ortaokul matematik dersinde verilen ev ödevlerine yönelik veli görüşlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Fırat Üniversitesi.
- Kidwell, V. (2004). *Homework*. London: Continuum.
- Kohn, A. (2006). Abusing Research: The study of homework and other examples. *Phi Delta Kappan*, 8-22.
- Kohn, A. (2006). *The homework myth: why our kids get too much of a bad thing*. London: Da Capo Life long Books.
- Korkmaz, İ. (2004). Öğrencilerin Başarılarını Artırmada Kullanılan Öğretim Stratejileri. Kişisel Gelişimde Çağdaş Yönelimler Sempozyumu. Bildiriler Kitabı. s.327-336
- Kralovec, E. & Buell, J. (2001). *The end of homework: How homework disrupts families, overburdens children, and limits learning*. Beacon Press.
- Kumar, A. (2006). Homework education: A powerful tool of learning. <https://books.google.com.tr/books?isbn=8126906472> adresinden edinilmiştir.
- Küçükahmet, L. (2002). *Öğretimde planlama ve değerlendirme*. Nobel Yayınevi.

- Milli Eğitim Bakanlığı. (1989). Ortaokul ve Orta Öğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Ders Dışı Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik. *Tebliğler Dergisi*, 1989, Sayı: 2300
- Milli Eğitim Bakanlığı. (1989). Ortaokul ve Orta Öğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Ders Dışı Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik. *Tebliğler Dergisi*, 1985, Sayı: 2182.
- Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. (2012). Resmi Gazete (Sayı: 28360) 13 Mayıs 2019 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr./eskiler/2012/07/20120721-12.htm> adresinden edinilmiştir.
- Odabaş, C. (2022). *Çevrimiçi ödevlerin önceki başarılar öz-yeterlik sorumluluk motivasyon ve akademik başarı bağlamında değerlendirilmesi* (Doktora tezi), Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Odabaş, C. & Aslan, E. (2020). *Ödev ve ödev uygulamaları*. E. Bay & R. Kahramanoğlu (Ed.), *Etkili öğretim stratejileri içinde* (s. 355-382). Pegem Akademi.
- Ok, M. (2018). *Öğretmen, öğrenci ve velilerin ev ödevlerine yükledikleri anlamların incelenmesi* (Yüksek lisans Tezi), Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Ok, M. & Çalışkan, M. (2019). Ev ödevleri: Öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri. *OPUS– Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11(18), 594-621.
- Okan, K. (1989). *Ev ödevi hazırlama teknikleri*. Gül Yayınevi.
- Okan, K. (1989). *Liseler-ortaokullar için ev ödevi hazırlama teknikleri*. Seçkin Ofset.
- Olimpia, D. E., Sheridan S. M. ve Jenson, W. R. (1994). Homework: a natural means of home-school collaboration. *School Psychology Quarterly*, 9(1), 60-80.
- Oluşum, B. (2016). *4. Sınıf Türkçe dersinde verilen ev ödevlerinin incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ortaokul ve Orta Öğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Ders Dışı Eğitim Ve Öğretim Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik, *Tebliğler Dergisi*, (1989).

Sayı:2300 http://mevzuat.meb.gov.tr/html/20336_0.html

adresinden

edinilmiştir.

Öcal, S. (2009). *İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin ev ödevlerine yönelik tutumlarının oluşmasında ailelerin ve öğretmenlerin rolü* (Yüksek lisans tezi). Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özben, G. B. (2006). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin fen bilgisi dersindeki başarılarına ev ödevi çalışmalarının etkisi* (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Özdaş, A. (1997). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, İstanbul <http://www.egitim.aku.edu.tr./metod02.htm> adresinden edinilmiştir.

Öztaş, C. (2023). *Ödev niteliğinin öğrenmeye katkısının değerlendirilmesi: bir eylem araştırması* (Yüksek lisans tezi), Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Özer, B. & Öcal, S. (2013). Sınıf öğretmenlerinin ev ödevlerine yönelik uygulamalarının ve görüşlerinin değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2(1), 133-14.

Özer, B. & Öcal, S. (2013). Sınıf öğretmenlerinin ev ödevlerine yönelik uygulamalarının ve görüşlerinin değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2(1), 133-149.

Resmi Gazete. (2014, Temmuz 26), Sayı 29072, 24 Kasım 2016 tarihinde <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete> adresinden edinilmiştir.

Rowell, L. L. & Hong, E. (2002). The role of schoolcounselors in homeworkintervention. *Professional School Counseling*, 5(4), 285-291.

Sarıgöz, O. (2011). Ortaöğretim öğrencilerinin kimya derslerinde verilen ev ödevleri hakkındaki düşüncelerinin değerlendirilmesi. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 1(1), 80-87.

Shaughnessy, M. F. & Siegel J. (1993). *Homework:Royalroadtoreadingwell?* Retrievedfrom ERIC database.

- Shrews bury Public Schools, (2002). *A study of homework in the shrews bury public schools. Report to the Shrews bury School Committee*. Retrieved from.
- Springer, K. (2010). *Educational research: A contextual approach*. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, Inc.
- Strauss, V. (2003). Life Support: A History of Homework, <http://www.postgazette.com/lifestyle/20031106life6.asp> adresinden edinilmiştir.
- Sullivan, M. H. & P. V. Sequera, (1996). The impact of purposeful homework on learning. *Clearing House*, 69 (6), 346–349.
- Swanson, C. B. (2001). How Important is Homework? <http://eric.ed.gov/archives/homework.html> adresinden edinilmiştir.
- Şeker, M. (2009). *İlköğretim 5. Sınıf öğrencilerinin performans görevlerindeki başarıları ile ailelerinin eğitim-öğretim çalışmalarına katılım düzeyleri arasındaki ilişkisinin belirlenmesi* (Yüksek lisans tezi) Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şen, H. Ş. & Gülcan, M. G. (2012). İlköğretim 4. ve 5. sınıflarda verilen ev ödevleri konusunda veli görüşleri. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi* (29), 29-41.
- Şentürk, C. (2009). Ödevlerin öğrencilerin çok yönlü gelişimine etkisi. *İlköğretimci Eğitimci Dergisi*, 25, 44-48.
- Şirin, R.S. (2017). *Bir Türkiye Hayali*. Doğan Yayıncılık.
- Taş, F. (2015). Ödev işkencesi. <http://www.ozgurdersim.com/yazi/odev-iskencesi542.htm> adresinden erişilmiştir.
- Taşlıcalı, Ö. (2020). *Ödev verme sıklığının ve ödev yapma sürelerinin 4. sınıf matematik derslerinde öğrenci başarısı ile ilişkisi* (Yüksek lisans tezi). Düzce Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- TDK güncel türkçe sözlüğü (2019). http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5cd5e feef2e0b0.18497268 adresinden edinilmiştir.

- Tokbaş, Y. (2013). Çocuklara neden çok ödev yaptırılır? Hürriyet. <http://www.hurriyet.com.tr/cocuklara-neden-cok-odev-yaptirilir-durus-25281434> adresinden edinilmiştir.
- Trautwein, U. & Köller, O. (2003). There lation ship between homework and achievement— stillmuch of a my stery. *Educational Psychology Review*, 15, 115– 145.
- Trautwein, U. (2007). The homework-eachi evement relation reconsidered: Differentiating homework time, homework frequency, and homework effort. *Learning and Instruction*, 17(3),372-388.
- Turanlı, A. S. (2007). Gerçek bir ikilem: Ödev vermek ya da vermemek. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1, 136-154.
- Türkoğlu, A., İflazoğlu Saban, A. & Karakuş, M. (2014). *Eğitim sürecinde ödev*. Anı Yayıncılık.
- U.S. Department Of Education, Office Of IntergovernmentalAndInteragencyAffairs, EducationalPartnershipsAndFamilyInvolvementUnit, (2003). *Homework tips for parents*, Washington, D.C.
- Üstünel, M. F. (2016). *Ödevin akademik başarıya etkisi: bir meta analiz çalışması* (Yüksek lisans tezi), Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Walberg, H. J. & Paik, S. J. (1999). *EffectiveEducationalPractices*. <http://www.ibe.unesco.org/publications/EducationalPracticesSeriesPdf/prac03e.pdf>. adresinden edinilmiştir.
- Wober, J.M. (1992). Text in a texture of television: children'shomework experience. *Journal of EducationalTelevision*, 18(1), 23–34.
- Van Voorhis, F. L. (2004). Reflecting on thehomeworkkritual: Assignmentsanddesigns. *TheoryIntoPractice*, 43(3), 205-212.
- Vatter, T.(1992). TeachingMathematicstothe at-risk secondaryschoolstudent. *Mathematicsteacher*, (85), 292-294.

- Vatterott, C. (2009). *Rethinkinghomework: Best practiceest hatsupport diverseneeds*. Alexandria, USA: ASCD.
- Yar Yıldırım, V. (2020). Üniversite öğrencilerinin ödev konusundaki görüşlerinin değerlendirilmesi. *Yükseköğretim Dergisi*, 10 (2), 233-246.
- Yapıcı, N. (1995). *İlkokullarda öğretmen, öğrenci ve velilerin ev ödevi konusundaki görüşlerinin belirlenmesi*(Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yel, M. (2019). *Eğitimde ödevlendirmeye ilişkin öğretmen görüşleri* (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yıldırım, A. & Şimsek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, Ç. (2013). *İlköğretim 4. ve 5. sınıflarda Türkçe ödev uygulamalarının öğrencilerin okul başarısına etkisinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi (Nitel bir araştırma)* (Yüksek lisans tezi).
- Yin, R. K. (2017). *Case studyresearchandapplications: Design andmethods*. Sage.
- Yuladur, C. & Doğan, S. (2009). Fen ve teknoloji dersinde öğrencilerin ev ödevi performansını artırmaya yönelik bir eylem araştırması. *Journal of artsandSciences*, 12(2),211-238.
- Yücel, S. A. (2004). Ortaöğretim düzeyindeki öğrencilerin kimya derslerinde verilen ev ödevlerine karşı tutumlarının incelenmesi.*Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24,147- 159.
- Zentall, S. S. & Goldstein, S. (1999). *Seven stepstohomeworksuccess: A familyguidefor solving comman homework problems*. US: Specialty Pres, Inc.

EKLER**Ek 1. Etik Kurul İzni**

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU TOPLANTI TUTANAĞI

Toplantı No : 13
Toplantı Tarihi : 05.12.2023
Toplantı Saati : 11:00

Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu 05.12.2023 tarihinde toplanarak yapılan başvuruları değerlendirdi ve aşağıdaki kararları aldı:

56) Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün 27.11.2023 tarih, 415331 sayılı ve "Bilimsel ve Eğitim Amaçlı (Recep KAÇDI)" konulu yazısı incelenmiş olup Üniversitemiz Nizip Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Recep KAHRAMANOĞLU'nun Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde danışmanlığını yürüttüğü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Recep KAÇDI'nın "İlkokullarda Ödev Politikaları: Ödev İkileminde Standartlaşma" başlıklı yüksek lisans tezi çalışmasının Üniversitemiz Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nca değerlendirilmesi istenmektedir. Kurula yapılan başvuru; çalışmanın amacı, yöntemi, veri kaynakları ve veri toplama araçları açısından değerlendirilmiştir. Kurulumuza beyan edilen belgelere dayalı olarak yapılan incelemeler sonucunda başvuruya ilişkin etik aykırılık tespit edilmemiş olup adı geçen öğrencinin söz konusu yüksek lisans tezi çalışmasını yapabilmesinin uygun görülmesine;

Toplantıya katılanların oy birliğiyle karar verildi.

Ek 2. Araştırma İzni

T.C.
GAZİANTEP VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

15.12.2023

Sayı : E-40658852-605.01-36313896
Konu : Araştırma İzin Talebi
(Recep KAÇDI)

DAĞITIM YERLERİNE

Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi Recep KAÇDI ' nin " İlkokullarda Ödev Politikaları: Ödev İkileminde Standartlaşma" konulu görüşme yapma isteği kapsamında, İlimiz Şahinbey ve Şehitkamil İlçelerinde bulunan ekli listede isimleri belirtilen okullarda görev yapan öğretmen ve okul yöneticilerine yönelik araştırma çalışma isteği, ilgili yazıda belirtilmektedir.

Bu kapsamda bahsi geçen görüşme yapma isteği Valilik makamının 13.12.2023 tarihli ve 36065199 sayılı oluru ile yazımız ekinde gönderilmiş olup konunun ilçenizde bulunan okul müdürlerine duyurulması ve katılımcı onay formlarının imzalı bir nüshasının okul müdürlüklerinde muhafaza edilmesi hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini arz/rica ederim.

Mehmet Ali TIRYAKIOĞLU
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdür V.

EK:
Yazı ve ekleri
DAĞITIM:
Şahinbey İlçe MEM
Şehitkamil İlçe MEM

BİLGİ:
Gaziantep Üniversitesi

Ek 3. Görüşme Formu

İlkokullarda Ödev Politikaları: Ödev İkileminde Standartlaşma
Görüşme Soruları

Kıymetli Meslektaşım,

Bu görüşme formu ilkokullarımızda “İlkokullarda Ödev Politikaları: Ödev İkileminde Standartlaşma” araştırmasına veri toplamak amacıyla hazırlanmıştır.

Bu görüşme formu II bölümden oluşmaktadır. I. Bölüm kişisel bilgiler, II. Bölümde ise görüşme soruları yer almaktadır. Size yöneltilen açık uçlu soruları en uygun şekilde cevaplayınız. Araştırma sonuçlarının sağlıklı olabilmesi için soruları samimi ve size en uygun şekilde cevaplamanız gerekmektedir. II. bölümde yer alan sorulara ilişkin cevaplarınız alınırken sizlere yeterli düşünme süresi verilerek sorulara sözlü istemeniz halinde yazılı olarak cevap vermeniz istenecektir. Vereceğiniz cevaplar kesinlikle gizli tutulacak ve elde edilen sonuçlar kişi ve kurum adı belirtmeksizin tamamen bilimsel amaçlı olarak kullanılacaktır. İlgi ve desteğiniz için şimdiden teşekkür eder, çalışmalarınızda ve meslek hayatınızda başarılar dilerim.

Recep KAÇDI

Gaziantep Üniversitesi

Yüksek Lisans Öğrencisi

I. BÖLÜM

Cinsiyet : Kadın () Erkek ()

Yaş : 25-34 () 35-44 () 45-54 () 55-64 ()

Kıdem Yılı : 1-10 yıl () 11-20 yıl () 21-30 yıl () 31-40 yıl ()

Eğitim Düzeyi :Lisans () Yüksek Lisans ()

Görev Yapılan Okul Çevresinin Sosyo-Ekonomik Düzeyi : Düşük () Orta ()
Yüksek ()

II.

BÖLÜM

GÖRÜŞME SORULAR

- 1- Ödev nedir ve verilmesini gerekli görüyor musunuz? Neden?
 - a. Siz şu anda ödev veriyor musunuz?
 - b. Verdiğiniz ödevlerin türü nedir?
 - c. Verdiğiniz ödevlerin miktarı ve sıklığı ne şekildedir?
 - d. Vermiş olduğunuz ödevler öğrencilerin ne kadar zamanını alıyor?
 - e. Vermiş olduğunuz ödevlere ilişkin öğrenci ve velilerden nasıl geribildirimler alıyorsunuz?
- 2- Okulunuzda tüm öğretmenleri bağlayan ödev politikanız var mı?
- 3- Okullarda sınıf düzeyine göre ödev miktarı, süresi, veriliş aralığı, ödev türü vs gibi konularda ortak mutabakata bağlı bir politikayı gerekli görüyor musunuz?
- 4- Okullarda ortak ödev politikanın belirlenmesinin avantajı ve dezavantajı neler olabilir?
 - a. Öğretmen açısından avantaj ve dezavantajları neler olabilir?
 - b. Yönetici açısından avantaj ve dezavantajları neler olabilir?
 - c. Veli açısından avantaj ve dezavantajları neler olabilir?
 - d. Öğrenci açısından avantaj ve dezavantajları neler olabilir?
 - e. Ödev tekniğinin kullanılmasına yönelik avantaj ve dezavantajları neler olabilir?
- 5- Ortak ödev politikası oluşturulurken veya oluşturulacak olsa nelere dikkat etmek gerekir?
- 6- Ortak ödev politikası oluşturulurken öğretmenin, yöneticinin, öğrencinin ve velini rolü ne olmalıdır?
- 7- Ödevlerin öğrencilerin gelişimleri üzerinde etkili olabilmesi için ideal bir ödev politikası nasıl olmalıdır?

ÖZGEÇMİŞ

Recep KAÇDİ Lisansı 2015 yılında Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliğinde tamamlamıştır. Yüksek lisansı Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri ABD Eğitim Programı ve Öğretimi Bilim Dalında tamamlamıştır. Yüksek lisans tezini “İlkokullarda ödev politikaları: Ödev ikileminde standartlaşma” konusu üzerine yazmıştır. 2020 yılından bu yana Gaziantep ilinde ortaokul kademesinde okul yöneticisi olarak görev yapmaktadır.

VITAE

Recep KAÇDİ He completed his undergraduate degree in 2015 at Atatürk University Kazım Karabekir Faculty of Education, Department of Religious Culture and Ethics Teaching. He completed his master's degree at Gaziantep University, Department of Educational Sciences, Department of Curriculum and Instruction. He wrote his master's thesis on the subject "Homework policies in primary schools: Standardization in the homework dilemma". He has been working as a school administrator at the secondary school level in Gaziantep since 2020.